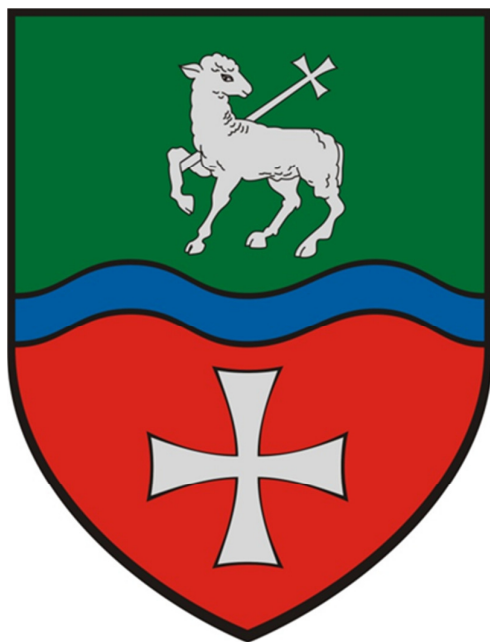

TÁT VÁROS

**INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI
STRATÉGIÁJA**

Megalapozó vizsgálat

2017

Készítette:

Storno Soft Tanácsadó és Informatikai Bt.
Cím: 8000 Székesfehérvár, Gáz u. 8. I/1.
E-mail: storno@t-online.hu

Közreműködött:

Ecorys Magyarország Kft.
Cím: 1027 Budapest, Margit krt. 26.
E-mail: info@ecorys.hu
Honlap: www.ecorys.hu

Tartalomjegyzék

1.	TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK	9
2.	FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI KÖRNYEZET, ILLESZKEDÉS	12
2.1.	Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	12
2.2.	Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	14
2.3.	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	14
3.	A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEI	23
4.	A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA	26
4.1.	A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	26
5.	A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	32
5.1.	Népességváltozás, népmozgalom	32
5.1.	Képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	34
5.2.	Lakásállomány	39
5.3.	Települési identitást erősítő tényezők	40
6.	A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	43
6.1.	Nevelési oktatási intézmények	43
6.2.	Közművelődés és sport	44
6.3.	Egészségügyi ellátás	45
6.4.	Szociális szolgáltatások	46
7.	TÁT GAZDASÁGA	48
7.1.	A település gazdasági súlya, szerepköre	48
7.2.	A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	49
7.3.	A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai	53
7.4.	A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	56
7.5.	Ingatlanpiaci viszonyok	57
8.	AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	58
8.1.	Költségvetés	58
8.2.	Vagyongazdálkodás, gazdasági program	59
8.3.	Lakás- és helyiséggazdálkodás	61
8.4.	Intézményfenntartás	61
8.5.	Település- és gazdaságfejlesztési tevékenység, településüzemeltetési szolgáltatások	62
8.6.	Foglalkoztatáspolitikai	65
8.7.	Energiagazdálkodás	65
9.	A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	66
9.1.	Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet	66
9.2.	Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	72

9.3.	Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése.....	74
10.	ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA.....	77
10.1.	A települési zöldfelületi rendszer elemei	77
10.2.	Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek	78
10.3.	Zöldfelületi ellátottság értékelése	79
10.4.	A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái	80
11.	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA.....	81
11.1.	Az épített környezet értékei.....	81
11.2.	Területfelhasználás vizsgálata.....	88
11.3.	A területfelhasználás konfliktusai	89
11.4.	Telekstruktúra	90
11.5.	Önkormányzati ingatlanok.....	90
11.6.	Építmények vizsgálata, településkarakter.....	90
11.7.	Területi tartalék (fejlesztési potenciál)	91
11.8.	Települési környezet egyedi adottságú területe	91
11.9.	Épített környezet konfliktusai, problémái	91
12.	KÖZLEKEDÉS.....	92
12.1.	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	92
12.2.	Közúti közlekedés.....	92
12.3.	Közösségi közlekedés	93
12.4.	Kerékpáros és gyalogos közlekedés	94
12.5.	Parkolás.....	94
12.6.	Vízi közlekedés.....	94
13.	KÖZMŰVESÍTÉS.....	95
13.1.	Vízellátás és vízgazdálkodás	95
13.2.	Energiaellátás, energiagazdálkodás	98
13.3.	Elektronikus hírközlés	98
14.	KÖRNYEZETVÉDELEM	99
14.1.	Talaj	99
14.2.	Felszíni és a felszín alatti vizek.....	100
14.3.	Levegőtisztaság és védelme, zajterhelés.....	103
14.4.	Hulladékkezelés	106
14.5.	Vizuális környezetterhelés.....	107
15.	KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK).....	108
15.1.	Építésföldtani korlátok.....	108
15.2.	Vízrajzi veszélyeztetettség.....	109
15.3.	Egyéb katasztrófavédelmi tényezők	110
16.	VÁROSI KLÍMA	113

1.	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEGZÉSE.....	116
1.1.	Térségi kapcsolatok, fejlesztési és rendezési környezet.....	116
1.2.	Településfejlesztési döntések; településrendezés és területrendezési összefüggések.....	117
1.3.	Társadalom, humán szolgáltatások.....	117
1.4.	Gazdaság, gazdálkodás	118
1.5.	Táj- és természetvédelem, zöldfelületek, környezetvédelem.....	120
1.6.	Épített környezet	121
1.7.	Közlekedés	122
1.8.	Közműellátás.....	122
2.	HELYZETÉRTÉKELÉS.....	123
2.1.	A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők értékelése (SWOT analízis).....	123
2.2.	Problématérkép, értéktérkép.....	126
2.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek.....	128
2.4.	A szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése.....	131

Rövidítések jegyzéke

CBC	Cross-Border Cooperation (Határon átnyúló együttműködés)
Étv	Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
KEM2030 TFK	Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Koncepció
KEM TFP	Komárom-Esztergom Megyei Területfejlesztési Stratégiája és Operatív Programja
KDOP	Közép-Dunántúli Operatív Program
K-EmTrT	Komárom-Esztergom megye területrendezési terv
OFTK	Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
OTrT	Országos Területrendezési Terv
SZT	Szabályozási terv

Felhasznált források

Tát nagyközség várossá nyilvánítási pályázata, 2013.

Tát Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013-18.

Gazdasági Program

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, 2008.

Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata – Tát Nagyközség (2012; Mécsvirág Kft.)

Tát város településrendezési eszközeinek módosítása 2011-2013 (véleményezési szakasz dokumentációja; VÁTI Városépítési Tanácsadó és Tervező Iroda Kft.)

Tát város településrendezési eszközeinek módosítása 2012-2013 (jóváhagyott anyag, 2014; VÁTI Városépítési Tanácsadó és Tervező Iroda Kft.)

AZ EGT pénzügyi mechanizmus 2009-2014 „alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” megnevezésű, HU04-C3-2013 kódszámú program pályázati rendszere keretében „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című, EEA-C3-8 azonosító számú projekthez kapcsolódóan, III. jelentés

Háttér tanulmány Komárom-Esztergom megye gazdaságfejlesztési programjának megalapozásához II. 2. kutatási terület: városok fejlesztési területkínálatának számbavétele és értékelése (2013; Város-Teampannon Kft.)

Komárom – Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió – Helyzetfeltárás (2013; Város-Teampannon Kft.)

Komárom – Esztergom Megye Területfejlesztési Stratégiai és Operatív Programja (2014; „Stabilan az élvonalban” konzorcium: Város-Teampannon Kft. - MAPI Zrt.)

Esztergom város integrált településfejlesztési stratégiája I. Megalapozó vizsgálat (2015; KD-ITS Konzorcium)

Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (2013; 1/2014 (I.3.) OGY Határozattal elfogadva)

Rendeletek:

Tát Város Önkormányzatának 6/2015. (II. 24.) önkormányzati rendelete a gyermekek védelmét szolgáló ellátások helyi szabályairól, valamint a szociális ellátásokról és az egyes szociális szolgáltatásokról.

Tát Város Képviselő-testületének 17/2004 (XII.14.) Kt sz. rendelete Tát Város Helyi Építési Szabályzatának (HÉSZ) valamint Szabályozási Tervének jóváhagyásáról

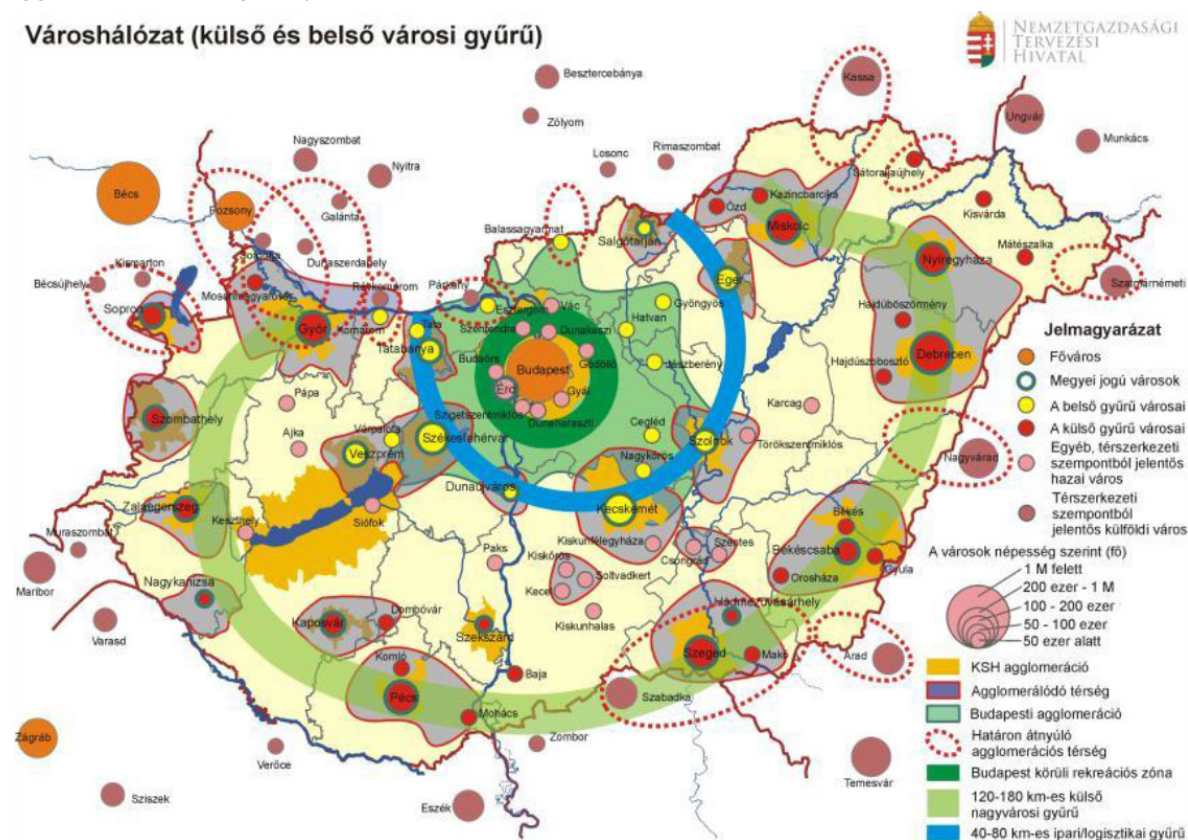
Helyzetfeltáró munkarész

1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Tát város Komárom-Esztergom megye északkeleti határának közelében a Kis-Duna jobb partjánál fekszik. Területén a 10. sz. főút halad át, amibe a Duna-parti 117-es út csatlakozik. A települést délről Tokod, délnyugatról Mogorósbánya, nyugatról Nyergesújfalu, északról a Duna egyben országhatár, Keletről pedig Esztergom települések határolják.

Tát Komárom-Esztergom megye 2013-ban várossá nyilvánított települése. Településhálózatban betöltött szerepét meghatározza közvetlen határmenti és egyben Duna-menti fekvése, illetve az a többközpontú agglomerálódó térség, melynek részét képezi.

Városhálózat (külső és belső városi gyűrű)

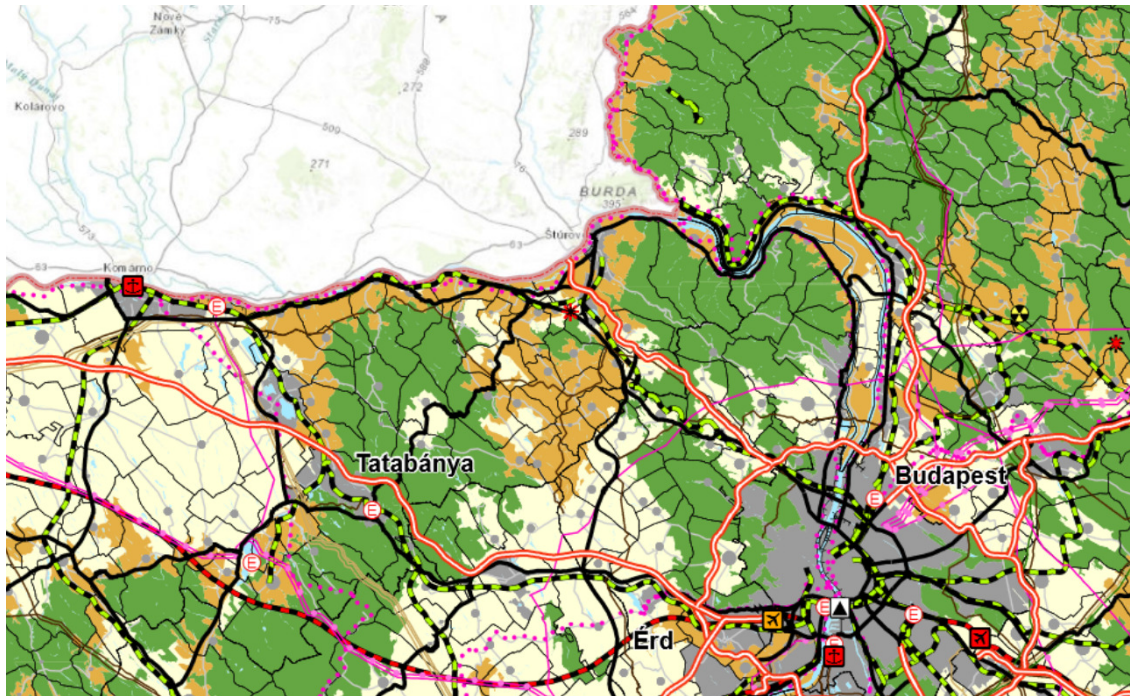
1. ábra: Városhálózat Magyarországon

Forrás: OFTK – Nemzeti fejlesztés 2030

Az OFTK a Budapestet körülvevő belső ipari-logisztikai gyűrű részeként kívánja fejleszteni az Esztergom-Párkány ikerváros-térséget.

A megye településhálózatának súlypontja a történelem során többször változott. Az uniós, ezen belül is a schengeni térséghez való csatlakozással a határok átjárhatósága Esztergom és Komárom gazdasági, térszervező erejének megerősödéséhez járult hozzá. Az Esztergom és szlovákiai Párkány között 2001-ben újjáépült Mária Valéria híd után a tervek szerint 2018-ra készül el a Komárom és Révkomárom közötti új közúti Duna híd. A hosszú távú közlekedésfejlesztési tervek tartalmazzák az É-D-i nagytérségi kapcsolatokat erősítő fejlesztéseket, ezek közül középtávon csak az M10-es gyorsforgalmi kiépítésének pest megyei szakasza, illetve az M1 gyorsforgalmi út és Esztergom között kiépülő új közúthálózati elem M1 és 10-es út közötti szakasza szerepel a 2020-ig tartó középtávon tervezett fejlesztések között. Esztergom országon belüli

pozíciójának erősítésében a dunai belvízi hajózás fejlesztése, illetve a határmenti települések közötti együttműködés intenzitása kulcskérdés.

Jelmagyarázat (részlet)

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

— Gyorsforgalmi út

— Főút

— Nagy sebességű vasútvonal

— Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

..... Országos kerékpárút-törzshálózat eleme

■ Országos jelentőségű kikötő

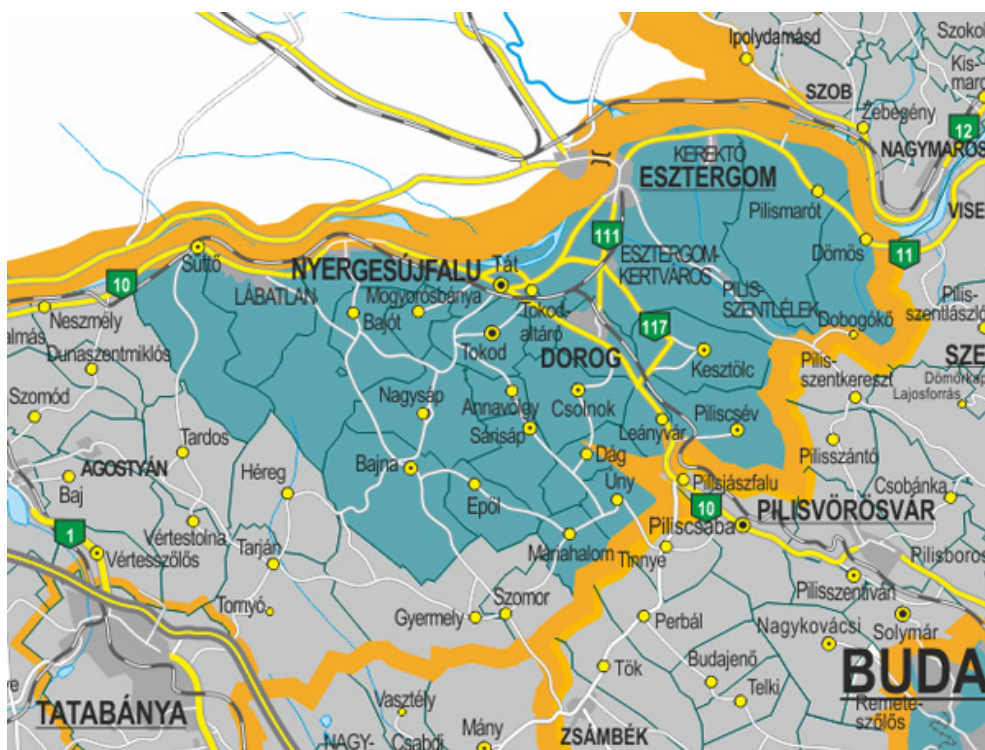
■ Határkikötő

2. ábra: Országos Területrendezési Terv, 2. sz. melléklet, 2013

Forrás: www.terport.hu

A megye térszerkezetét összességében a kiváló elérést biztosító Helsinki folyosók és a gyenge észak-déli kapcsolatok (hiányzó hidak és főutak) határozzák meg. Meghatározó tengelyét a Bécs-Budapest kapcsolatot is biztosító M1 autópálya jelenti, míg a másik, történetileg korábban kialakultnak tekinthető tengely a Duna vonalára támaszkodik, és Komáromnál ágazik ki az előzőből, felfűzve Almásfüzitő, Neszmély, Lábatlan, Tát, Tokod, Dörög és Esztergom településeket. Ez a tengely ma sokkal kevésbé ellátott nagy teljesítményű közlekedési pályákkal, de a vasútvonalak kiépülése előtt elsődleges fontosságú volt. A szinte egymásba érő települések láncolata a szocializmus korának fontos Duna menti ipari tengelye volt, mára az ipari struktúraváltásnak, zöldmezős befektetéseknek köszönhetően különösen Esztergom és Komárom tudta gazdasági pozícióit megőrizni, erősíteni. A térségben jellemző egyfajta funkciómegosztás a központi- és kulturális, a gazdasági, valamint a lakófunkciójú települések között. Ez utóbbiak közé tartozik Tát, amelyet az iparosodás hullámai inkább csak közvetve érintettek. Az egykori, többé-kevésbé átlagosnak mondható, német falu mellett létrejött egy kertvárosi településrész, amely kezdettől fogva, és elsősorban ma is a környékbeli iparban dolgozó emberek lakóhelyeül szolgált. Bár Tát szerepkörei közül a lakófunkció az elsődleges, de intézményeinek illetékessége, működése integrálja Mogyorósbányát, átfedésben van a

fizikailag is gyakorlatilag összeépült Tokoddal, vonzást gyakorol az Esztergom-Dorog-Almásfüzítő tengely mentén. Fontos kereskedelmi funkciókkal is rendelkezik, szociális ellátórendszerének egyes elemei pedig megyei hatókörrel működnek.

3. ábra: Esztergomi járás települései

Forrás: www.jaras.info.hu

Tát az esztergomi járás része, az Esztergom és a szlovákiai Párkány, valamint a határmenti térséget érintő közlekedési fejlesztések Tát jövőjére nézve is meghatározók. Egy pozitív fejlődési forgatókönyv beteljesülése esetén Tát mind gazdasági- és lakófunkciói megerősödhetnek.

2. FEJLESZTÉSI ÉS RENDEZÉSI KÖRNYEZET, ILLESZKEDÉS

Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

2.1.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki. A négy cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve a társadalom és a gazdasági környezethez való viszonyulást és a környezeti szempontokat is. Az átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatot célozzák meg, az alábbiak szerint:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az Országgyűlés megerősítette az OFTK tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú – fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek:

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok

versenyképes, innovatív gazdaság

gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság

életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése

kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I

értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom

jó állam, szolgáltató állam és biztonság

stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

Területi specifikus célok

Az ország makro-regionális szerepének erősítése

A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat

Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése / az egyes nagytérségek megújulását biztosító fejlesztések

Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése

Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése

Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Az OFTK Komárom-Esztergom megye vonatkozásában a következő, Tátot közvetetten is érintő területi célokat határozta meg:

- Oroszlány-Tatabánya-Tata-Komárom városhálózati csomópont fejlesztése: Tatabánya gazdasági központi szerepének megőrzése-további megerősítése mellett versenyképes, innovációt és befektetéseket támogató, családbarát urbanizált táj kialakítása, az elért eredmények

megtartásához szükséges infrastrukturális és gazdasági célú fejlesztések folytatása, az Által-ér völgyének fenntartható vízgazdálkodási, ökológiai, rekreációs fejlesztése.

- **Esztergom-Párkány és Komárom-Komarno várospárok központoszerepének fejlesztésére építve a Duna mente struktúraváltása: az észak-déli kapcsolatok megerősítése-kiépítése, a nemzetközi térszervező funkciók, összehangolt logisztikai kapacitások, meglévő gazdasági potenciálok hasznosítása, az árvízvédelem és az intermodális közlekedésfejlesztés összehangolása, diverzifikált, nem szállításiigényes gazdaság; a Duna, a dombvidék, a világörökség várományos területek turisztikai potenciáljainak kihasználása.**
- A megyei vidéki tájak új egyensúlyának kialakítása (kisalföldi agrárvertikum nagytérégi integrációja; integrált fenntartható vízgazdálkodás infrastruktúrája, kooperáló erős vidéki közösségek innovatív kezdeményezéseinek támogatása; a munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása, központi szerepű települések funkciójának megerősítése; élmétség, rekreációs funkció és a dombvidéki mozaikos táj adottságaira épülő helyi gazdaság együttműködésre épülő fejlesztése).
- Rozsdaterületek, barnamezős területek, tájsebek, meglévő, de nem használt falusi feldolgozókapacitások differenciált újrahasznosítása, rehabilitációja, kezelése, fenntartható területgazdálkodás, településüzemeltetés, környezeti veszélyforrások felszámolása, tájgondnokság megszervezése, kooperációra épülő tájfejlesztés.
- A megye energiaipari pozíciójának megerősítése az energiaszektor struktúraváltására építve (a táji, környezeti, térszerkezeti adottságok, az európai (Duna régiós) és az országos energiastratégia és a befektetői szándékok összehangolt figyelembe vételével).
- Kvaterner szektor, K+F, felsőoktatás és középfokú szakképzés megerősítése, az együttműködési kultúra és a vállalkozási hajlandóság erősítése, a leszakadó településrészek és társadalmi csoportok integrálódásának, felzárkózásának, befogadásának ösztönzése.

2.1.2. Komárom-Esztergom megye területfejlesztési koncepciója

A 2014-2020-as programozási időszakban a megyék jelentik a területileg decentralizált fejlesztések legfontosabb szintjét. A 2014-2020-as időszakban a területfejlesztési szereplők előre meghatározott nagyságú forráskerettel rendelkeznek a fejlesztések stratégiai szemléletű, térben és időben integrált megvalósítása érdekében. Ennek érdekében készült el Komárom-Esztergom megye területfejlesztési koncepciója (KEM2030 TFK), stratégiája és operatív programja (KEM TFP).

A KEM2030-ban a megye három átfogó cél elérését tűzi ki 2030-ig, melyek a következők:

- Városhálózati csomópont: XXI. századi urbanizált táj;
- Duna menti térség struktúraváltása;
- Vidéki tájak új egyensúlya

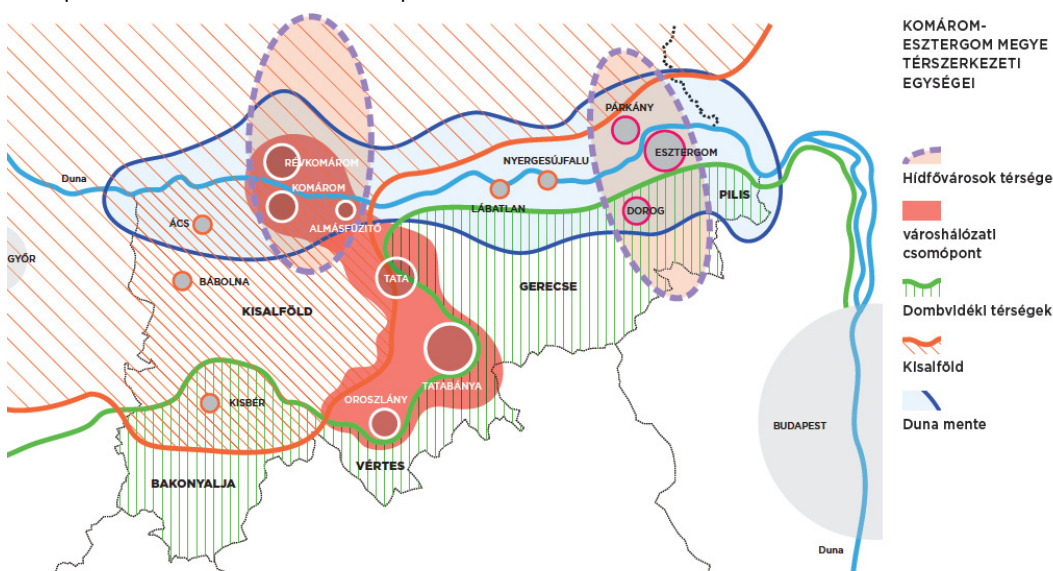
A fenti, egyébként vállaltan erős területi szemlélettel megfogalmazott célok elérése érdekében középtávon, a térszerkezeti sajátosságokat szem előtt tartva 4 területi cél került megfogalmazásra, melyek közül a következők érintik Tát várost és térségét:

Ikervárosok és térségük határon átnyúló együttműködése, nemzetközi térszervezés: a cél magában foglalja az Esztergom-Párkány-Dorog térség 2020-ig történő fejlesztését, melynek prioritásai között szerepel az É-D-i gazdasági-közlekedési tengelyek, interregionális logisztikai rendszerek kiépítése-továbbfejlesztése, erőteljes rákapcsolódás az európai folyosókra (M1 autópálya kapcsolat fejlesztése, kapcsolódó gazdasági területek felértékelése, Esztergom-M1 közötti M11 kapcsolat kiépítése, Esztergomi teherkomp kiépítése,

Párkányi vasút és kikötő elérhetősége, kapcsolódó gazdasági területek telephelyvonzó képességének erősítése, közös hídfőváros-marketing). További prioritásként jelenik meg a térségi fejlesztések összehangolása, egyfajta munkamegosztás kialakítása a települések között, valamint az integrált örökséggazdálkodás összehangolt megalapozása a világörökség-(várományos) területekre fókuszálva.

Duna mente struktúraváltása: a korábbi, szinte összefüggő ipari tengely funkcióváltásának megkezdését irányozza elő a cél, a gazdaság diverzifikálásával, a Duna menti fekvésből adódó logisztikai és turisztikai, rekreációs adottságok kihasználásával. A fejlesztések összehangolása és programozása érdekében a koncepció is hangsúlyozza, hogy minél előbb el kell kezdeni a térségre vonatkozó struktúraterv elkészítését.

A prioritások között szerepel a közlekedési és árvízvédelmi infrastruktúra-rendszerek és a Duna menti területhasználat és ingatlankínálat összehangolt, integrált megújítása, a lakóterületi vonzerő fejlesztése, a települések funkcióbővítő rehabilitációjának folytatása, illetve a sajátos sport, rekreációs és turisztikai szerepek, kínálatok-értékek összekapcsolása és kibontakoztatása.

4. ábra: Komárom-Esztergom megye térszerkezeti egységei

Forrás: KEM2030 TFK, 2014

Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Tát város Önkormányzata jelenleg nem rendelkezik hatályos településfejlesztési koncepcióval, s korábban integrált városfejlesztési stratégia sem készült a településre.

A településrendezési terveszközök 2014. évi módosításának megalapozását a képviselő testület 25/2013. (II.26.) Kt. sz. határozata alapozta meg, mely részletesen tartalmazza a módosítást érintő tételleket, s azok indoklását (részletesen a hatályos településrendezési eszközöket részletező fejezetben).

A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

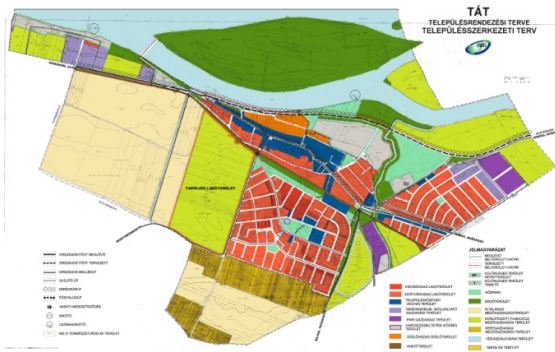
A területfejlesztésről és területrendezésről szóló – módosított – 1996. évi XXI. törvény szerint a területrendezés feladata különösen „a környezeti adottságok feltárása és értékelése; a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének – az ágazati koncepciókkal összhangban történő –

megállapítása, az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása.”

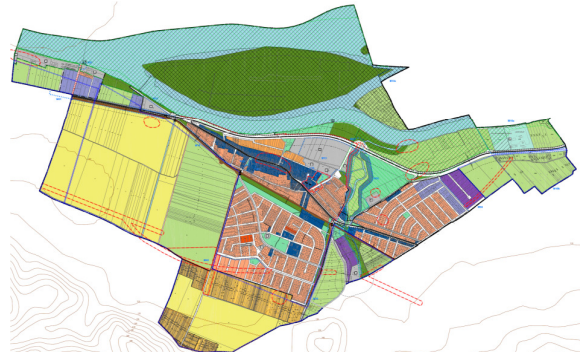
Tát várost érintő területrendezési tervek:

- az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT),
- Komárom-Esztergom megye területrendezési terve

A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata előtt szükséges megjegyezni, hogy Tát és Esztergom közigazgatási határának módosítása nagyjából Esztergom közigazgatási területének kárára 2010-ben történt, ami nem jelenik meg sem az OTrT-ben, sem a 2011-ben jóváhagyott K-EmTrTben.

5. ábra: Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

6. ábra: Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A módosított közigazgatási határ nem került átvezetésre az egyéb digitális térképeken sem, így a természetvédelmi térképeken, erdőadatállomány térképén, googlmaps-en sem. Az összes térségi és egyéb térképkivonatokon a közigazgatási határ két eltérő színnel van jelölve. A lila szín jelöli a térképeken jelölt közigazgatási határt, a piros a változott, településszerkezeti terv szerinti közigazgatási határt.

Jól látszik, hogy 3 helyen van eltérés a két határvonalban.

- Az országhatárt jelző Duna középvonala tér el minimálisan a település északkeleti részén,
- A Tati-sziget keleti csúcsa a valóságban szélesebb és hosszabb a földhivatali térkép és TSZT szerint, mint a térségi és egyéb tervlapokon, térképeken.
- A legnagyobb eltérés pedig az Esztergom által átadott terület a közigazgatási határ keleti kiugró része.

A két város közti megállapodás 2010 november 10-én került aláírásra. A megállapodást részletes, táblázatba foglalt területkimutatás egészíti ki mellékletként. Az átadott-átvett terület jelentős része szántó, illetve gyeprét) művelési águ terület, kisebb részben vízfolyás, erdő és út művelési águ terület.

2.1.3. Országos Területrendezési Terv – OTrT

Tátot az OTrT térségi szerkezeti tervlapja:

- 500-750 ha közötti települési térségként,
- nagy részben vegyes térségként,
- kisebb részben a település Ék-i, K-i részében mezőgazdasági területfelhasználású térségként, továbbá vízgazdálkodási térségként határozza meg. (Meg kell jegyezni, hogy a mezőgazdasági térségként jelölt terület jelentős része a megyei területrendezési terv szerint települési térségben található.)

- Vonalas infrastruktúra vonatkozásában az OTrT jelöli a települést érintő meglévő országos fő és mellékúthálózatot, vasúthálózatot, kerékpárút hálózatot.

Jelmagyarázat:

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség

Települési térség

1000 ha felett

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

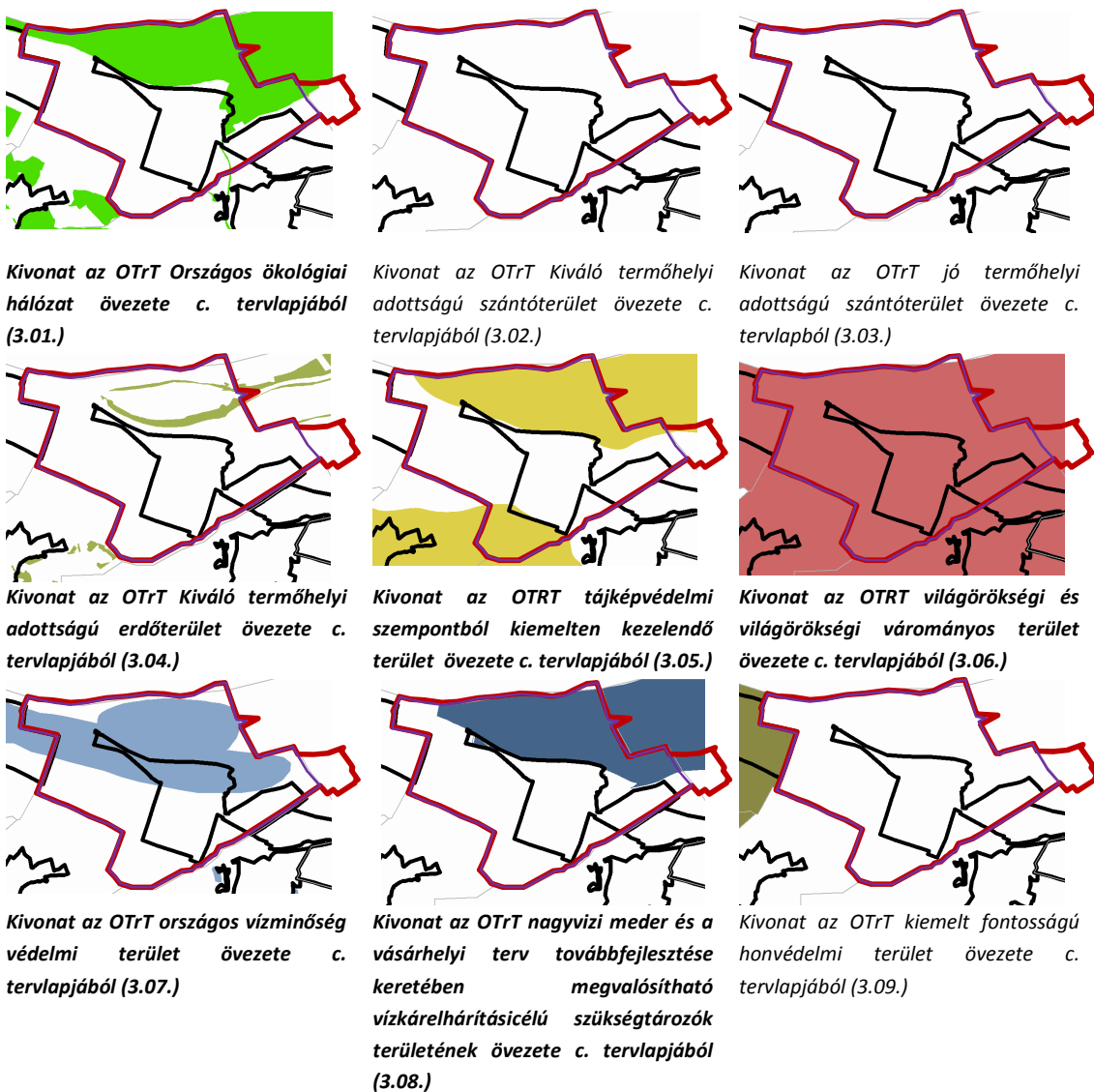
- Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények
- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Nagy sebességű vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér
- Egyéb kereskedelmi repülőtér és kereskedelmi repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Országos kerékpárút-törzshálózat eleme
- Országos jelentőségű kiút
- Határkielő
- Országos jelentőségű energetikai hálózatok és egyedi építmények
- Atomerőmű
- Egyéb erőmű
- 750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- Földgázszállító vezeték
- Kőolajszállító vezeték
- Termékvezeték
- Országos jelentőségű vízi létesítmények
- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal
- Országos jelentőségű csatorna
- Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségeltározó
- Országos jelentőségű vízkár-elhárítási célú tározó
- 10 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározási fejlesztési lehetőség
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény
- Országos jelentőségű hulladékgazdálkodási építmények
- Radioaktív hulladék-tároló
- Veszélyeshulladék-lerakó
- Veszélyeshulladék-égetőmű
- Alaptérképi elemek
- Országhatár
- Megyehatár
- Közigazgatási határ
- Burkolt út

LECHNER

7. ábra: kivonat az OTrT Országos Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából

Az OTrT országos övezeti terveinek vonatkozó megállapításai, az országos övezetek

8. ábra: országos övezetek az OTrT-ben – Tát érintettsége

Az OTrT országos övezetei	Érintettség	Megjegyzés
Az országos ökológiai hálózat övezete	igen	településrészen koncentráltan (t. k.)
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.02.)	nem	-
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete (3.03.)	nem	-
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete (3.04.)	igen	t.k. és településrészen elszórtan
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (3.05.)	igen	t.k.
Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete (3.06.)	nem	-

Az OTrT országos övezetei	Érintettség	Megjegyzés
Országos vízminőség védelmi terület (3.07.)	igen	t.k.
Nagyvízi meder és a vásárhelyi terv továbbfejlesztése keretében megvalósítható vízkárelhárításicélú szükségtározók t-nek övezete (3.08.)	igen	t.k.
Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete (3.09.)	nem	-

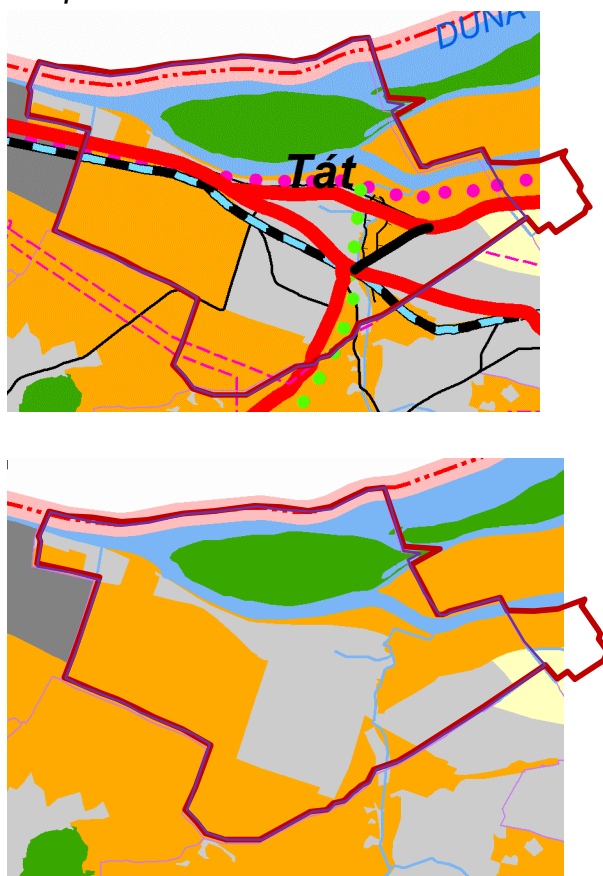
2.1.4. Komárom-Esztergom megye területrendezési terve (K-EmTrT)

Tát térségi szerkezeti struktúráját a K-EmTrT Térségi Szerkezeti Terve tartalmazza, az alábbiak szerint.

Jelmagyarázat

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vegyes területfelhasználású térség
	Vízgazdálkodási térség
	Városias települési térség
	Hagyományosan vidéki települési térség
	Gyorsforgalmi út
	Főút
	Térségi mellékút
	Nagysebességű vasútvonal
	A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos társzhálózati vasútvonal
	Egyéb országos társzhálózati vasútvonal
	Vasúti mellékvonal
	Országos kerékpárút társzhálózat eleme
	Térségi kerékpárút-hálózat eleme
	Erőmű
	Kiserőmű
	400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
	220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
	Térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat
	Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezeték
	Térségi szénhidrogén szállítóvezeték
	Országhatár
	Megyehatár
	Települési közigazgatási határ
	Egyéb vízfolyások, csatornák
	Egyéb mellékúthálózati elemek

Térképkivonat

9. ábra: Kivonat a K-EmTrT Térségi Szerkezeti Tervéből, és a szerkezeti terv jelkulcsából

Tátot a K-EmTrT térségi szerkezeti tervlapja:

- a bel és külterületen a jelentős beépítésre szánt területeket hagyományosan vidéki települési térségként,
- a külterületet egyéb területen erdőgazdálkodási, vegyes területfelhasználású és vízgazdálkodási térségként, kis mértékben mezőgazdasági térségként határozza meg.

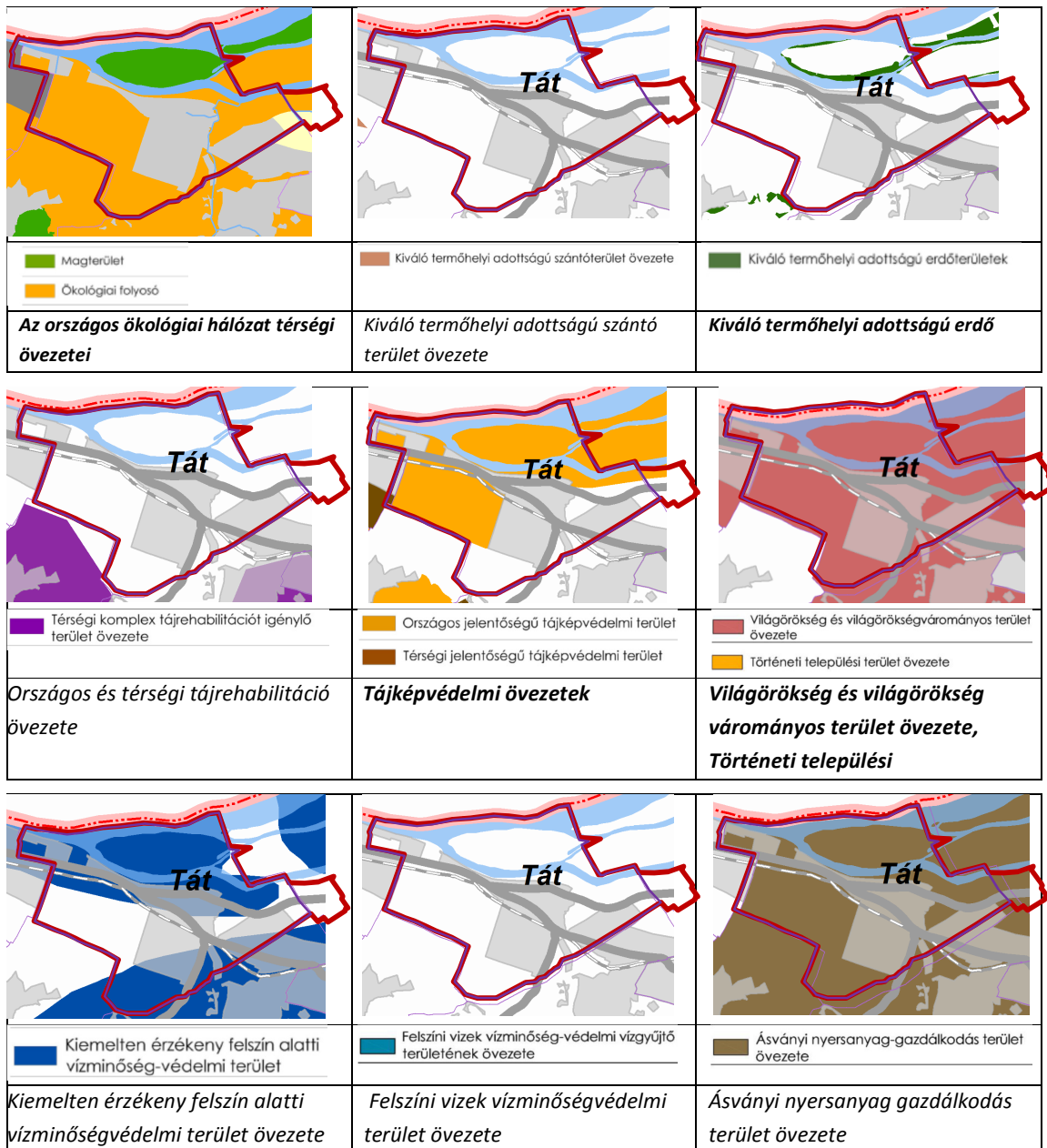
A K-EmTrT térségi szerkezeti terve a településen nem jelöli az elsőrendű árvízvédelmi fővonalat.

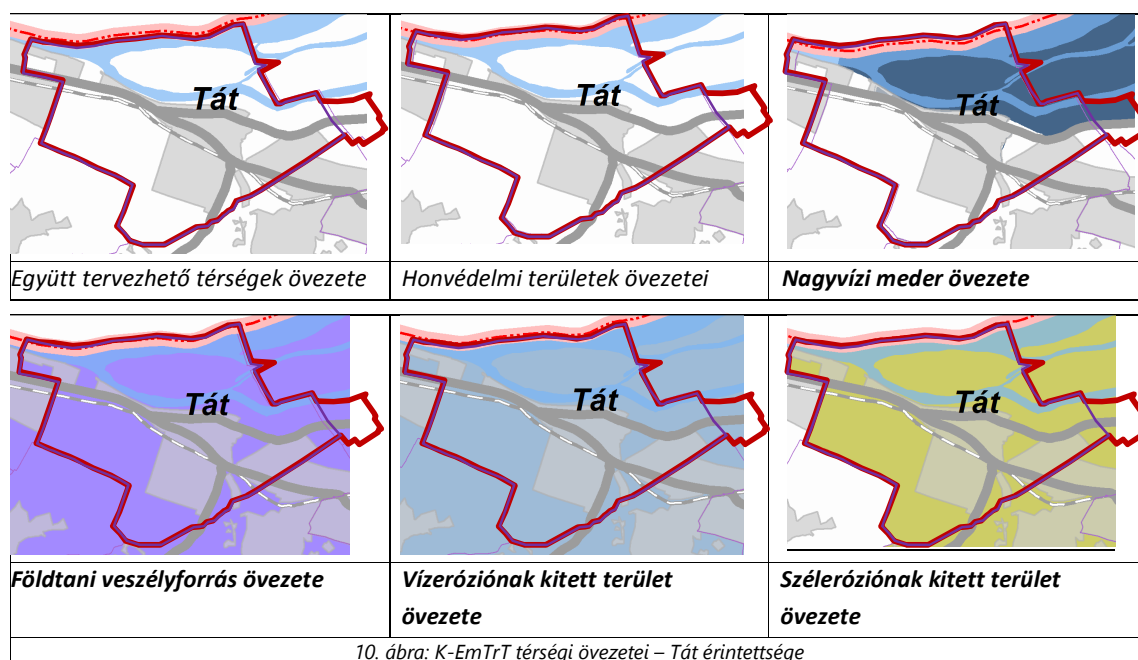
Vonalas infrastruktúra tekintetében útkapcsolatként a meglévő 10. számú főút és 117 sz. főutat ábrázolja, valamint a két főút átkötését biztosító mellékutat. Az országos jelentőségű kerékpárút hálózatot is ábrázolja a térségi szerkezeti terv.

Energiahálózatok vonatkozásában a térségi ellátást biztosító 120 kV-os villamos elosztóhálózat húzódik a település déli közigazgatási határa mentén. A településen áthaladó vasútvonal az egyéb országos törzshálózatba tartozik.

A jelzett infrastrukturális elemeket a hatályos településszerkezeti terv is tartalmazza.

Tát megyei övezetek általi érintettségének bemutatása: az K-EmTrT térségi övezetei

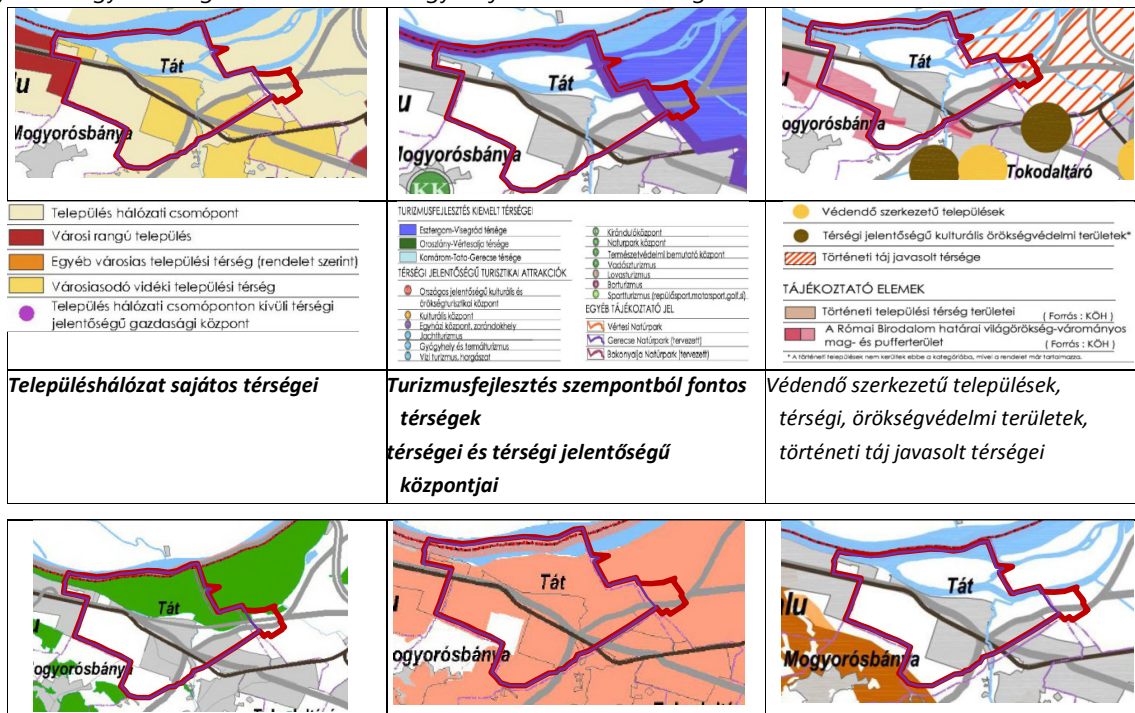

Tát megyei övezetek általi érintettségének összefoglaló táblázata: az K-EmTrT térségi övezetei

A K-EmTrT övezetei	Érintettség
3/1. melléklet:	
1.a. Magterület övezete (3/1. melléklet) – TSZT készítésekor, felülvizsgálatakor lehatárolás új adatszolgáltatás alapján	igen
1.b. Ökológiai folyosó övezete (3/1. melléklet) – TSZT készítésekor, felülvizsgálatakor lehatárolás új adatszolgáltatás alapján	igen
1.c. Pufferterület övezete (3/1. melléklet)	nem
3/2. melléklet: Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete – OTrT felülírta	nem
3/3. melléklet:	
3.a. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete (3/3. melléklet) – TSZT készítésekor, felülvizsgálatakor lehatárolás új adatszolgáltatás alapján	igen
3.b. Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (3/3. melléklet) – OTrT megszüntette	igen
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete – Új OTrT övezet, lehatárolás nem ismert	–
3/4. melléklet:	
4.a. Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete (3/4. melléklet)	nem
4.b. Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete (3/4. melléklet)	nem
3/5. melléklet:	
5.a. Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3/5. melléklet) – OTrT megszüntette	igen
5.b. Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete (3/5. melléklet) – OTrT megszüntette	igen
3/6. melléklet:	
6.a. Világörökség és világörökség - várományos terület övezete (3/6. melléklet) – OTrT felülírta	igen
6.b. Történeti települési terület övezete (3/6. melléklet) – OTrT megszüntette	nem
3/7. melléklet: Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség - védelmi terület övezete – OTrT megszüntette	igen
3/8. melléklet: Felszíni vizek vízminőség védelmi vízgyűjtő területének övezete – OTrT megszüntette	nem

A K-EmTrT övezetei	Érintettség
3/9. melléklet: Ásványi nyersanyag - gazdálkodási terület övezete – OTrT átnevezte	igen
Ásványi nyersanyagvagyon-terület övezete	igen
3/10. melléklet: Együtt tervezhető térségek területe – OTrT megszüntette	nem
Fejlesztési alközpont terület övezete – OTrT megszüntette	nem
3/11. melléklet:	
11.a. Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezete (3/11. melléklet) – OTrT felülírta, országos övezet	nem
11.b. Honvédelmi terület övezete (3/11. melléklet)	nem
3/12. melléklet:	
12.a. Rendszeresen belvíz járta terület övezete	nem
12.b. Nagyvízi meder övezete (3/12. melléklet) – OTrT felülírta, országos övezet, új adatszolgáltatás alapján a TSZT készítésekor, felülvizsgálatokor	igen
3/13. melléklet: Földtani veszélyforrás övezete	igen
3/14. melléklet: Szélerózióknak kitett terület övezete – OTrT megszüntette	igen
3/15. melléklet: Vízérózióknak kitett terület övezete – OTrT megszüntette	igen
Tanyás térség övezete – új OTrT övezet, nem ismert, kijelölés új megyei TrT készítésekor	–
Tájrehabilitációt igénylő terület övezete – új OTrT övezet, kijelölés új megyei TrT készítésekor	–
Szélerőműpark telepítéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete – új OTrT övezet, kijelölés új megyei TrT készítésekor	–
Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület – megyei ajánlott térségi lehatárolás	igen
Térségi árvízi kockázatkezelési terület övezete – új OTrT övezet, kijelölés új megyei TrT készítésekor	–

Sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások érintettsége Tát vonatkozásában

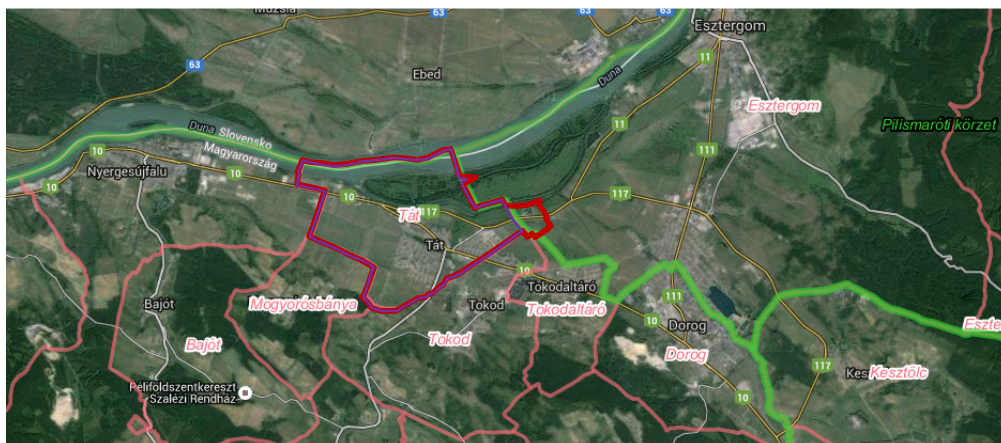
Különleges és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Különleges madárvédelmi terület	Nitrátérzékeny terület	Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területe Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek az OTT szerint
Natura 2000 területek	Nitrátérzékeny terület	Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági terület

Sajátos megyei térségekre vonatkozó megyei ajánlások érintettsége Tátra vonatkozásán

A K-EmTrT sajátos megyei területei	Érintettség
melléklet Településhálózat sajátos térségei	igen
melléklet A turizmusfejlesztés szempontjából jelentős térségek	igen
melléklet Térségi jelentőségű kulturális örökségvédelmi területek, Történeti táj javasolt térsége	igen
melléklet Natura 2000 területek	igen
melléklet Nitrátérzékeny települések	igen
melléklet Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség területe	nem
melléklet Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület – megyei ajánlott térségi lehatárolás	nem

3. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEI

11. ábra: Tát szomszédos települései

Forrás: <http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

Tokod számára kiemelten fontos a rozsdavezeték felszámolása, megújítása; Esztergom, Nyergesújfalu számára az ipari parkjaik fejlesztése. (Dorog-)Esztergom térsége számára kiemelkedő jelentőségű Esztergom árvízi biztonságának fokozása, a Duna-part és a települések kapcsolatának fejlesztése, a Duna kínálta turisztikai lehetőségek kiaknázása, a szigetek és mellékágak rehabilitációja. A térség és a megye határon átnyúló kapcsolatait a párkányi Duna-híd jelentősen megerősíti.

3.1.1. Tokod

A nagyközség a 101/2013 (IX.9.) Kt. határozattal jóváhagyott TSZT alapján pince és szőlőterületekkel kapcsolódik nagyobb részt Tát közigazgatási területéhez, de a közös közigazgatási határ mentén kisebb részt jelentős beépítésre szánt területhasználat is található. Az elenyésző általános mezőgazdasági területhasználat mellett jelentősnek mondható a lakó, a vegyes és gazdasági területhasználat Tát szomszédságában.

3.1.2. Mogyorósbánya

A 13/2005 (III.31.) Kt. határozattal jóváhagyott külterületi és belterületre vonatkozó TSZT alapján mezőgazdasági és erdőterületekkel kapcsolódik Táthoz, ami a távlati tájhasználat is egyben. A zsáktelepülés Tát és Tokod felől közelíthető meg, ahol a szénbányászat megszűnt. A kapcsolódó erdőterületek részben védelmi, részben gazdasági jelentőségűek. A település elsősorban lakóterületi kínálatát és közlekedési kapcsolatait igyekszik fejleszteni. Turizmusfejlesztési lehetőségeit a kőhegy sziklafalai, a mozgalmas domborzatú hegyek, a szőlőskerteket határoló pincesor és az őskori földvár környezete jelenti.

3.1.3. Tokodaltáró

A község 24/2011. (II.21.) számú határozatával hagyta jóvá a TSZT-ét. A település csak egy rövid szakaszon kapcsolódik Táthoz. A kapcsolódó mezőgazdasági területeken a TSZT továbbra sem ad teret a beépítésnek. A beépíthető telkek nagyságát ennek megfelelően a műveléshez 1-3 ha-ban határozza meg, és nem javasolja kemping és pihenő hétvégi házas terület kialakítását.

A település főközlekedési tengelye az áthaladó 10-es főút, ehhez kapcsolódik a meglévő utak nyomvonalán és a tervezett új utak kiépítésével kialakuló gyűjtő út rendszer. A feltáró úthálózat a környező települések felé új megközelítési lehetőségeket biztosít. Géza utca folytatásában elérhető lesz a 11-es fő út, Déli feltáró-gyűjtő út Tokod irányában fejleszthető, a vasút melletti gyűjtő úttal megközelíthető Esztergom kertváros. A

gyűjtő utak rendszerének kiépítése a településen belüli - a főúttól elkülönülő - közlekedési kapcsolatokat is jelentősen javíthatja. Északon a Béla király utca-Vasút utca és a Bányász utca vonala a javasolt kiemelt lakó utca rendszer. Új közlekedési eleme a Gete-hegy oldalán vezetett feltáró lakóutca, a déli lakóterületek és a 10-es főút távlati összekötésére. A település területi fejlesztése, az adottságok miatt, nagyon korlátozott. A TSZT javasolja a közigazgatási határ módosítását. A korlátozott fejlesztés miatt a terv több, jelenleg korlátozott terület beépítésének lehetőségét vizsgálta, feltárva a fejlesztés lehetőségeit és megállapítva az építési feltételeket.

3.1.4. Esztergom

A történelmi Esztergomtől – közigazgatási szempontból a városhoz tartozó – Esztergom-Kertváros szerkezetileg elkülönül. A város szerkezetére a kelet-nyugati (Duna és a hegyek közötti) beszorítottság, az észak-déli kinyílás jellemző. Tát felé a Duna-parti galériaerdőkkel, természetvédelmi területekkel, és mezőgazdasági területekkel kapcsolódik.

A Duna felé nyíló patak völgyeket mezőgazdasági hasznosítású területek közé ékelődő nedves mocsaras lápok kísérik a 117. sz. út mindkét oldalán.

A város külső térszerkezeti kapcsolatai hiányosak, fejlesztések területei elsősorban - a belterület hasznosítatlan, illetve alulhasznosított, valamint funkcióváltásra, és intenzívebb használatra javasolt területein, másodsorban új, – a fejlesztések számára előkészített – beépítésre szánt területeken biztosíthatók.

A mezőgazdasági termelés gazdaságtalanságának felismerése, a nemzeti Agrárkörnyezetvédelmi Program elfogadása, az EU-csatlakozással elvárt területhasznosítás változások lehetővé teszik a táj – előző tervhez viszonyítva – környezetkímélőbb, extenzívebb hasznosítását, az erdőterületek kiterjesztését.

További gazdasági területek kijelölését (elsősorban innováció és logisztika valamint a kereskedelem számára) teszi szükségessé. A gazdasági fellendüléssel párhuzamosan a humán infrastruktúra folyamatos biztosítása oktatási (különleges) területek kijelölését a lakóterület-kínálat bővítését sürgetik.

Esztergom történelmi és természeti erőforrásaira alapozva az idegenforgalom fejlesztését tervezi. A Duna szennyezettségének csökkenésével megnövekedett az igény a Duna-part, mind sport célú, mind fürdőzési hasznosítására, - mely az erre alkalmas partszakasz e célra történő kijelölését teszi szükségessé.

A szeméttelep korszerű kiépítése, a szemétkezelés korszerűsödése lehetővé tette védőtávolságának csökkentését, a Palatinus tó további part menti területeinek rekreációs célú hasznosítását.

3.1.5. Nyergesújfalu¹

A TSZT nem ismert. A város fejlesztésre szánt, városias települési térségben lévő gazdasági területeivel kapcsolódik Táthoz. Tát és Nyergesújfalu határán ellentétes a tervezett területhasználat: Tát település — a legkedvezőbb adottságú részen — Nyergesújfalu felé lakóterület építését irányozta elő sok év óta. Tát fejlesztési elképzeléseinek megvalósításának érdekében kiemelt jelentőségű, hogy Nyergesújfalu Táthoz közel eső közvetlen közigazgatási határa mentén, az Ipari Parkban méreteit és profilját tekintve a lakóterületeket nem zavaró gyár épüljön.

A Duna-parton üdülőterületekkel, és erdőterületekkel határos a két város. A fejlesztési területek közlekedés-földrajzi helyzete kedvező, mivel az elmúlt évtized fejlesztéseinek köszönhetően gyorsabban elérhetővé vált a főváros (117. sz. főút megépítése – Tát, Dorog, Tokodaltáró elkerülése). Ez a pozíció tovább erősödhet.

Az ipari park területkínálatának (200 ha) vonzereje elsősorban Esztergom és Dorog ipari parkjának telítődésétől függ. Amíg e városokban rendelkezésre állnak megfelelő területek, addig a nyergesújfalui ipari

¹ Forrás: Háttér tanulmány Komárom-Esztergom Megye gazdaságfejlesztési programjának megalapozásához, II. 2. kutatási terület: városok fejlesztési területkínálatának számbavétele és értékelése - Város-Teampannon Kft.

területek pozíciója inkább gyengének tekinthető, mennyisége a speciális betelepülési igényektől eltekintve, túlzó. A munkaerő kínálat terén nem lehet kalkulálni jelentős tartalékokkal. A város nem jelölt ki turizmusfejlesztéssel összefüggő tartalék területeket.

3.1.6. Ebed (Szlovákia)

A szlovákiai településsel közvetlen kapcsolata nincs Tátnak. A Duna túlsó partján lévő település a Duna parti galériaerdőn túl mezőgazdasági területek találhatók. A településrendezési eszközök nem ismertek. (Tát testvértelepülési kapcsolatot ápol Ebeddel.)

4. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

Tát Város Önkormányzata 2014. évben fogadta el a VÁTI VÁROSÉPÍTÉSI Kft. által készített településrendezési eszközöket. Tát Város Településrendezési eszközei még nem a jelenleg hatályban lévő településrendezési követelményeknek, vagyis a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Tr.) foglalt előírásoknak megfelelően készültek.

- Tát Város Településszerkezeti Terve (TSZT): Tát Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 74/2014. (IX. 30.) Kt. határozattal módosította a 53/2004.(XII. 14.) Kt. számú határozatát Tát teljes közigazgatási területére vonatkozóan. A TSZT egységes szerkezetbe foglalt, a 2014. óta módosítás nem történt.
- Tát Város Helyi Építési Szabályzata (HÉSZ): Tát Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 16/2014.(XI.25.) önkormányzati rendeletével módosította Tát város helyi építési szabályzatáról szóló 17/2004. (XII.14.) önkormányzati rendeletét. A HÉSZ egységes szerkezetbe foglalt, 2014 óta módosítás nem történt.

A HÉSZ a TSZT-ben rögzített területfelhasználással összhangban határozza meg a város építési övezeti rendszerét, és az egyéb kötelező és irányadó szabályozókat.

4.1.1. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai

- Tát város közigazgatási határán változtatás, belterületi határmódosítás, illetve belterületbe vonás nem tervezett, a belterület határvonala változatlan marad.
- Tát város közigazgatási területe beépítésre szánt, és beépítésre nem szánt területekre tagozódik. A beépítésre szánt területek túlnyomó része a település belterületén helyezkedik el, ezek jellemzően lakóterület (falusias, kertvárosias, kisvárosias), településközpont vegyes terület, kereskedelmi – szolgáltató gazdasági terület, valamint ipari-gazdasági, továbbá különleges terület területfelhasználási kategóriákban kerültek meghatározásra.
- Tát külterületén lévő beépítésre szánt területek „különleges állattartó területek” „kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület” vagy „ipari gazdasági terület” területfelhasználásba kerültek besorolásra.

Lakóterületek

A lakóterületek alakításának alapelveit nem rögzíti. A település lakóterületei az OTÉK-ban meghatározott területfelhasználási rendszer szerint differenciáltak a szintterület sűrűség értékeinek, és a közműellátás igényének meghatározásával.

- A TSZT lakóterület fejlesztésére újonnan kijelölt területeket nem tartalmaz, de továbbra is lakóterületként jelöli
 - D-en a Rózsa utca mögötti terület (10 ha)(belterületen)
 - K-en a Kálmán és Lehár utcák közötti terület (2,8 ha) (belterületen)
- Tartalék lakóterületi fejlesztési területként jelöli:

- Ny-on a Mogyorósbányai út melletti terület (50 ha) (belterület fejlesztés területet)
- Idegenforgalmi fejlesztési területek:
 - É-on a 10. sz. út tervezett nyomvonala és a Fő út közötti terület (10 ha üdülőházas üdülőterület, belterületen)
 - É-on a 10. sz. út tervezett nyomvonalán kívüli területen (3 ha, közpark, sportterület)
 - Ny-on a Depo melletti terület (2 ha közpark, különleges idegenforgalmi, rekreációs terület)
- **Vegyes (településközponti)**

A város meglévő (és tervezett) intézményei a település központjában (Ófaluban, Kertvárosban és Újtelepen egyaránt) településközponti vegyes besorolásúak egységesen. Területük az alapfokú ellátó intézményeit (igazgatás, egészségügy, nevelés, oktatás, művelődés) teljes egészében magába foglalja:

- A TSZT nem tartalmaz a központrendszer és az intézményellátás fejlesztésével kapcsolatos egyedi követelményeket, alapelveket.
- A település intenzívebb beépítésű, és vegyes rendeltetésű központi területei településközponti vegyes területként kerültek meghatározásra.
- Fejlesztési területek
 - É-on a műemlék magtár mellett (belterületen)(3 ha)
 - D-en a Rózsa utcai új lakóterület-fejlesztési területhez kapcsolódva (1 ha)
 - K-en a tervezett új csomópont környezetében (0,5 ha)

Gazdasági területek

a fejlett vállalkozói infrastruktúra kiépítése, a stabil és diverzifikált gazdasági struktúra megteremtése érdekében, kapcsolódva az esztergomi gazdasági területekhez:

- A szolgáltatási, kereskedelmi célokat ellátó vállalkozások területei kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területként kerültek meghatározásra.
- A meglévő valamint az ipari fejlesztésre kijelölt területek ipari gazdasági terület területfelhasználásban kerültek meghatározásra.
 - A lakóterülethez közvetlenül kapcsolódó gazdasági területek; K-en, Ófalu és Újtelep között valamint a Depo melletti meglévő gazdasági terület.
 - Ipari és mezőgazdasági ipari gazdasági területek (az egyéb, nem jelentős zavaró hatású besorolással): az Esztergomi határ menti terület, a Tokodi út melletti Mg üzemi terület.)
- Fejlesztési területek:
 - K-en a meglévő belterületen (10 ha)
 - Ny-on a Depo környezetében (5 ha)

Különleges fejlesztési területek

- A rájuk gyakorolt környezeti hatások miatt védelemre szoruló meglévő és tervezett területeket a TSZT beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges területfelhasználás területként határozza meg.
- Különleges idegenforgalmi rekreációs terület:
 - É-on a 10. sz. út tervezett nyomvonala és a belterület közötti területen (15 ha) a Magtár és a Kis-Duna part közötti terület nagy része
 - Ny-on a Depo-nál (8 ha). A Depo meglévő üdülő-funkciója rekreációs területként fejleszthető
- Tartalék különleges rekreációs terület, szabadidő központ:

- D-K-en a Bajnai út melletti területen (12 ha) Tokod és Tát lakosságának közös ellátására
- Különleges zöldfelület jellegű terület
 - Meglévő és a tervezett Temető (temető területének távlati fejlesztése – a terv távlatán túl – Nyergesújfalu irányában van a 10. sz főközlekedési út és a Duna-part között
 - Sportpálya területe

Üdülőterületek:

Az Ófalui fő utca mögötti területen üdülő-házak fejlesztési terület található.

Tervezett közparkok:

- A Rózsa utcai lakóterület-fejlesztés súlypontjában (0,5 ha)
- A Magtár mellett (4 ha)
- A Duna parti rekreációs területek mellett (5 ha)
- Az Únyi patak jobb oldala, a jelenlegi 11. sz. főút és az épülő elkerülő út nyomvonala közötti terület
- A Depo területén (1 ha)

A közlekedési és közmű infrastruktúra fejlesztés alapelvei, követelményei:

- A külső és belső megközelíthetőség és elérhetőség javítása
- A térségi szerepkör erősítése

A TSZT tartalmazza a meglévő és tervezett fő közlekedéshálózati és közműhálózati elemeket. Az országos közúthálózatba tartozó útjai, valamint települési gyűjtőútjai közlekedési területnek minősülnek.

- Országos főút:
 - a 10.sz. Budapest-Almásfüzitő közötti I. rendű főút meglévő illetve tervezett nyomvonala
 - a 11. sz. Budapest-Tát közötti II. rendű főút.
- Országos mellékút:
 - a 1119 j. Tát-Tatabánya közötti összekötő út és
 - a 11129 j. Mogyorósbányai bekötőút, valamint ennek tervezett - a település fejlesztési területeit - elkerülő nyomvonala.
- Települési főút (távlatban) az:
 - a 10.sz. Budapest-Almásfüzitő közötti I. rendű főút meglévő nyomvonala
- Gyűjtőutak: A Tokodi út (22m) és az Esztergomi út (25m)
 - Kertvárosban: Szent István utca (20m), Rózsa, Rét és Hunyadi utcák(30m) valamint
 - a Mogyorósbányai út (25m) az új nyomvonal kialakítása után.
 - Újtelepen: az Ifjúság útja (20m), a Határ út (16m) és az Ipartelepi út (25m)
- Tervezett jelentős közparkolók
 - a tervezett kereskedelmi gazdasági területek súlypontjában,
 - a meglévő temető mögött
 - a tervezett sportpálya mellett.
- A szerkezetet és a területfelhasználást befolyásoló közműterületek:
 - Únyi patak vízgazdálkodási célból fenntartandó sávja;
 - vízműterület;
 - víztorony;

- szennyvíztisztító telep;
- a nagyfeszültségű villamos távvezetékek védőtávolsága.

Tájrendezés, külterületi területfelhasználás

Tát Tájrendezésének, külterületi területfelhasználás alapelveit, követelményeit alapvetően a területrendezési tervekben meghatározott ajánlások határozzák meg.

- Tát országos műemléki védettségű létesítményei:
 - 2524 ő u. 2 hrsz. Magtár Ipari, mezőgazdasági
 - 2505 Országút mellett 2543 hrsz.. Szentháromság-kápolna Kisemlék, amelyek műemléki környezetét a településszerkezeti tervlap tartalmazza.
- Helyi védelemre javasolt - egyedi védelem:
 - János lovagok tere 38 hrsz. Rk. templom
 - Móricz Zsigmond utca 689 hrsz. Víztorony
 - Szent György tér 1 889/1 hrsz.. Szent György Ispotály
 - Fő út 59 154/1a Eggenhoffer villa
 - Emlékművek,
 - Keresztek,
 - Temetőkápolna,
 - Ravatalozó és Kripta,
 - Nepomuki Szt. János szobra
- Helyi védelemre javasolt - területi védelem:
 - Fő út településmag beépítési karakter
- Helyi természetvédelmi terület:
 - Tati sziget
 - Únyi patak menti vizes élőhely
 - Depoi Duna-part

4.1.2. A településszerkezeti terv megvalósult elemei

Tervezett gazdasági területek

A TSZT – ben tervezett gazdasági területek fejlesztése még nem kezdődött meg.

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A tervezett gazdasági terület fejlesztés megvalósult

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

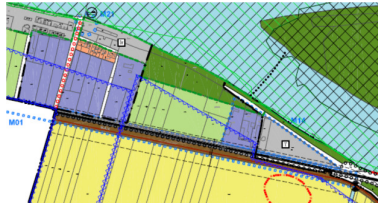
Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A tervezett gazdasági terület fejlesztés részben megvalósult a kereskedelmi szolgáltató gazdasági területek vonatkozásában

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

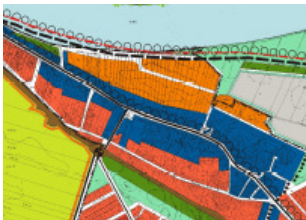

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

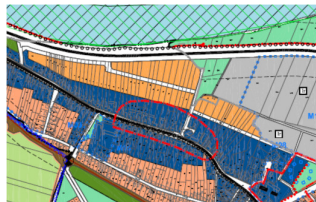

A tervezett gazdasági terület fejlesztés részben megvalósult

Tervezett üdülőterületek

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

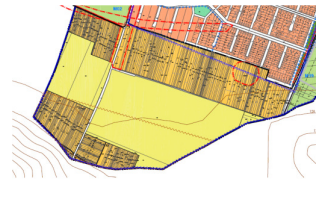
Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A tervezett üdülő terület fejlesztés részben valósult meg

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

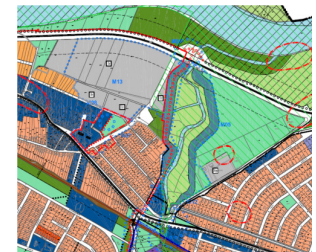

A tervezett üdülő terület fejlesztés részben valósult meg

Tervezett különleges területek

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

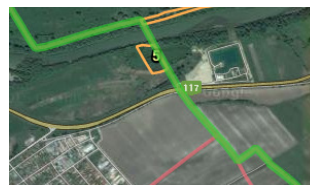
A tervezett különleges terület részben beépült.

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A tervezett különleges terület beépült.

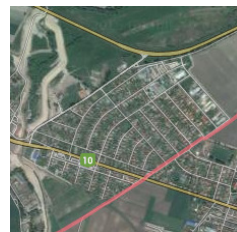
Tervezett lakóterületek

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

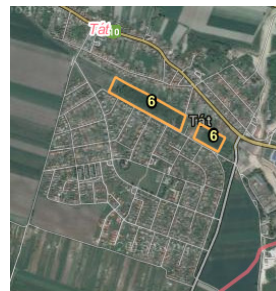
A tervezett lakó terület jelentős részben megvalósult.

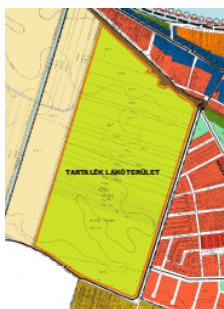
Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

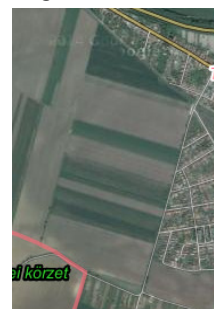
A tervezett lakó terület csaknem teljesen megvalósult.

Tát TSZT (2005-ben jóváhagyva)

Tát-Hatályos TSZT (2014-ben jóváhagyva)

A tervezett lakó terület egyáltalán nem valósult meg.

Közlekedéshálózati fejlesztések

A TSZT-ben tervezett, hosszú távra szóló közlekedéshálózat fejlesztési elemek nem valósultak meg.

Zöldterületek, közhasználatú zöldfelületek

A településen a zöldterületek és a közterületi zöldfelületek fejlesztése folyamatos, de a jelentősebb közterületek még nem valósultak meg.

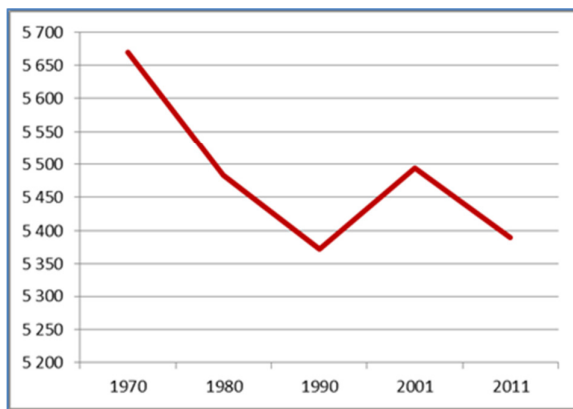
Erdőterületek

A TSZT-ben tervezett védelmi erdő részben megvalósult.

5. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

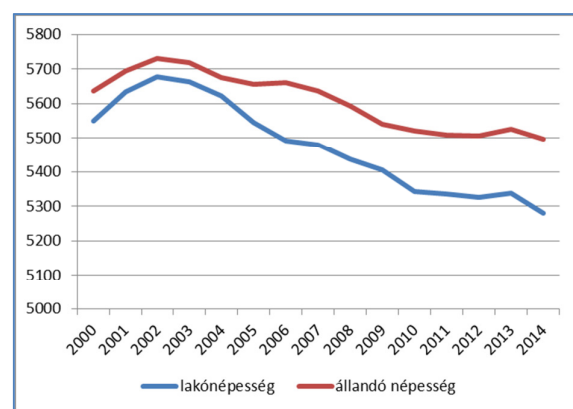
Népességváltozás, népmozgalom

Tát lakóinak száma az 1960-as évekre nőtt meg ugrásszerűen, mely időszak egyben a térség nehéziparának és gazdaságának fejlődését is jelöli (1949: 1984 fő, 1970: 4477 fő). A települést legtöbbször 1970-ben lakták (5600 fő). Az 1970-es évektől kezdve csökkent a település népessége, bár az ezredforduló előtti években ismét volt egy kismértékű növekedés. A legutóbbi két népszámlálás (2001-2011.) között eltelt évtizedben pedig 206 fővel csökkent Tát lakónépessége (2011-ben 5302 fő). A csökkenés azóta is tart, 2014 év végén 5280 fő volt Tát lakónépessége. Ez a folyamat megfelel egész Komárom-Esztergom megye népessége alakulásának (itt 1980-ban volt a csúcspont és azóta folyamatosan csökken), a csökkenés mértéke azonban jóval kedvezőbb a megyei átlagértékétől. A járásközpont Esztergom népessége 2010 óta indult csökkenésnek.

12. ábra: Tát állandó népességének változása a népszámlálások időpontjában

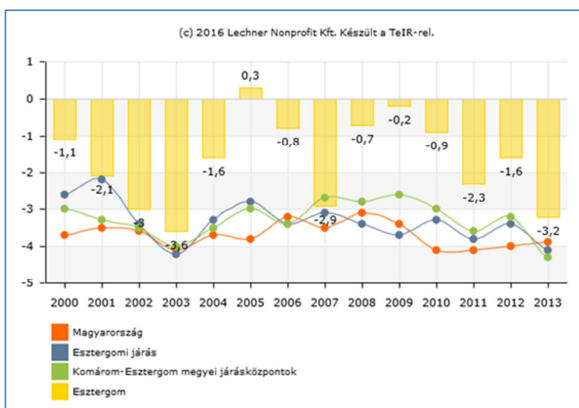
Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis

13. ábra: Az állandó és a lakónépesség számának változása 2000 után

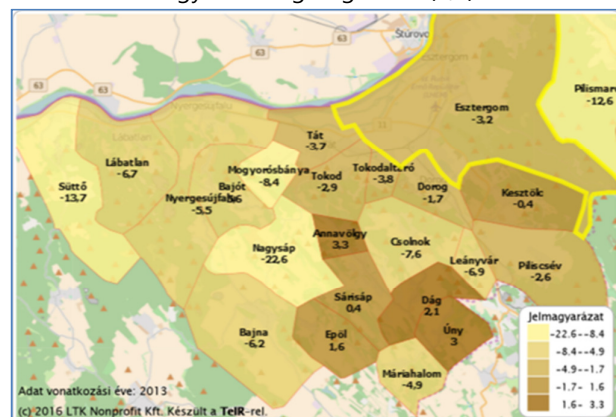
Forrás: KSH Statinfo

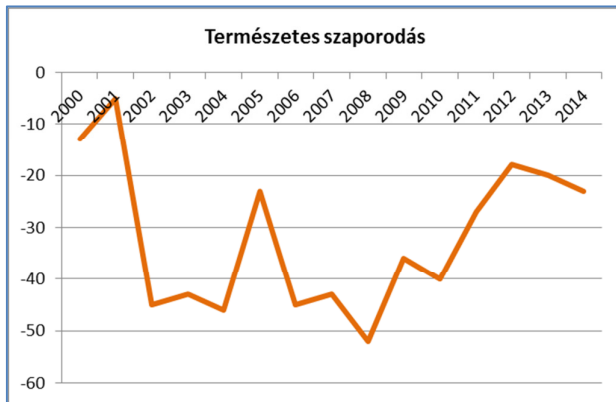
A lakó és az állandó népesség számának változása 2002 óta egyaránt csökkenő tendenciát mutat. A népességszám változásának háttérében a természetes fogyás és a migrációs folyamatok állnak. Tát esetében is elsősorban a csökkenő születésszám felelős a fogyó népességért. A település természetes szaporodása 2002 óta negatív – azaz természetes fogyásról beszélhetünk, 2013-ban az értéke -3,7 volt. A környező kisebb települések és Esztergom is hasonló mutatóval rendelkeznek, Mogyorósbánya és Nagysáp (-22,6) esetében sokkal nagyobb mértékű a fogyás. A természetes szaporodás Annavölgyben a legmagasabb (3,3).

14. ábra: Természetes szaporodás

Forrás: TEIR ITS adatbázis

16. ábra: Tát város természetes szaporodása (fő)

17. ábra: Tát város vándorlási egyenlege (esetszám)

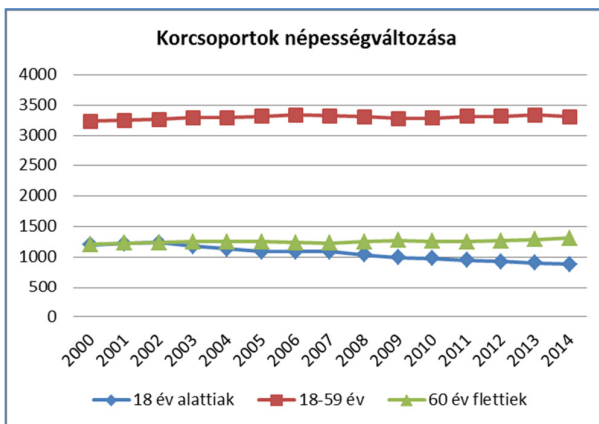
Forrás: KSH Statinfo, saját szerkesztés

A **vándorlási egyenleg** (az állandó oda- és elvándorlások különbsége) az ezredfordulón még abszolút pozitív volt, de a kétezres évek elejétől kezdve meredeken csökkenni kezdett, ugyanakkor a 2005. évi negatív csúcsot követően gyakorlatilag állandóvá vált az évi kismértékű bevándorlási többlet.

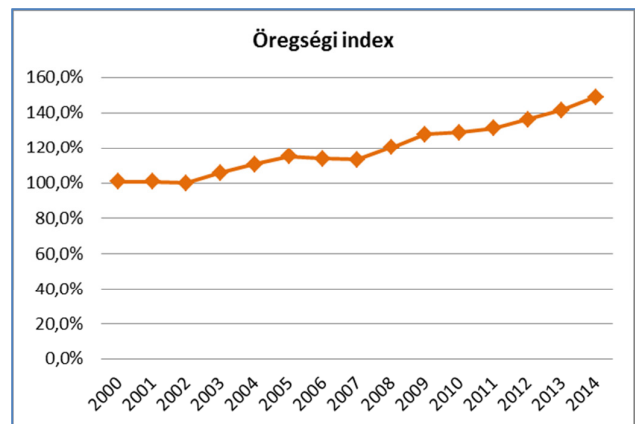
Nemek megoszlása: A legutóbbi Népszámlálás idején (2011) Tát teljes népességéből 10%-kal volt több nő, ugyanakkor a 60 év feletti korcsoportjában már 13,8%, míg a 18 éven aluliak tekintetében kismértékű férfitöbblet volt. Jelenleg 52,2%: 47,8% a nők és a férfiak aránya a teljes lakosságon belül (2014.).

Korszerkezet: A 0—18 éves korcsoport állandó népességen belüli aránya folyamatosan csökkent 2001 óta: 1217-ről 877 főre (2014); míg a 60 felett korosztályé nőtt: 1226 főről 1306 főre. A munkavállalási korú, felnőtt lakosság aránya nagyjából stabil volt ezen időszak alatt – azaz Táton is megfigyelhető az általános előregedési folyamat.

2014-ben Tát összlakosságának 16%-át tették ki a gyermekek (18 év alattiak), 60,3%-át a felnőttek és 23,8%-át a 60 év feletti idősök.

18. ábra: Tát főbb korcsoportjainak népességszám változása

19. ábra: Tát öregedési indexének változása

Forrás: KSH Statinfo, saját szerkesztés

Az **öregedési index** azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (65 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Magyarország öregedési indexe 1990-ben 64,5 volt, mely 2009-re 109,9-re nőtt, jelenleg 116 körül van. Komárom-Esztergom megye öregedési indexe 2012 év elején 110,2, ami kedvezőbb a közép-dunántúli régió átlagánál (115,3), és az országos átlagnál (116,6) is. Esztergom városa e téren az országosnál és 2004-től kezdve a megyei átlagoknál is kedvezőbb értékeket mutat.

Táton szintén megfigyelhető a folyamatos öregedés; napjainkban 150% körül van, azaz 100 fiatalra 150 idős ember jut. A térség városaiban (Esztergom, Dorog, Nyergesújfalu) is hasonló az öregségi mutató értéke; Bajóton, Annavölgyben és Tokodaltárón pedig 10-15 %-kal alacsonyabb.

A társadalom előregedése Magyarország és Európa más területein is általános jelenség. Az idősödő társadalom egyrészt feladatokat ró az ellátórendszerre (egészségügyi szolgáltatások, nyugdíjrendszer, egyéb ellátások) másrészt egy sajátos fogyasztói csoportot is jelentenek a városi szolgáltatások vonatkozásában.

Családok, háztartások

Míg 2001-ben 1920 háztartás volt a településen, a tíz évvel későbbi népszámlálás idején már 2019 db. 2011-ben 1514 család élt Táton, melyek kétharmada gyermekes volt. A száz családra jutó (15 évesnél fiatalabb) gyermekek száma a legutóbbi népszámlálás idején 49 volt, ami 11-gyel kevesebb, mint egy évtizeddel korábban. A 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma viszont nőtt 109-ről 118-ra. Mindkét mutató megyei és járási szinten is hasonló változást mutat.

5.1. Képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

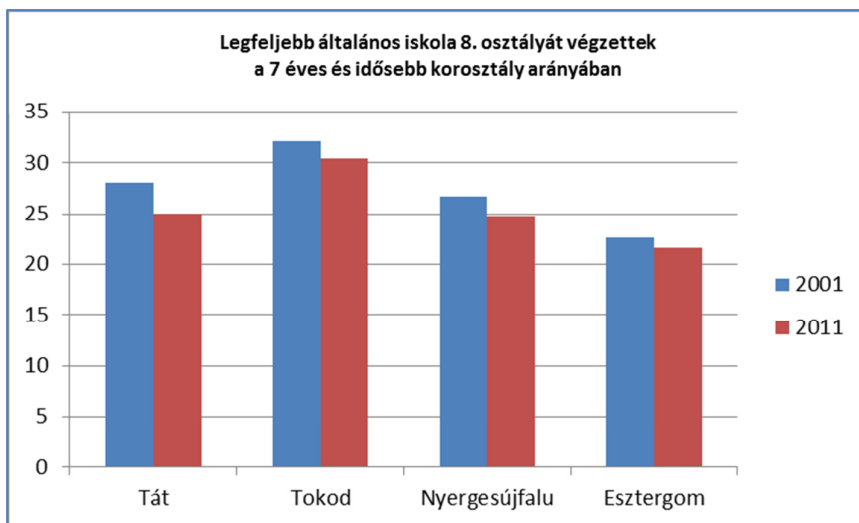
Az utolsó népszámlálás időpontjában (2011) Tát lakosságának mintegy 10%-a rendelkezett felsőfokú végzettséggel, 27% érettségivel. A középfokú szakmai oklevéllel rendelkezők száma is hasonló volt. A lakosság negyedének a 8 általános iskolai osztály volt a legmagasabb végzettsége.

A környező településekkel, illetve a járásközponttal összehasonlítva Tát város képzettségi mutatója javult a legnagyobb mértékben az utolsó két népszámlálás közt eltelt időszakban: a képzettség nélküliek aránya (azaz a maximum az általános iskola 8. osztályát elvégzettek aránya a 7 éves és idősebb korosztály tekintetében) itt csökkent a legnagyobb mértékben.

Indikátor	2001	2011
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát	28,1	25
Esztergom	22,7	21,7
Komárom-Esztergom megye	27	23,5
országos átlag	26,3	25
Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát		27,4
Esztergom	23,8	29,2
Komárom-Esztergom megye	20,1	27,5
országos átlag	20,5	27,5
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát		26,2
Esztergom	21,7	18,4
Komárom-Esztergom megye	24,5	23,5
országos átlag	21,1	19,5

Indikátor	2001	2011
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)		
Tát	5,3	10,4
Esztergom	2,8	17,2
Komárom-Esztergom megye	1,6	12
országos átlag	2,2	15,5

Forrás: KSH, Népszámlálási adatok (Esztergom ITS)

20. ábra: Képzettség

Forrás: TEIR

Táton helyi szintű felnőttképzési programok nincsenek, de a Munkaügyi Központ által indított programokról folyamatosan tájékoztatják a lakosságot. A Gyermekjóléti és Családsegítői Szolgálat munkatársai is figyelemmel kísérik a képzési lehetőségeket és segítik a klienseket, hogy megtalálják számukra a megfelelő foglalkoztatási programokat.

Foglalkoztatottság

Táton a foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességben belül tíz év alatt közel 10%-kal nőtt. A rendszeres jövedelemmel rendelkezőké viszont 7%-kal csökkent. Ezt magyarázza a 2001 és 2010 között a gazdasági válság miatt 4-ről 8%-ra megugró munkanélküliség. A városban 2014-ben a regisztrált munkanélküliek száma 101 fő volt, ebből 58 nő, 43 férfi.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 36,9-ről 33,5%-ra csökkent (valamennyi környező településen is hasonlóképp változott).

	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%)		Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%)		Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)		Rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya (%)		Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya (%)	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
megye	n.a.	62,3	43,2	47,4	37,2	34,6	39,2	33,7	15,6	8,6
Tát	56,7	65,5	68,9	71,8	36,9	33,5	37,8	30,8	14,6	5,6
Tokod	56,4	60,4	67,1	70,9	36,6	36,6	38,5	35,1	17,8	11,3
Mogyorósbánya	56	61,2	80,5	77,1	36,2	34,6	41	34,1	16	6,3
Nyergesújfalu	62	63,8	42,6	74,1	32,5	33,1	33,5	31,3	11,9	7,7

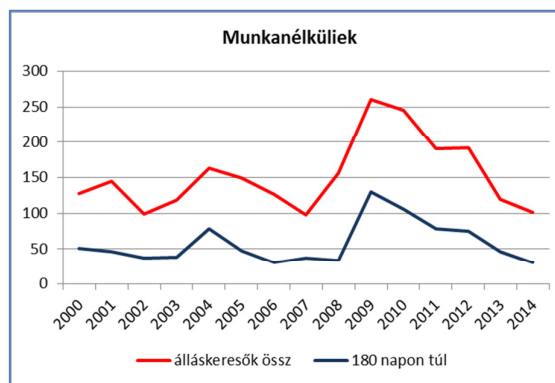
Forrás: TEIR

A munkanélküliek száma a 2008-2009-es csúcsot követően mára visszaállt a kétezres évek elejéhez hasonló szintre. A legmagasabb munkanélküliség Táton 2008-ban (7,9%) volt.

21. ábra: A népesség gazdasági aktivitása, 2001.

Forrás: KSH, TEIR

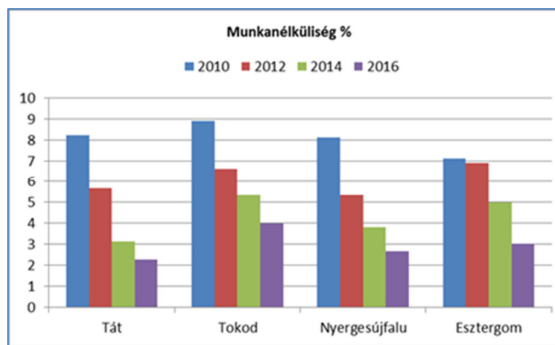
22. ábra: A regisztrált munkanélküliek száma (fő)

Forrás: KSH

23. ábra: A regisztrált munkanélküliek aránya a munkaképes korú népesség %-ában

Forrás: KSH, TEIR

24. ábra: A nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában (Forrás ÁFSZ)

Forrás: KSH, TEIR

Az alábbi táblázat a foglalkoztatottság és munkanélküliség 2013-as adatait foglalja össze megyei és a környező települések összehasonlításában.

2013	regisztrált munkanélküliek száma	munkanélküliségi ráta (%)	tartós munkanélküliek aránya (%)	25 év alatti regisztrált és a 45 év feletti munkanélküliek aránya (% , %)
megye	n.a.	4,7	39,8	15,3 / 42
Tát	120	3,3	39,2	13 / 39,7
Tokod	172	6	42,2	11,3 / 51,8
Mogyorósbánya	14	2,5	21,4	10,5 / 42,1
Nyergesújfalu	201	3,9	38,8	10,1 / 49,1

Forrás: TEIR

Táton, Tokodon és Nyergesújfaluban is magasabb a munkanélküliségi ráta a megyei átlagnál, míg Mogyorósbányán jóval alacsonyabb. Mogyorósbányán és Nyergesújfaluban a legnagyobb a differencia a pályakezdő és az idősebb munkanélküliek aránya között (bár a magas nyugdíjkorhatár és a viszonylag késői munkába állás miatt általánosan jellemző, hogy az idősebb generáció körében magasabb a munkanélküliség).

	nyilvántartott munkanélküliek száma				365 napnál hosszabb ideje munkanélküli			
	2010	2012	2014	2016	2010	2012	2014	2016
Tát	304	206	120	87	35	32	20	17
Tokod	261	191	162	119	38	42	56	36
Nyergesújfalu	433	279	206	143	38	40	40	37
Esztergom	1425	1356	1010	607	236	409	195	133

	nyilvántartott álláskereső a munkavállalási korú népesség %-ában száma				ez előző relatív mutatónak az országoshoz viszonyított aránya %			
	2010	2012	2014	2016	2010	2012	2014	2016
Tát	8,25	5,68	3,14	2,29	0,85	0,58	0,5	0,44
Tokod	8,92	6,63	5,35	3,98	0,92	0,68	0,85	0,77
Nyergesújfalu	8,11	5,36	3,81	2,67	0,83	0,55	0,61	0,51
Esztergom	7,11	6,91	4,97	3,01	0,73	0,71	0,79	0,58

Forrás: ÁFSZ (adatok: minden év január 1.)

A TEIR adatbázis szerint 2013-ban az Esztergomi járásban a nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népességen belül Táton volt a harmadik legalacsonyabb (3,3 %), a szomszédos Mogyorósbányán pedig a legalacsonyabb (2,4%).

Közfoglalkoztatás

2011-től a közfoglalkoztatásban új támogatási rendszer lépett életbe. A közcélú foglalkoztatás, a munkaügyi kirendeltségek által támogatott közhasznú munkavégzés és a hagyományos központi közmunkaprogram helyére a közfoglalkoztatás lépett.

A közfoglalkoztatásban részt vevők száma 2011-től Táton is jelentősen megnőtt: 2010-ben 15 fő, 2011-ben 39 fő, 2014-ben 45 fő.

A város kiemelten kezeli a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, valamint a regisztrált álláskeresők számára történő foglalkoztatás biztosítását. A foglalkoztatás a település területén történik, elsősorban a közterületek tisztántartása, parkgondozás a fő feladat, illetve évszaktól, időjárástól függően fűkaszálás, hó-eltakarítás, síkosság-mentesítés. Második éve tavasztól őszig kb. 10-15 fő táti lakos – szintén közfoglalkoztatásban – a Vízügyi Igazgatóság alkalmazásában végzi feladatait, a táti Duna-part és sziget megtisztítását.

Ingázás

A 2011-es népszámlálás ingázási statisztikája szerint helyben dolgozik 648 fő és Tátra 224 fő jár be dolgozni. A Tátról eljárók száma összesen 1348 fő, ebből

- megyén belül: 1201 fő,
- Esztergomba: 952 fő

Az Esztergomi viszonylatú ingázásban résztvevők közel 70%-a a közösségi közlekedést veszi igénybe.

Jövedelmi viszonyok

Ahogy a munkanélküliségi adatok is visszaigazolják, Tát lakosságának foglalkoztatottsági helyzete jobb mind a megyei, mint a járási átlagtól. Ez tükröződik a lakosság jövedelmi helyzetét leíró indikátorokban is. A szomszédos települések közül Mogyorósbányán nagyobb arányban vannak jelen a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők, ugyanakkor – köszönhetően az alacsony presztízsű foglalkoztatottak relatíve alacsonyabb arányának – az átlagos jövedelmek magasabbak. Tokod mutatói minden esetben rosszabbak a Tátra jellemző indikátorértékeknél.

2013	Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)	Egy lakosra jutó nettó jövedelem (Ft)
Esztergomi járás	45,4	770 334
Tát	48,3	817 677
Tokod	44	719 299
Mogyorósbánya	48,8	830 395
Nyergesújfalu	46,6	828 681

Forrás: TEIR

Népszámlálás 2011	Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában (%)	Rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 éves) belül (%)	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)
Esztergomi járás	39,5	34,5	9
Tát	41,9	30,8	5,6
Tokod	43,5	35,1	11,3
Mogyorósbánya	27,3	34,1	6,3
Nyergesújfalu	35,8	31,3	7,7

Forrás: TEIR

Jól látszik, hogy az az alacsony presztízsű foglalkoztatottsági főcsoportokban (FEOR-08 szerint: 7. ipari és építőipari foglalkozások; 8. gépkezelők, összeszerelők, járművezetők; 9. Szakképzettséget nem igénylő (egyszerű) foglalkozások) foglalkoztatottak aránya Táton magas, ami összefügg a térségben található

munkahelyek összetételével. Ugyanakkor a járáson belül Táton a legalacsonyabb az ún. szegregációs mutató, azaz a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül.

Lakásállomány

A lakásállomány az ezredfordulón 1943 db volt és lassan növekedett: az alábbi két diagramon látható, hogy a kétezres évek elején igen sok, évi 15-18 új lakás épült, addig ez az utóbbi években évi 7 alatt maradt. Jelenleg a település lakásállománya 2042 db. Az újonnan épült lakások kivétel nélkül teljesen közművesítettek, összkomfortosak.

25. ábra: A lakásállomány változása (db)

26. ábra: Az épített lakások lakások száma (db)

Forrás: KSH

Az épített lakások nagy része saját használatra készült családi ház.

A lakások legnagyobb része legalább 3 szobás, mintegy ötödük pedig 4 vagy több szobás.

27. ábra: A lakások nagysága szobaszám szerint, 2011.

Forrás: KSH

A viszonylag fiatal lakásállomáynak köszönhetően a lakások komfortfokozata is jó: közel háromnegyedük összkomfortos (71%), 24% komfortos, és mindössze 1,1% komfort nélküli (Népszámlálás, 2011).

	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)		Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	Közcsonahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)
	2001	2011	2013	2013
megye	14,1	6,5	93,1	80,7%
Tát	7,9	4,4	92,6	92,7%

	A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	Közcatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)
	2001	2011	2013
Tokod	24,6	13,4	79,6
Mogyorósbánya	17,6	4,5	98,1
Nyergesújfalua	6,1	3,5	100

Forrás: KSH

Települési identitást erősítő tényezők

Történelmi háttér

A mai Tát területe már az őskor óta folyamatosan lakott. A vértesszőlősi és a Tát közeli bajóti Jankovich-barlangban találtak azonos korú leletekre bukkantak Tát határában is. Tát a római kori leletekben is bővelkedik, mint dunamenti település a hajdani „limes” vonalához illeszkedik, az egykori Pannonia Superior északi határát képezi. Az Aquincumba vezető út itt vált ketté, a mai Esztergom és Dorog irányába. A Brigetio és Aquincum közötti római út egy-egy szakasza a mai napig megfigyelhető Táton.

Az államalapítás után már az ezredfordulón a királyi birtok része lett. Tát nevének első említése 1146-ra tehető.

A terület természeti adottságai és Esztergom közelsége révén gyors fejlődésnek indult. Az elsőként alapított esztergomi érsekség közelsége a későbbiekben is jelentős mértékben befolyásolta és meghatározta Tát körülményeit. A település az egyházi birtokok közé tartozott. Szintén meghatározó adottság, hogy a fővárosba vezető főút Tátot is átszelte, vámszedő hely is volt.

Buda elfoglalását követően Tát is a hódoltsági részhez tartozott, ott is a legtöbbet szenvedett határterülethez. A török megszállás alatt pusztulóban volt, az 1570-es összeíráskor 10 ház volt itt.

Az 1699-1700-as összeírás alapján még csak magyarok laktak, a századfordulóig nem telepedtek meg németajkú lakosok. A szórványos betelepülések időszaka a XVII. századra esik, míg gyakorlattá a XVIII. században vált. A település birtokosa továbbra is az egyház volt.

Tát történetének egyik legdicőségesebb napja, az utolsó „Esztergom megyei” ütközet, a híres táti csata a törökökkel 1685-ben volt. A fényes keresztény győzelem után, a század végére már 17 jobbágy család élt itt. Az 1710–1740 közötti időben – több hullámban – szorgalmas német telepesekkel, svábokkal és osztrákokkal növelik a kipusztult lakosságot. 1851-ben 560-an, 1936-ban pedig már 1499 laktak itt.

A település gazdag hagyományai, a kitelepítések ellenére is továbbélő német gyökerei olyan alapot képeznek, amelyeken a civil szervezetek szerteágazó hálózata alakult ki. Az egykor ideérkező német telepesek munka- és rendszeretete közmondásos, és a később beköltöző magyarok is alkalmazkodtak ehhez a mintához. Így aztán a településen igen erős a kohézió: lakói szívesen és gyakran fognak össze céljaik megvalósítása érdekében.

A helyi értékmegőrzést és –közvetítést a Táti Helytörténeti Értékmentő Közhasznú Alapítvány végzi, amely elsősorban oktatási célt szolgáló közösségi kezdeményezés.

Hagyományőrző és művészeti csoportok:

- Táti Mazsorett Csoport és Formációs Táncscsoport: a gyermek és felnőtt csoport 1991 óta működik.
- Német Nemzetiségi Fúvószenekar

- Táti Német Nemzetiségi Asszonykórus
- Táti férfikórus
- Táti Fehérló Fia Baráti Kör: az ősi lovas- és íjászhagyományok megőrzése
- Bányász Nyugdíjas Klub és vegyeskórus
- Táti Porcelánbaba Klub
- Szerdai Festők amatőr művészeti csoport
- Táti Önkéntes Tűzoltó Egyesület

Testvérvárosi kapcsolatok:

Ebed (Szlovákia) és az erdélyi (Románia) Kaplony községek. A német nemzetiségi hagyományápolás mellett a hesseni Buseck várossal és a felső-ausztriai Mollnal partnerkapcsolatot ápol.

Nemzetiségek

Táton nagyszámú német kisebbség él, mintegy 330 fő (2011. Népszámlálás). A többi itt élő nemzetiség száma nem számottevő: néhány fő szlovák, román, bolgár. A cigány / roma lakosság száma elenyésző (6 fő, 2011. Népszámlálás).

A német hagyományok őrzése kiemelt feladata az oktató-nevelő intézményeknek. A Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar 2015-ben ünnepelte fennállásának 30. évfordulóját. Német Kisebbségi Önkormányzat működik.

Egyházak, vallás

A 2011-es Népszámlálás alkalmával lakosság 52%-a vallotta magát valamilyen vallási közösséghez vagy felekezethez tartozónak. A nagy többségük katolikus (az összlakosság 45%-a, a vallásosak 87%-a), azon belül is római katolikus. A második legnépesebb felekezet a református (a lakosság 5,2%-a, a vallásosak 10%-a). Itt is, mint az ország többi településén nagyon sokan nem válaszoltak a kérdésre (33%).

Tát középkori templomáról 1304-ből való az első adat. A táti Mindenszentek plébániatemplom a település központjában áll.

Civil szervezetek

Táton a különböző egyesületek, alapítványok és közalapítványok igen nagy számban képviseltetik magukat, melyek közül a helyiek széles palettával rendelkező kulturális háttérrel bíró szervezeteknek lehetnek tevékeny tagjai.

A bejelentett civil szervezetek a környezet védelmétől, a nyugdíjas és időskorú lakosság foglalkoztatásán keresztül a modern táncsoportokig számtalan tevékenységet ölelnek fel a kulturális élet szinte minden területén. Több mint egy tucat alapítvány, közalapítvány és számos be nem jegyzett szervezet tevékenykedik a településen.

A városban az alábbi főbb civil szervezetek működnek: Karitasz Táti szervezete, Táti Helytörténeti Értékmentő Alapítvány, Római Katolikus Egyházközség, Buseck-Molln-Tát Baráti Társaság, Táti Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Táti Nyugdíjas Bányász Klub, Táti Csillagász Szakkör, Táti Vagyonvédelmi Egyesület, Zöld Sziget Tát és Térsége Környezetvédelmi Egyesület, Táti Sport Egyesület, Táti Iskoláért Közhasznú Alapítvány, Lovag Alapítvány, stb.

A helyi civil szervezetekkel az önkormányzat szoros kapcsolatban van, tevékenységüket figyelemmel kíséri és lehetőségeihez mérten támogatja. Ezek a szervezetek segítséget nyújtanak az önkormányzat számára mind az idősgondozás, mind a gyermekvédelem területén csakúgy, mint a bűnmegelőzés, a szabadidős tevékenységek szervezése terén.

A civil szervezeteken kívül a Baptista Szeretetszolgálat által főként tárgyi adományok formájában nyújtott segítsége is jelentős, valamint az iskolai szünetekben szervezett szabadidős programok.

Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Táton nem beszélhetünk jelentős térbeli társadalmi különbségekről, az egyes városrészekben és városrészek között konfliktusok nem jellemzőek. Az új lakóterületek kialakítása (Római út környezete) a bevándorló népesség térbeli koncentrációját vonta maga után. A lakásállomány állapota alapján legrosszabb helyzetben Tát-Depó városrész van, ugyanakkor a szegregáció vagy annak veszélye statisztikailag itt sem volt kimutatható a 2011. évi népszámlálási adatokból.

Közbiztonság

Tát közbiztonságával kapcsolatos feladatokat az Esztergomi Városi Rendőrkapitányság Tāti Körzeti Megbízotti csoportja látja el Táton és a szomszédos Mogyorósbányán két fő körzeti megbízottal. Tát Önkormányzata 2005-ben a csoportnak saját finanszírozásban egy új szolgálati gépjárművet adományozott használatra és önálló irodát biztosított a Fő út 78. sz. alatt, amelyet 2011-ben közel 4 millió Ft értékben felújított.

A közbiztonság ennek ellenére jónak mondható, ez részben a közeli városok rendőrségének munkájának, részben a helyi civil társadalom erőfeszítéseinek köszönhető. A polgárőrség civil szerveződésként 1989-ben alakult meg Tāti Vagyonvédelmi Egyesület néven. Alapvető célja és tevékenységi köre a rendőrség munkájának segítése, bűnmegelőzés, vagyonvédelem, ifjúságvédelem, katasztrófa- és környezetvédelem, rendezvénybiztosítás. Járőrözéssel, tanácsadással szolgálják elsősorban a lakosságot, és egészítik ki a rendőrség munkáját, akikkel egyébként kiváló kapcsolatokat ápolnak.

6. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

Nevelési oktatási intézmények

6.1.1. Óvodai ellátás

Az önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények 2013. január 1-jei állami fenntartásba vétele az óvodai feladatot ellátó intézményeket alapvetően nem érintette, ennek ellenére sok intézményben **következett be emiatt változás. Azok a többcélú intézmények, amelyek az óvodai feladat mellett más köznevelési feladatot is elláttak, 2013. január 1-jétől már csak az óvodai feladataikat látják el.**

2015. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek óvodai nevelésben kell részt vennie.

A táti Napköziotthonos Óvoda két telephelyen (és egy tagóvodával), 8 csoportban működik. Kertvárosi óvoda: Móricz Zsigmond út 1-3.; óvoda: Fő út 116.; tagóvoda: Mogyorósbánya Fő út 70.

Az egykori bölcsőde épületében működik ma az óvoda második telephelye.

Az óvoda összesen 200 fő számára biztosít férőhelyet, a kihasználtság nem éri el a 100%-ot, ennek köszönhetően a beköltöző családok számára a szükséges szolgáltatási kapacitás biztosított.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	237	237	237	237	237	237	195	200
Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fő)	156	173	156	170	178	194	155	152

Forrás: KSH

Az intézmény által ellátott feladatok:

- Óvodai nevelés, iskolai életmódra felkészítés
- Nemzetiségi nyelvoktatás
- Óvodai intézményi étkeztetés
- Intézményi vagyon működtetése
- Logopédiai ellátás szükséglet szerint
- Bölcsődei ellátás
- Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat

A kertvárosi óvoda konyhája, vizesblokkjai felújításra kerültek 2010-ben, megtörtént az akadálymentesítés és a nyílászárók cseréje is. További épületenergetikai beavatkozásokkal és a megújuló energia alkalmazásával az intézmények fenntartási költségei tovább csökkenthetők a jövőben.

6.1.2. Általános iskola

2013. január 1-jétől állami fenntartásba kerültek a közoktatási intézmények: az önkormányzatok által fenntartott általános iskolák és középiskolák. Fenntartójuk a területileg illetékes Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK). A táti általános iskola és a zeneiskola is állami fenntartásba került, azonban az önkormányzat a helyi közoktatás iránti felelősséget továbbra is vállalta, ezért mindkét intézmény működtetésének jogát megtartotta.

Táton egy iskola, a **III. Béla Általános Iskola** működik két épületben:

"A" épület – felső tagozat: Szent István út 27.

"B" épület – alsó tagozat: Fő út 82.

"C" épület – tagintézmény, mogyorósbányai tagozat: 1-4. osztály

Az általános iskolás tanulók száma az ezredforduló óta szinte folyamatos csökkenést mutat. 2002-ben még 477-en tanultak a táti általános iskolában, ez a szám 2014-re 338-ra csökkent.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)	426	398	379	341	349	343	336	338
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai előkészítő osztályok tanulóival együtt) (fő)	62	42	38	29	44	47	44	60
Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (fő)	47	55	63	49	18	53	55	51
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)						49	38	23

Forrás: KSH

Az általános iskola A és B épületének energetikai korszerűsítése megtörtént a Környezet és Energia Operatív Program támogatásával, 2012-ben, illetve 2014-ben.

A **Lavotta János zeneiskola** 1987-ben alakult, mint a nyergesújfalui zeneiskola Tagiskolája, és a rendszerváltást követően önállósodott. Jelenleg 145 növendék tanul 10 tanszakon. A más településről ide járók arány kb. 20%. Az iskola elsősorban a fúvós hangszerek oktatását tűzte ki célul, mivel a városban két fúvószenekar is működik, ezzel is biztosítva az utánpótlást.

Közművelődés és sport

A város központjában található a **Táti Kultúrház és Könyvtár** (1990). A Kultúrház önkormányzati költségvetésű intézményként szervezi és irányítja a helyi kulturális közösségek munkáját. Itt működik a könyvtár, a teleház és egy kiállító helyiség, a Táti Galéria is.

A kultúrház számos képző- és mozgásművészeti klub valamint a helyi nyugdíjas klub, kórusok és egyéb szervezetek foglalkozásainak ad otthont.

A kultúrház és Könyvtár épülete épületenergetikai fejlesztése 2014-ben megtörtént.

A városban működő **művészeti csoportok**:

- Táti Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Táti Férfikórus
- Táti mazsorett és Formációs Tánccsoport
- Táti Porcelánbaba Klub
- Szerdai festők

A teleház kezdeti szolgáltatásai (számítógépes irodai alkalmazások, játékok, nyomtatás és fénymásolás) mára kibővültek: segítséget nyújt a civil szervezetek számára (információgyűjtés, pályázatfigyelés, pályázati anyagok kidolgozása, kiadványok, szórólapok, plakátok készítése); továbbá itt kap végső formát a helyi lap is.

A város közeleti lapja a negyedévente megjelenő Táti Walzer.

A **Táti Sportegyesület** labdarúgó csapata a 2015/16-os bajnoki idényben a Komárom-Esztergom megyei labdarúgó bajnokság II. osztályában szerepel. Az egyesületet a helyi önkormányzaton kívül két cég is támogatja.

Az iskolai testnevelés kapcsán kiemelendő, hogy országos szinten is jegyzett a táti rögbi csapat - ez a település legsikeresebb sportága. Több egyéni országos bajnokot és helyezett, diák olimpiai bajnok és helyezett, korosztályos Európa bajnok került ki a településről.

A város legfontosabb sportlétesítményei a nagypályás labdarúgó pálya, a hozzá tartozó edzőpálya, továbbá 3 db salakos tenispálya és az iskola tornacsarnoka.

Az iskola mindkét épületében van tornaterem és sportpálya, így a gyermekek több helyszínen is tudnak sportolni. A labdarúgó pálya kihasználtsága is igen magas hisz ennyi csapat edzés és bajnoki mérkőzések biztosítása mellett a szomszédos települések gyárjai is Táton bérelnek pályát dolgozóik számára.

A téli szezonban minden évben jégsátrat állítanak fel,, ahova nemcsak a Tátról,, hanem a térség többi településéről is érkeznek a korcsolyázni vágyók.

Egészségügyi ellátás²

A városban 2 telephelyen 3 felnőtt háziorvosi praxis és egy gyermekorvos látja el a lakosokat, továbbá két védőnői körzet működik. 2015-ben felújításra került mindkét háziorvosi rendelő, épületenergetikai felújítások azonban nem történt meg. Az egészségügyi intézmények eszközállománya, felszereltsége az egészségügyi jogszabályoknak megfelelő, bővítésük, korszerűsítésük azonban folyamatos feladat.

A Fő út 58. szám alatti rendelőben működő egészségügyi szolgáltatások:

1. sz. háziorvos –Táti 1. ellátási körzet és Mogyorósbánya teljes területe.

1. sz. védőnői körzet

A Tát-kertváros, Klapka György u. 2. szám alatti rendelőben működő egészségügyi szolgáltatások:

2. sz. háziorvos – 2. táti ellátási körzet,

3. sz. háziorvos – a 3. táti ellátási körzettel,

2. sz. védőnő - táti ellátási körzettel,

Fogorvos - táti és mogyorósi ellátási körzettel.

A gyermekorvosi körzet 1993-ban alakult - melyhez Tát és Mogyorósbánya teljes területe tartozik – két rendelőben működik. A gyermekorvos ellátja az iskolaorvosi teendőket is. A kistérségi ügyelet bevezetése óta nincs külön gyermekorvosi ügyelet.

2009-től a központi háziorvosi ügyeleti ellátást a kistérségi központi ügyelet végzi mind a gyermek, mind pedig a felnőtt lakosság körében. Az esztergomi Vaszari Kolos Kórház sürgősségi osztályán a nap bármely órájában lehetőség van az akut betegek ellátására.

A háziorvosoknak nagy szerepe van a különböző szűrővizsgálatok elvégzése révén a megelőzésben. A „Táti egészségnapon” a körzetek összefogásával és az Egis támogatásával több száz személyen mértek vérnyomást, vércukrot és koleszterin értéket, valamint allergiavizsgálatra is sor került, illetve folyamatos tanácsadással, segédanyagokkal segítik a betegek egészségesebb életmódra való áttérését, továbbá felhívják figyelmüket a veszélyre, a kezdődő betegségekre.

² Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A településen 1 gyógyszertár működik vállalkozásként (Borostyán patika), amely ellátja Tát és Mogyorósbánya lakóit is.

A védőnői szolgálat személyi és tárgyi feltételei adottak a településen. A védőnők közalkalmazottként végzik munkájukat, fogadóórát Táton két körzetben tartanak.

Szociális szolgáltatások

A településen kialakuló szociális tevékenység a rendelkezésre álló iratok alapján 1974-től kezdődően követhető nyomon. A Fő út 78. szám alatt - a volt kántorház átépítésével - 1974-ben kezdte meg működését az öregek napközi otthona hús gondozottal.

Tát Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója 2008-ban készült. A dokumentum szerint a szociális szolgáltatások fejlesztését alapvetően két cél mentén kell megszervezni: a meglévő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése, a másik a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségének hatékony biztosítása.

Tát Város Önkormányzatának 6/2015. (II. 24.) számú, a gyermekek védelmét szolgáló ellátások helyi szabályairól, valamint a szociális ellátásokról és az egyes szociális szolgáltatásokról szóló önkormányzati rendelete alapján az alábbi szolgáltatásokat és támogatásokat nyújtja:

1. Pénzbeli, természetbeni támogatások	2. Szociális szolgáltatások	3. Gyermekek védelmét szolgáló ellátások
Rendkívüli települési támogatás	Étkeztetés	Gyermekjóléti szolgálat
Gyógyszertámogatás	Házi segítségnyújtás	Bölcsődei ellátás
Lakásfenntartási támogatás	Családsegítés	Óvodai ellátás
	Nappali ellátás	Általános iskolai napközi ellátás
	Idősek ápoló, gondozó otthona	

Az önkormányzat a krízishelyzetbe került családok, személyek veszélyhelyzetének megszüntetése, valamint a gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében végzendő szolgáltatások szervezésére, irányítására és összehangolására Mogyorósbánya Önkormányzatával együttműködve **gyermekjóléti és családsegítő szolgálatot** működtet. A gyermekjóléti és családsegítő szolgálat céljai megvalósítása érdekében együttműködik az intézményi gyermekvédelmi felelősökkel, a védőnői szolgálattal és szükség esetén minden érintett szervezettel, személlyel.

Az Önkormányzat azon szociálisan és mentálisan rászorulóknak részére, akik önmaguk ellátására csak részben képesek **Idősek Klubja** működtetésével nappali ellátást (étkezés, tisztálkodás, foglalkoztatás) biztosít. (Engedélyezett ellátotti létszám: 25 fő)

Idősek otthona: Gondozást nyújtó bentlakásos intézmény azok számára, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézetben kezelést nem igényel. Amennyiben az otthonban lakó később állandó gondozásra, ápolásra szorul, továbbra is az otthon lakója maradhat. (Engedélyezett ellátotti létszám: 71 fő). A **Szent György otthon** integrált szervezeti formában működő vegyes profilú intézmény (Szent György tér 1.), amely két gondozási egységgel működik: átlagos szintű elhelyezést nyújtó és demens részleg. Az otthon által nyújtott szolgáltatások (melyet 31 dolgozó lát el):

- 71 fő ápolás-gondozás bentlakással
- 25 fő nappali ellátás (Idősek Klubja)

- 4 fő házi segítségnyújtás
- szociális étkeztetés

Az intézmény kihasználtsága 100 %-os, az időskorúak otthonban történő elhelyezése várólista szerint történik.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg Táton nem működik

Az Önkormányzat a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátására a napközi-otthonos óvodában **bölcsődés** csoportot működtet. (A bölcsődei ellátás adatait lásd előbb, az óvodáknál.) A bölcsődei férőhelyek száma 14, az intézmény kihasználtsága az egyes években változó, de 100%-hoz közeli.

Az egyes intézmények közötti együttműködést a fenntartó önkormányzat az intézményeivel fennálló jó kapcsolataira alapozva koordinálja.

Esélyegyenlőség

A Helyi Esélyegyenlőségi tervet 2013-ban fogadta el az önkormányzat képviselőtestülete. Az esélyegyenlőség megvalósítását alapelvnek tekinti, amely érvényesül valamennyi önkormányzati tevékenységben: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátásában a helyi szintű közpolitika alakítása során. Rendeletének célja, - a törvényi előírásokon túl – hogy a településen olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak.

Az egészségügyi intézményeknél az akadálymentesítés megvalósult, a két iskolaépületnél még hátravan a megvalósítás.

7. TÁT GAZDASÁGA

A település gazdasági súlya, szerepköre

Tátot a térségre jellemző, XIX. században kezdődő, és mind a mai napig tartó ipari fejlődés csak mérsékelten érintette. Az 1960-as évekig agrárjellegű település lakossága számára a környék ipari és bányászati munkahelyei az elmúlt évtizedekben nagy jelentőséggel bírtak, mára a bányászat visszaszorulása és a feldolgozóipari ágazatok differenciálódásával lényegében foglalkoztatási szempontból a helyzet változatlan. Komárom-Esztergom megye 2014-ben 3. helyet foglalja el a megyék rangsorában az egy főre jutó GDP vonatkozásában, ez jól tükrözi a megye stabil gazdasági helyzetét.

Táton az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (GDP/fő) nagysága 2012-ben alacsonyabb volt, mint a járás szomszédos településein, valamint hasonló különbségek figyelhetők meg az egy főre jutó iparűzési adó összehasonlító adataiban is. Tát gazdasági súlya az egyébként tradicionálisan iparosodott térségben viszonylag kicsi, ugyanakkor az alvóváros szerepkör mellett az önkormányzat vállalkozásbarát feltételek megteremtésével igyekszik a helyi gazdasági szektor megerősödését elősegíteni.

Megnevezés	egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (2012) ezer Ft	egy lakosra jutó iparűzési adó (2011) ezer Ft
Tát	361	14,1
Tokod	1835	38,6
Nyergesújfalú	618	42,3
Esztergom	3099	89,3
járási átlag	1549	51

Forrás: TEIR

Táton nincsenek nagyvállalatok, ezt tükrözi az egy lakosra jutó jegyzett tőke alacsony szintje, mely a szomszédos településekkel összehasonlítva is alacsonynak mondható.

Megnevezés	egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (2013) ezer Ft	egy lakosra jutó jegyzett tőke (2012) ezer Ft
Tát	817 678	72,2
Tokod	719 300	99,9
Nyergesújfalú	828 681	442,9
Esztergom	790 520	3454,2
járási átlag	770 335	1474,7

Forrás: TEIR

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem azonban magasabb a járási átlagnál, ez azonban nem az erős helyi gazdaságnak, hanem a táti lakosság magas foglalkoztatási arányának köszönhető, amiben a térségben található munkahelyeknek nagy jelentősége van.

A jövedelmi helyzet egyben egy viszonylag stabil vásárlóerőt is jelent, mely a helyi kiskereskedelmi, lakossági szolgáltatásokat kínáló vállalkozások életképességére, minőségi összetételére is hatással van.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A regisztrált vállalkozások száma 2014-ben 623 db volt Táton, ez a megyei regisztrált vállalkozásoknak mindössze 1,6 %-a, ugyanakkor arányos Tát megyei népességen belüli súlyával (a megye lakosságának 1,7 %-a él Táton). A vállalkozások szektor-szerkezetében a legmagasabb arányt a szolgáltatási ágazat képviseli, a mezőgazdaság ágazatban regisztrált vállalkozások száma a járási átlagtól alacsonyabb, a vállalkozási szerkezetben számuk alacsony. A feldolgozóipari ágazatban regisztrált vállalkozások számát meghaladja az építőipari profilú vállalkozások száma, a szolgáltatásokon belül dominánsan van jelen a kereskedelem és gépjárműjavítás, illetve az ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások.

az egyes nemzetgazdasági ágakban (GFO-11) Táton, 2013

Nemzetgazdasági ág	Regisztrált vállalkozások		Működő vállalkozások száma
	db	részesedés (%)	db
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	41	7%	4
Ipar-építőipar	141	22%	
Feldolgozóipar	62	10%	46
Építőipar	78	13%	50
Szolgáltatás	440	71%	
kereskedelem, gépjárműjavítás	98	16%	60
szállítás, raktározás	20	3%	16
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	34	5%	12
információ, kommunikáció	15	2%	9
pénzügyi, biztosítási tevékenység	15	2%	6
ingatlanügyletek	102	16%	8
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	56	9%	32
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	27	4%	13
oktatás	20	3%	12
humán-egészségügyi, szociális ellátás	16	3%	12
művészet, szórakoztatás, szabadidő	8	1%	1
egyéb szolgáltatás	29	5%	
Összesen	622	100%	

Forrás: TEIR

	Regisztrált vállalkozások száma (db) 2014				Regisztrált vállalkozások aránya (%) 2014		
	mezőgazdaság	ipar, építőipar	szolgáltatás	összesen	mezőgazdaság	ipar, építőipar	szolgáltatás
Esztergom	275	543	3 367	4 185	7%	13%	80%
Nyergesújfalú	48	150	623	821	6%	18%	76%
Tát	42	138	443	623	7%	22%	71%
Esztergomi járás	982	1 734	7 632	10 348	9%	17%	74%

Forrás: KSH

A regisztrált vállalkozásokhoz képest a működő vállalkozások száma már lényegesen alacsonyabb, Táton 2014-ben számuk 299 volt, ez kevesebb, mind a fele a regisztrált vállalkozásoknak. Ez az arány egyébként nagyságrendileg hasonló a megye városai esetén. Legnagyobb a különbség a regisztrált és működő vállalkozások száma között az ingatlanügyek nemzetgazdasági ágban, illetve a mezőgazdasági szektorban

	Működő vállalkozások /regisztrált vállalkozások (2014)	Működő vállalkozások/1000 fő (2014)
Tatabánya	41%	54,3
Ács	24%	35,6
Bábolna	44%	63,1
Dorog	45%	43,6
Esztergom	44%	65,1
Kisbér	39%	54,6
Komárom	40%	60,8
Lábatlan	49%	42,4
Nyergesújfalú	44%	49,0
Oroszlány	41%	39,0
Tát	48%	56,6
Tata	42%	79,9

Forrás: KSH

Az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma a megye városaival összehasonlítva viszonylag kedvező, ez elsősorban a kis- és mikrovállalkozások relatíve magasabb számával magyarázható. Tátról hiányoznak az 50-nél több főt alkalmazó középvállalkozások és a nagyvállalatok.

Működő vállalkozások száma létszám szerint (db) 2013

	Tát	Nyergesújfalú	Tokod
1-9 fő	289	345	141
10-19 fő	8	11	9
20-49 fő	2	4	3

50-249 fő	0	1	2
250-499 fő	0	1	1
500 és több fő	0	1	0

Forrás: KSH

Iparűzési adót 2015-ben összesen 428 adózó fizetett a településen, ebből 127 db 100 ezer Ft feletti, s ezen belül 27 db 500 ezer Ft-ot meghaladó összeget befizető adózót regisztráltak.

Mezőgazdaság

Egészen az 1960-as évekig a mezőgazdaság volt a vezető gazdasági ágazat és a legnagyobb foglalkoztató Táton. A Táti Vörös Csillag Termelőszövetkezet melléküzemágaként fémtömegcikk-gyártás (pl. szemüveg alkatrész), műanyagüzem (pl. műanyagkanna gyártás), élelmiszer feldolgozás (tészta- és süteményfélék készítése), galván üzem (horganyozás, nikkelezés) is működött. 1990-ben a mezőgazdasági szövetkezet alakult, fő tevékenysége az egyéb gyümölcs- és zöldség feldolgozás, tartósítás és forgalmazása lett. Jelenleg 1060 m² alapterületű telephelyen 25 főnek adnak munkát, akik nagyrészt helyiek, de Nyergesújfaluról és Mogyorósbányáról is többen járnak át dolgozni. A termékek értékesítésére helyben, valamint nagyobb áruházakban és külföldön történik.

Az egyéni gazdaságok száma 2000-ben 319, míg 2010-ben már csak 129 volt. Ezzel együtt csökkent a munkát végző családtagok száma is (2000: 399; 2010: 251 fő).

Ipar

Az ipar alapjait a már említett termelőszövetkezet melléküzemágai honosították meg. Ma a legjelentősebb ipari termelőegységek a bútort- és építőiparhoz kapcsolódnak. Legjelentősebb vállalatok:

- Plast-Kom Kft.: 2002-ben alakult meg, fő tevékenységi köre műanyag nyílászárók gyártása, forgalmazása.
- Lechner Hungary Kft.: a bútorgyártással foglalkozó cég Táton telephellyel rendelkezik, a székhelye Budapestre található.
- Nika Hungaria Kft.: az oroszlányi székhelyű Nika Hungaria Kft-nek két fióktelepe közül egy Táton, a külterületen üzemel. Fő tevékenysége szerint bútorgyártással és értékesítéssel foglalkozik.

Szolgáltatások

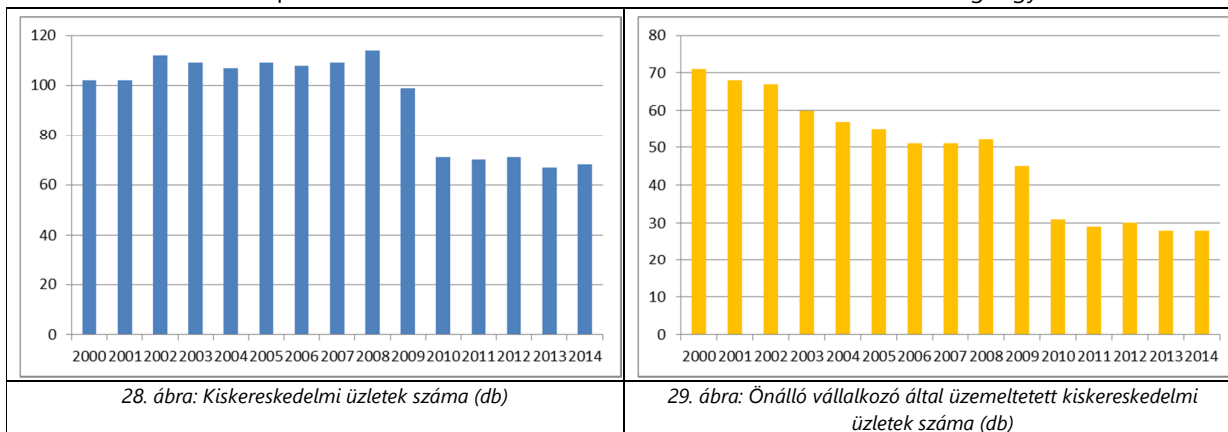
A szolgáltatási szektor meghatározó elemét jelenti a kiskereskedelem. Táton 2014-ben összesen 68 db kiskereskedelmi és járműüzletet tartott nyilván a KSH, az ezer lakosra vetített arány a megye kisvárosaihoz hasonló sűrűséget mutatja.

Megnevezés	Kiskereskedelmi és járműüzlet 2014		Vendéglátóhely 2014	
	db	db/1000 fő	db	db/1000 fő
Tatabánya	886	13,3	257	3,8
Ács	65	9,6	23	3,4
Bábolna	31	8,2	16	4,2

Dorog	280	23,6	76	6,4
Esztergom	588	20,9	311	11,1
Kisbér	115	21,5	35	6,5
Komárom	349	18,4	142	7,5
Lábatlan	50	10,3	10	2,1
Nyergesújfalú	113	15,3	29	3,9
Oroszlány	194	10,7	61	3,4
Tát	68	12,9	21	4,0
Tata	408	17,3	177	7,5

Forrás: TEIR

A kiskereskedelmi üzletek száma a válságot megelőző években lassú ütemben bővült, majd 2009-től számuk csökkent. A különböző profilok között az élelmiszeres áruüzletek száma csökkent a legnagyobb mértékben.

Forrás: KSH

A kiskereskedelmi kínálat széles körű, egy üzemenyagtöltő állomás és három nemzeti dohánybolt, valamint egy gyógyszertár található a településen. Nagyobb méretű szupermarket a CBA áruház, mely foglalkoztatás szempontjából is fontos szereppel bír, illetve méreténél és széles árukínálatánál fogva térségi vonzerővel rendelkezik. Drogéria egyelőre nem működik Táton (Rossmann, DM).

Egyéb áruk forgalmazása tekintetében az építőanyagokat forgalmazó üzletek jelenlétét kell kiemelni, számuk 2008-ban 18 db volt, ez 2014-re 14 db kereskedelmi egységre csökkent. Legjelentősebbek közé tartozik a 450 m² területen, 25 fős létszámmal működő Poliforg Faipari és Barkács Áruház, mely szintén térségi vonzáskörzettel rendelkezik.

A kereskedelmi és szolgáltató funkciók területileg a főbb útvonalak mentén, illetve a városközpontban koncentrálódnak.

A helyi, térségi termelők értékesítését biztosító piac egyelőre nem működik a városban, ezt a funkciót a szomszédos településeken találják meg a táti lakosok.

Turizmus

Tát gazdasági szerkezetében a turisztikai ágazat súlya elhanyagolható. Turisztikai szempontból kiemelkedő attrakcióval nem rendelkezik, legnagyobb erőforrását a Duna menti fekvése és a Tati-sziget jelenti, ez azonban ma még kiaknázatlan. A terület pozícionálása és fejlesztése a mellékág vízminőségének javításával kapcsolatos kormányzati beavatkozások után indulhat el sikeresen.

A Duna-part és szigetek mellett két turisztikai szempontból is értékes épülettel rendelkezik a település (templom és magtár). A magtár épülete magántulajdonban van, jelenleg raktározási funkciót lát el.

Tát Esztergomból rövid, mintegy 10 perces autózással kényelmesen elérhető. Esztergom turisztikai pozíciójának javítása – különösen a belföldi és többnapos vendégforgalom vonatkozásában –, valamint a települések közötti együttműködés, közös marketingtevékenység lehet a kulcsa a táti vendégforgalom sikeres bővítésének.

A szálláshelykínálat egyelőre kielégíti a felmerülő igényeket Táton, az Öreg Halász szálloda az 1930-ban épült Strand vendéglő épületének 1995-ben történt átalakításával kezdett el működni. A 60 férőhelyes szállodában egy, két, három- és négyágyas szobák is vannak. A szálláshely mellett az épületben étterem is működik, melynek mai kapacitása 240 fő, esküvők, rendezvények megtartására is alkalmas. A ház vonzereje a 80 személyes Duna parti terasz és a 20 fős különterem.

A szálloda mellett több családi házban is működik szálláshely szolgáltatás. A kereskedelmi és magán szálláshelyeken található összes férőhelyek száma 2013-ban – a KSH nyilvántartásában – 93 volt. 2013-ban 1011 vendéget és összesen 2411 vendégéjszakát regisztráltak a szálláshelyeken. Ez alapján az átlagos tartózkodási idő 2,3 nap. Egy férőhelyre jutó vendégek száma 26,2, ami viszonylag alacsony kihasználtsági értéknek számít. A külföldi vendégéjszakák száma Táton az összes vendégéjszaka mindössze 26 %-a.

A gasztronómiai kínálat vonatkozásában – mely ma már a turizmusban is fontos vonzerőt jelent – meg kell említeni a családi vállalkozásként működő Viktória Éttermet, valamint a közigazgatási határ módosítása után Táthoz kerülő Rönkház Éttermet, mely az elkerülő út mellett található. A településen 2 cukrászda is működik.

2015-ben megalakult az Esztergom és Térsége Turisztikai Egyesület azzal a céllal, hogy fejlessze Esztergom és térsége turizmusának versenyképességét, növelje a vendégéjszakák és vendégérkezések számát, valamint meghosszabbítsa a turisztikai szezont. Tevékenységi területe kiterjed a fejlesztések összehangolására, a marketing tevékenységekre, illetve a vendégek széleskörű tájékoztatására.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai

A Táton működő vállalkozások 62%-a társas vállalkozás, ez az arány megegyezik a megye városaira jellemző átlagos aránnyal. A társas vállalkozásokon belül az elmúlt évtizedben trendszerűen csökkent a jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozások száma, és nőtt a jogi személyiségű vállalkozások száma, utóbbi közül elsősorban a korlátolt felelősségű társaságok.

A regisztrált vállalkozások esetében a társas vállalkozások aránya már sokkal alacsonyabb (39%), a regisztrált önálló vállalkozók száma 377 db volt 2014-ben. (61%).

A vállalkozói szektor fejlesztési aktivitását a 2007-2013-as időszak támogatásain keresztül tekinthetjük át. A település méretéhez képest a helyi KKV szektor viszonylag sikeresen használta ki a pályázati lehetőségeket, ugyanakkor – összefüggésben a helyi KKV szektor méretbeli jellemzőivel - kisebb értékű (50 millió Ft alatti támogatást élvező) fejlesztések valósultak meg. Az információs oldal adatai szerint összesen 16 pályázó és összesen 22 projekt kapott, összesen mintegy 319 millió Ft értékben. Figyelembe véve a támogatási intenzitásokat, összesen a vállalkozói szektorban mintegy 695 millió Ft volumenű fejlesztés valósult meg uniós források igénybe vételével. Legnagyobb összegű támogatást a telephely-fejlesztési pályázatokon tudtak szerezni a vállalkozások, de jellemző volt az eszközbeszerzés, technológiai fejlesztés is. Több mikrovállalkozás, illetve fiatal vállalkozó is sikeres volt a pályázatokon.

Vállalkozás	megítélt támogatás	támogatás aránya	Pályázati kiírás	operatív program
4-ÉPV Építőipari Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	45 522 278	50%	1.1.1/C Telephelyfejlesztés	KDOP
STADA-BAU	43 720 658	50%	1.1.1/C-12	KDOP

Vállalkozás	megítélt támogatás	támogatás aránya	Pályázati kiírás	operatív program
Fémszerkezetgyártó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság			Telephelyfejlesztés	
TRAVERZ Építőipari Korlátolt Felelősségű Társaság	31 569 962	50%	1.1.1/C Telephelyfejlesztés	KDOP
KRIMTEC Gépipari Korlátolt Felelősségű Társaság	24 978 915	65%	1.3.1-11/C Innovációs eredmények hasznosításának támogatása KKV-k részére	GOP
KRIMTEC Gépipari Korlátolt Felelősségű Társaság	24 887 713	65%	1.3.1-11/C Innovációs eredmények hasznosításának támogatása KKV-k részére	GOP
XL-OIL Olaj és Üzemanyag Kereskedelmi Kft.	21 958 335	35%	2.1.1-09/A/2 Mikro-, kis- és középvállalkozások technológiai fejlesztése	GOP
FAUER Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	20 000 000	39%	2.1.1-11/A Mikro- és kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése	GOP
PAINT-PLAST Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	20 000 000	34%	2.1.1-11/A Mikro- és kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése	GOP
KRIMTEC Gépipari Korlátolt Felelősségű Társaság	18 971 977	40%	2.1.1-12/B Komplex vállalati technológia-fejlesztés mikro-, kis- és középvállalkozások számára	GOP
UNI-PP Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	14 640 158	40%	2.1.1-11/A Mikro- és kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése	GOP
Kardos és Fia Szerszámkészítő Korlátolt Felelősségű Társaság	12 819 400	40%	2.1.1-11/A Mikro- és kis- és középvállalkozások technológia fejlesztése	GOP
UNI-PP Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	7 417 546	40%	2.1.1-12/B Komplex vállalati technológia-fejlesztés mikro-, kis- és középvállalkozások számára	GOP
Estéli Győző	5 116 853	65%	1.3.1-11/C Innovációs eredmények	GOP

Vállalkozás	megítélt támogatás	támogatás aránya	Pályázati kiírás	operatív program
			hasznosításának támogatása KKV-k részére	
4-ÉPV Építőipari, Szolgáltató és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	5 106 138	40%	2.1.1-12/B Komplex vállalati technológia-fejlesztés mikro-, kis- és középvállalkozások számára	GOP
Pothorszki László egyéni vállalkozó	4 500 000	45%	2.1.1-11/M Mikro-vállalkozások fejlesztése	GOP
BOTLIK-TRANS Árufuvarozó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	4 082 000	50%	2.2.1-11 Vállalati folyamatmenedzsment és elektronikus kereskedelem támogatása	GOP
LMP Hungary Gépgyártó, Kivitelező, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3 258 600	30%	2.1.1-10/A Mikro- és kisvállalkozások technológiai fejlesztés	GOP
A+ Munka- és Tűzvédelmi Betéti Társaság	3 000 000	90%	2.3.6.B-12-1/3 Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a konvergencia régiókban	TÁMOP
MELI Hajvarázs Szolgáltató Betéti Társaság	3 000 000	90%	2.3.6.B-12-1/3 Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása a konvergencia régiókban	TÁMOP
SZABÓPINTÉR BAU Építő és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	2 510 457	45%	2.1.1-11/M Mikro-vállalkozások fejlesztése	GOP
Vass és Társa Kereskedelmi Kft.	1 425 000	30%	2.1.1/A Mikro- és kisvállalkozások technológia fejlesztése	GOP
EUGEN-AUDIT Pályázati Szakértő- és Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság	1 236 610	45%	2.1.1-11/M Mikro-vállalkozások fejlesztése	GOP

Forrás: https://www.palyazat.gov.hu/tamogatott_projektkereso

A magánszektor ismert fejlesztési szándékai

Az önkormányzat részére a következő cégek jelezték jövőbeli fejlesztési szándékaikat:

Papír-Szakma Kft.: az ácsolással és asztalosipari munkák gyártásával, szerelésével foglalkozó vállalkozás a telephelyét kívánja bővíteni, új üzemcsarnok építésével. Bővítési szándéka a Törökvész utcai önkormányzati

területet érinti, így jelezte telekvásárlási igényét a hivatal felé. A fejlesztés két ütemben, összesen további 16 új szakember foglalkoztatásával valósulna meg a tervek szerint.

Tree Invest Kft.: az építőipari kis- és nagykereskedelemmel foglalkozó cég a telephelyét szeretné bővíteni az iparterületen, egy új faanyag szárító berendezés és kapcsolódó ingatlanok kialakításával, mely további 3-4 alkalmazott foglalkoztatását is biztosítaná.

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Elérhetőség, térségi kapcsolatok

Tát közlekedésföldrajzi helyzete kedvezőnek mondható, ipartelepe Esztergom irányából könnyen megközelíthető. Esztergom és a táti gazdasági területek szempontjából meghatározó fejlesztés lesz az M1 és Esztergom közvetlen összeköttetését biztosító gyorsforgalmi út megépítése, mely a tervek szerint ebben az uniós ciklusban megvalósulhat. Esztergom és a szlovákiai Párkány logisztikai fejlesztései – köztük az üzembe helyezés előtt álló új teherkomp kikötő – szintén erősíthetik a térség gazdasági pozícióját és ennek következtében a telephelyek iránti keresletet.

Telephely kínálat

Az önkormányzat a munkalehetőségek biztosítása érdekében az ipari terület kialakításával, elsősorban a kisvállalkozások letelepedését támogatta, mivel a nagyobb volumenű üzemek idegenek a település jellegétől. Ennek érdekében több lépcsőben hajtottak végre fejlesztéseket:

- 2001-ben az iparterület vízhálózatának bővítésére került sor, összesen 20 829 000,- Ft értékben, melyhez a település 6,15 millió Ft támogatást nyert el.
- 2003-ban az iparterület utépítés révén fejlődött tovább (Babits M. u., Madách I. u., Törökvész u. egy szakasza), költség: 29 267 000,- Ft; támogatás: 5 354 000,- Ft.
- 2008-ban felújították az ipartelepi csomópontot, saját forrásokból, mintegy 3,5 millió Ft-ért.

Jelenleg 15 vállalkozás működik az iparterületen.

Tát versenyképességét befolyásolja a szomszédos településeken és a tágabb térségben elérhető telephely kínálat mennyiségi és minőségi összetétele is. Esztergomban az ipari, gazdasági fejlesztésre alkalmas területek száma csökken, így felértékelődnek a szomszédos településeken elérhető kínálat. Tát város önkormányzata a jelentkező igények alapján, szerkezeti tervével összhangban kívánja a gazdasági fejlesztésre alkalmas közművesített telekkínálatát bővíteni a jövőben. Az iparterület II. ütemének megkezdését, a telkek kialakítását az önkormányzat képviselő-testülete a 68/2015. (VI.30.) Kt. számú határozatával hagyta jóvá.

Térségi együttműködés

Tát versenyképessége szempontjából döntő jelentősége van a járás települései és ezen belül is különösen Esztergom gazdasági pozíciójának megerősödésének. Tátra nézve a közvetlen gazdasági célú ingatlankereslet növekedése mellett a lakóterületek iránti kereslet, valamint a lakóingatlanok értékének stabilitása, a helyi szolgáltatások és kiskereskedelem életképességét, prosperálását biztosító jövedelmek, azaz a vásárlóerő növekedése mind fontos szempont. Esztergommal mind a közúti, mind a közösségi közlekedési kapcsolat kiváló, mely a munkahelyi és oktatási célú ingázás szempontjából is meghatározó. Esztergom

turisztikai szerepének erősítése, a vendégforgalom fejlesztésében a térségi együttműködés minősége meghatározó lesz. Egyelőre Esztergom messze nem használja ki adottságait ezen a téren.

Üzleti szolgáltatások

Az Esztergom és Vidéke Takarékszövetkezet több évtizeden át működött a környező településeken, így Táton is 1970-től, majd 2008. június 30-án beolvadt a Halászi Takarékszövetkezetbe és új Duna Takarékszövetkezet elnevezéssel, nagyobb lefedettséggel működik tovább. Egyik legmodernebb fiókja található Táton, székhelye Győrben van.

A két éve korszerűsített, kibővített új helyre költöző bankfiókban kapott helyett a helyi posta is, amely ezzel tevékenységét jelentősen bővíthette és ezáltal a környékbeli települések kiszolgálásában is szerepet játszik.

A takarékszövetkezeti fiók mellett két ATM automata üzemel Táton, egyiket a takarékszövetkezet, másikat pedig az OTP létesítette.

A településen helyi gazdaság-vagy területfejlesztést segítő iroda vagy kirendeltség nem működik, de a Tati teleház az igények szerint ellát ilyen tevékenységet.

Kutatás-fejlesztés

Táton a gazdasági társaságok kutatás-fejlesztési tevékenysége nem ismert.

Ingatlanpiaci viszonyok

Táton 2000 óta 137 új lakás épült, ez a megyében épült új lakások mindössze 1,8%-a, kicsit meghaladva a város megyén belüli lakossági súlyát. Az építések mindegyike saját használatra történő, családi házas építkezés volt.

A lakások száma a 2011 évi Népszámlálás idején 2031 db volt, ebből mindössze 12 db egység képezte az önkormányzat tulajdonát, 99% magánszemélyek tulajdonában állt. A használati jogcím szerinti 39 lakás működött bérleményként. Míg Esztergomban a nem lakott lakások aránya az állományon belül 10% volt, addig Táton ez az arány mindössze 5% (109 lakás), mely teljesen megegyezik a szomszédos Tokod és Nyergesújfalu esetében regisztrált értékkel.

Az esztergomi területek szűkössége miatt a Tátra áttelepülők aránya a várakozások szerint növekedni fog, akik számára piacképes lakásépítési lehetőségeket kíván biztosítani az önkormányzat. A várható igények kielégítésére a Kertvárosban a Mogyorósbányai út felé a Hosszú földek irányában várható a település terjeszkedése.

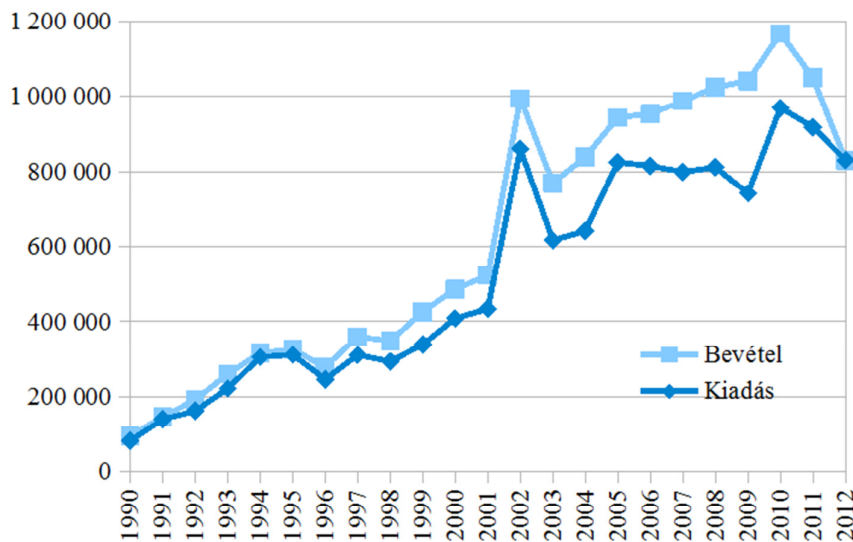
Jelenleg az egyik legjelentősebb lakóterületi fejlesztés a Római úti lakóterület kialakítása, melyet 2005-ben az önkormányzat – pályázati lehetőség hiányában – saját erejéből kezdett megvalósítani. Első ütemben 41 építési telket alakítottak ki, ezeknél elkészült a teljes közművesítés, 2006-ban megindult a telkek értékesítése, jelenleg az értékesített telkek aránya 80%-os. Az önkormányzat rendezési tervében a kapcsolódó területeken lehetőséget biztosított további 120 építési telek kialakítására.

8. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

A gazdaságfejlesztés alapfeltételét jelenti a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás korszerűsítése során az ágazati jogszabályok változása, az adórendszer esetleges átalakítása az önkormányzat pénzügyi szabályozását is befolyásolhatja. Az elmúlt évtizedek azt mutatták, hogy az önkormányzatok költségvetési rendszerét gyakran érték jogszabályi változásból adódóan olyan külső hatások, mely kihívásokra a jövőben is felkészültnek kell lennie.

Költségvetés

Tát költségvetésének főösszegei az 1990-es esztendő óta állandó emelkedő mértéket mutatott egészen a válságot követő évekig. A 2002-es év kiugró értékeinek magyarázatát a rendkívüli árvízi helyzet adja, a védekezési munka fedezetét biztosító vis maior keretből kapott támogatás miatt lett kiugróan magas a költségvetési év bevételi és kiadási oldala. A trend megváltozása a 2010-es évet követően egyértelműen a gazdasági válságnak tudható be.

30. ábra bevétel–kiadások alakulása Tát önkormányzatának költségvetésében (1990–2012) (millió Ft)

Forrás: Tát Nagyközség várossá nyilvánítási pályázata

A fenti ábra is jól mutatja, hogy az önkormányzat az elmúlt évtizedben is felelős költségvetési gazdálkodást folytatott, így az önkormányzatok számára biztosított adósságkonszolidáció sem érintette a várost 2013-ban.

Tekintettel az állami feladatátvállalásra és a megváltozott költségvetési szerkezetre az egymást követő évek összehasonlítása nem ad valós képet az önkormányzat gazdálkodásáról. A feladatfinanszírozás 2013. évben bevezetett szabályai, az állami feladatátvállalás új költségvetési szerkezetet eredményezett 2013-tól.

Költségvetési tételek	Összeg
Költségvetési bevétele:	1 067 060 e Ft
működési bevétel	634 805 e Ft
felhalmozási bevétel	208 640 e Ft
Finanszírozási bevétele	223 615 e Ft
Költségvetési kiadása:	1 067 060 e Ft
működési kiadás	634 805 e Ft
felhalmozási kiadás	432 255 e Ft
költségvetési hiány összege	0 e Ft

Forrás: Tát város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2015. (I.27.) számú rendelete az önkormányzat 2015. évi költségvetéséről

Az Önkormányzat a felhalmozási oldalon keletkező hiány fedezését az önkormányzati költségvetési maradványból biztosítja, így a költségvetési hiány nem állt fenn 2015-ben.

A kiadási oldalon legjelentősebb tételeként az intézmények működtetése – beleértve az önkormányzat és a hivatal működtetését is – illetve a tervezett felújításokra, beruházásokra tervezett összegek jelentkeznek. Ezek együttesen a 2015. évi költségvetés kiadási oldalának mintegy 93%-át adják.

A bevételi oldalon az állami szántó

költségvetésből származó bevételek dominanciája jellemző, a saját bevételek a bevételi oldal kisebb hányadát képezik.

A költségvetési szempontból a helyi bevételek alakulása az elmúlt években a következő volt:

Év	Gépjármű adó	Kommunális adó	Iparüzési adó	Idegenforga lmi adó	Talajterhelés i díj	Pótlék	Bírság	Egyéb	Összesen
	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)	(e Ft)
2010	37.843	5.540	65.312	105	0	575	17	60	109.452
2013	37.104	5.509	78.377	254	0	363	0	84	121.691
2015	43.363	5.749	97.655	269	25	460	35	41	147.597

Forrás: Tát város Önkormányzata

Az iparüzési adó aránya a helyi típusú adóbevételek között domináns, 2013 és 2015 között összege közel 20 millió Ft-tal emelkedett.

Az adóbevételek mellett az önkormányzati tulajdonban levő ingatlanok eladásából származó bevételek növelésével teremthető meg a gazdálkodás szabad mozgástere.

Vagyongazdálkodás, gazdasági program

8.1.1. Vagyongazdálkodás

Tát város vagyongazdálkodása szempontjából meghatározó az önkormányzat 10/2013. (V. 26.) önkormányzati rendelete a város tulajdonában álló nemzeti vagyonról. A rendelet értelmében a polgármester a költségvetés féléves és éves beszámolójának tárgyalásakor beszámol a vagyongazdálkodással kapcsolatos intézkedésekről. A vagyonra vonatkozó döntési javaslatot a Pénzügyi Bizottság véleményének előzetes kikérése mellett a polgármester terjeszti a képviselő testület elé.

A rendelet 9. és 10. §-a rendelkezik a hasznosítás szabályairól, irányelveiről, mely szerint:

9. § (1) A mindenkori éves költségvetési törvényben meghatározottnál alacsonyabb értékhatárt a vagyonhasznosítás versenyeztetésére vonatkozóan az önkormányzat nem határoz meg.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt értékhatárt nem meghaladó vagyonelem hasznosítását, versenyeztetni nem kell, azonban a hasznosítási lehetőséget nyilvánosan közzé kell tenni az önkormányzat weblapján és legalább egy megyei újságban.

(3) A versenyeztetés pályázati feltételeit a képviselő-testület határozattal állapítja meg.

(4) Az 5 millió forint bruttó nyilvántartási értékhatárt meghaladó értékű ingatlannál értébecslést kell készíteni.

10. §(1) Beépítésre és művelésre alkalmas földterületek haszonbérbe adása vagy bérbeadása esetén a rendezési tervben foglaltakat figyelembe kell venni. A haszonbérbe-adás határozott időre történhet. Beépítetlen földterület bérbeadása esetén a bérelt földterület kizárólag ideiglenes, a bérlet megszűnésekor elvihető épületekkel építhető be.

A haszonbérbe adható ingatlanok éves bérleti díját művelési áganként belterületre és külterületekre bontva a polgármester határozza meg.

(2) Az ingatlan és ingó vagyon bérbeadás útján történő hasznosításának feltétele az, hogy a bérlet –kivételesen az egészségügyi létesítmények egészségügyi feladatok ellátására történő bérbeadása –idején felmerülő és a bérbe adót terhelő karbantartási, fenntartási és egyéb

Költségek a bérleti díjban megtérüljenek. A bérletre vonatkozó díjakat a képviselő-testület határozza meg.

Külön bekezdés rendelkezik a vagyon átruházásának és vagyonszerzés szabályairól. Az üzleti vagyon körébe tartozó vagyontárgyakat a kataszteri nyilvántartás tartalmazza. A rendelet hatálya alá tartozó vagyonelemeket a képviselő-testület határozattal jelöli ki értékesítésre vagy cserére.

Az önkormányzat vagyona az elmúlt öt évben folyamatos növekedést mutatott, mely a sikeres pályázatoknak köszönhető elsősorban.

A vagyongazdálkodás céljai szoros összefüggésben vannak az önkormányzat gazdasági és fejlesztési elképzeléseivel, a Gazdasági Programmal, egyéb ágazati célkitűzéseivel.

8.1.2. Gazdasági program

Az önkormányzat 2015-ben fogadta el a 2015-2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját.

A gazdasági program tartalmazza a következőket:

- fejlesztési elképzelések, településfejlesztési politika,
- munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése, befektetés-támogatási politika irányelvei
- adópolitikai célkitűzések
- városüzemeltetési politika célkitűzései
- az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó tervezett intézkedések, irányelvek

A gazdasági program prioritásai a kötelező önkormányzati feladatokhoz kötődnek, és a település fenntartható fejlődését segítik elő. Legfontosabb irányelvek:

- feladatcentrikus működtetés
- ütemezett településfejlesztés

- a működtetésre és fejlesztésre fordítható források arányának kiegyensúlyozott kialakítása

A gazdasági program kimondja, hogy q város jövedelemtermelő kapacitása szempontjából döntő jelentősége van népességmegtartó képességének. Ezért prioritást kapnak azok a programok, amelyek az egyéni esélyek növelését, az itt élők boldogulását, komfortérzetét javítják, identitásukat erősítik.

Lakás-és helyiséggazdálkodás

A gazdasági program meghatározza a lakás- és helyiséggazdálkodás irányelveit. Ezek szerint a önkormányzati vagyongörbe tartozó ingatlanok bérbeadása, eladása egyedi döntés alapján történik, a TSZT-vel összhangban az elidegenítés során törekedni kell a funkció lehetőség szerinti meghatározására.

Az önkormányzati tulajdonban lévő, nem lakás céljára szolgáló ingatlanok bérleti díja minden évben felülvizsgálatra kerül, és a piaci viszonyoknak megfelelően megtörténik a bérleti díj korrekciója. Azon ingatlanok, bérlemények esetében, melyek hosszú távon nem biztosítanak stabil bevételt, törekedni kell az elidegenítésre.

2016-ban az önkormányzat tulajdonában 9 bérlakás van, ebből jelenleg 7 bérbe adott. Minőségi összetételük kielégítő, alacsony komfortfokozatú lakást a kisszámú portfólió nem tartalmaz. Tát-Depo városrészben álló önkormányzati tömbház felújítása műszakilag indokolt.

A bérleti díjat itt is minden évben felülvizsgálja az önkormányzat. Az irányelv az, hogy amennyiben vételi ajánlat érkezik az ingatlanra, azok értékesítésére kell törekedni. A lakott lakások esetében a lakó elővásárlási joggal rendelkezik, a nem lakott lakások esetében az értékesítés licitárgyalás során javasolt.

	2014	2016	
	(db)	(db)	ebből bérbe adott (db)
összkomfortos	1	1	1
komfortos	8	8	6
félkomfortos	0	0	0
komfort nélküli	0	0	0
szükség lakás	0	0	0
összesen	9	9	7

Forrás: Tát város Önkormányzata

Intézményfenntartás

Az önkormányzat fenntartásában, működtetésében lévő intézmények részletesen a 6. Humán infrastruktúra munkarészben található. Az általános iskola intézményfenntartója a KLIK, az épületek működtetése továbbra is önkormányzati feladat. Az egyes intézmények különböző tagintézményeit is figyelembe véve az önkormányzat tulajdonában és működtetésében lévő intézmények listája a következő:

.

Intézmény	Költségvetés (ezer Ft) 2015	Foglalkoztatottak száma (fő) 2015
Szent György Otthon-Szent János Ispotály	137 434	33
Kultúrház és Könyvtár	19 624	5
Napköziotthonos Óvoda (tagintézmény: Mogorósbánya)	119 580	37,5
Bölcsőde	n.a.	3
Védőnők	10 130	2

Forrás: Tát város Önkormányzata

Település- és gazdaságfejlesztési tevékenység, településüzemeltetési szolgáltatások

Táton kifejezetten település- és gazdaságfejlesztésre szakosodott hivatali szervezeti egység, illetve nonprofit vállalat nem működik.

A település gazdaság- és településfejlesztési tevékenységét, a pályázatok szakmai és adminisztratív előkészítésének, illetve a támogatott projektek és egyéb beruházások projektmenedzsment feladatait saját hivatali szakembereivel, illetve külső szakértők igénybevételével látja el.

A Gazdálkodási-pénzügyi csoporton belül 1 fő pályázati referenst foglalkoztat az önkormányzat, a Településfejlesztési, településrendezési és műszaki csoport felelős a fejlesztések műszaki előkészítéséért, koordinációjáért. Gazdaság- és településfejlesztési döntéseket a képviselő-testület hoz.

Az alábbi táblázat az önkormányzat infrastruktúra területén megvalósított fejlesztéseit összegzi a megszerzett támogatás és a fejlesztések teljes évi költsége szerint.

Év	Fejlesztésre fordított összeg (Ft)	Támogatás összege (Ft)
2000	6 679 000	2 100 000
2001	32 829 000	10 952 000
2002	25 327 453	7 500 000
2003	39 828 108	8 554 000
2004	12 838 515	5 000 000
2005	174 815 326	19 872 618
2006	131 860 707	37 482 543
2007	38 926 352	10 973 220
2008	108 110 353	86 268 740
2009	31 885 000	0
2010	12 052 000	1 954 000
2011	75 053 000	0
2012	66 921 000	99 503 000
Összesen	718 199 462	272 108 121

Forrás: Tát Nagyközség várossá nyilvánítási pályázata

A 2007-2013 között megvalósított önkormányzati projektek a következők:

Projekt neve	Rövid tartalma	költségvetés (Ft)	Finanszírozás	Megvalósítási időszak
Önkormányzati fejlesztések támogatása	Önkormányzati Általános Iskola „B” épület vizesblokkok és előterek felújítása (Tát 36 hrsz.)	13.618.436	CEDE 110000308D	2008.06.01-2008.12.31.
Önkormányzati fejlesztések támogatása	Napköziotthonos óvoda 1. és 3. épület konyha, vizesblokk felújítás, akadálymentesítés, nyílászáró csere (Tát 684, 4 hrsz.)	20.293.721	CEDE 110000309D	2010.06.01.-2010.09.30.
Tát Nagyközség településközpontjának kialakítása a település vonzerejének növelése érdekében	Pihenésre és a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas zöldfelületi közösségi tér, sétány kialakítása (Tát 970/1 hrsz.)	130.903.496	KDOP-3.1.1/C-2008-001	2009.10.04-2010.10.03.
LOGPORTAL	Logisztikai portál kis-és középvállalkozóknak	164.184,- EUR	HUSK/0901/2.5.2/0067	2010.10.01-2012.01.31. (projekt partnerként)
Tát Nagyközség Újtelep településrészének csapadékvíz elvezetése	Az érintett terület 3,61 km hosszan kétoldali burkolt csapadékvíz elvezető árokrendszer és főgyűjtő, valamint a bővítéshez szükséges csatlakozások kiépítése (Tát 1589, 1669, 1709, 1749, 1788/1, 1729, 1689, 073/3 hrsz.)	119.575.000	KDOP-4.1.1/E-10-2010-0013	2011.05.16.-2011.12.30.
III. Béla Általános Iskola energetikai korszerűsítése „A” épület	Épületenergetikai fejlesztés megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva (Tát 685 hrsz.)	128.415.972	KEOP-4.9.0/11-2011-0210	2012.07.01.-2012.10.30.
Nemzeti és Tati Összetartozás Emlékmű	Olyan kortárs, esztétikailag és tartalmában igényes köztéri alkotás létrehozása, mely az adott település közterén a település kulturális jelenét erősíti. (Szervátiusz Tibor alkotása, bronz dombormű 970/1 hrsz.)	4.954.250	3974/00064	2013.03.01.-2013.06.04.

Energetikai korszerűsítés a táti III. Béla Általános Iskola „B” épületében és a Kultúrház és Könyvtár épületében	Tát Város Önkormányzatának két épületében épületenergetikai fejlesztés (iskola 36 hrsz., Kultúrház és Könyvtár, 691/2 hrsz.) nyílászárók cseréje hőszigetelés, kazánpark csere, napkollektoros rendszer telepítése, világítás korszerűsítés, hálózatra tápláló napelemes rendszer telepítése	118.453.955	KEOP-5.5.0/B/12-2013-0131	2014.04.25-2014.12.31.
--	--	-------------	---------------------------	------------------------

Forrás: Tát város Önkormányzata

A 2007-2013-as időszakban az operatív programokon keresztül Tát város Önkormányzata közel 500 millió Ft értékű fejlesztést tudott megvalósítani, ebből a támogatás értéke átlagosan 82% volt (összesen 408 millió Ft támogatás).

A településüzemeltetési feladatok ellátására önálló önkormányzati nonprofit vállalat nem alakult Táton, a feladatok a polgármesteri hivatal feladatai köré tartoznak.

A város fontosabb településüzemeltetési szolgáltatásait ellátó szervezet a következők:

Tevékenység	Feladatot ellátó szervezet	Önkormányzati feladat esetében szerződéssel bevont cég
Ivóvíz szolgáltatás	ÉDV Zrt.	
Szennyvíz-elvezetés és tisztítás	ÉDV Zrt.	
Gázszolgáltatás	ENKSZ Észak-Dél Regionális Földgázszolgáltató Zrt.	
Elektromos energia	E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt.	
Hulladékkezelés	Vertikal Zrt.	
Táv hőszolgáltatás:	nincs	
Kábeltevé, internet	Invitel Zrt. Jurop Telekom	
Vezetékes távközlés	Invitel Zrt., Jurop Telekom	
Vezeték nélküli távközlés / mobilszolgáltatók	Magyar Telekom Távközlési Nyrt, Telenor Magyarország Zrt. Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt.	
Tömegközlekedés:	Volánbusz (helyközi)	
Helyi közutak fenntartása	önkormányzat	
Temetőfenntartás, temetőfejlesztés,	önkormányzat	Léthy Temetkezési Kft. (2500/Esztergom, Malonyai u. 8.)
Közvilágítás	önkormányzat	
Zöldterület fenntartás	önkormányzat	

(közfoglalkoztatottak bevonása)

Forrás: Tát város Önkormányzata

Foglalkoztatáspolitikai

A gazdasági program céljai között szerepel a munkahelyteremtés ösztönzése, de hosszú távon fontos, hogy Tát együtt működjön a térség középfokú képzési központjával, Esztergommal és a fenntartó KLIK-kel, egyrészt a helyi lakosok, különösen a fiatalok esélyeinek növelése érdekében, másrészt azért, hogy a lakosok végzettsége, képességei összhangban legyenek a munkaadói elvárásokkal.

Az önkormányzat foglalkoztatáspolitikai feladatkörét a közfoglalkoztatás szervezésén keresztül tudja a gyakorlatban is megvalósítani. A közfoglalkoztatottak száma az elmúlt évek alatt csökkent, a foglalkoztatás elsősorban a településüzemeltetés területén (utak, járdák, zöldfelületek karbantartása) történik.

Év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	jellemző foglalkoztatási területek
2012	26	kommunális segédmunka
2013	19	kommunális segédmunka
2014	23	kommunális segédmunka
2015	21	kommunális segédmunka

Forrás: Tát város Önkormányzata

Energiagazdálkodás

Az önkormányzatnak átfogó energetikai stratégiája nincs. A 8.5. fejezetben lévő táblázat lényegében tartalmazza azokat az uniós projekteket, amelyek energiahatékonysági, megújuló energetikai beruházási elemeket is tartalmaznak.

A fentiekén túl az önkormányzat pályázatot nyújtott be a Szent György Otthon energetikai korszerűsítésére, azonban erre nem nyert el támogatást. Az épület a látszólag jó állapot ellenére komoly energetikai problémákkal küzd. A következő munkák megvalósítása tervezett: földem hőszigetelés, nyílászáró csere, a fűtési rendszer korszerűsítése, napelemek, napkollektorok, világításkorszerűsítés. A beruházás 2013-ban tervezett költsége bruttó 141 millió Ft volt.

9. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet

Tát közigazgatási területe a kistájkataszter szerint a Kisalföldön belül, a Komárom-Esztergomi-síksághoz tartozik. Csaknem a teljes közigazgatási terület vonatkozásában a Duna-völgyben az Almás-Tát-Duna völgye kistájához tartozik. A város egészen déli csücske – pár hektárnyi terület – a Keleti-Gerecse része. A két kistáj elválasztó határ csaknem a település közigazgatási határán halad

A két kistáj mind domborzatilag, mind vízrajzilag, mind termőhely-adottságaiban, mind növényborítottságában meghatározza a természeti adottságokat.

- Almás-Tát-Duna völgye
- Keleti-Gerecse

Domborzat és talajviszonyok

A Duna-közvetlen részvízgyűjtő domborzatát az alacsony tengerszint feletti magasság és a viszonylag gyenge morfológiai tagoltság jellemzi. Területének nagy része alföld.

Legalacsonyabb térszínek az ártéri területek (Táti-Szigetek – 105-106 m, Felső- és Alsó Körtvélyesidülők, Csínca – 106-107 m) A belterület 107-110 m közötti magasságú, hasonlóan a külterület legnagyobb részéhez. Magasabb teraszfelszínű területek a déli rész zártkertjeinél kezdődnek, de már a Gerecséhez számítható 150 m feletti magasságot csak Tát területén kívül érik el (Mogyorósbánya –Óhegy, Tokod – Újhegy, Kiskő).

A Duna-közvetlen részvízgyűjtő területén a felső 10 m-ben található fedőközet képződmények között a laza üledékes kőzetek (finom kőzetliszt, agyag, homok) az uralkodók. A völgy alapja miocén és oligocén agyag, amelyre az ártéren folyóvízi kavics, homok, iszap települt. A teraszokon a homokos-kavicsos rétegsorokat lösz és iszapos-homokos lejtőüledék takarja. Ezeken az alapkőzeteken a Duna ártéren nyers öntés és réti öntés talajok képződtek, a magasabb térszínek löszös üledékein csernozjom barna erdőtalajok találhatók. A település taljai elsősorban mezőszéki (csernozjom) talajok, kisebb részben barna erdőtalajok. Gyakori a láptalaj. A sziget belvizes területein réti és öntéstalajok találhatók.

A talajok víztartó-képessége a vizsgált terület nagy részén átlagosnak tekinthető. Talaj-termékenység szempontjából a terület nincs kedvező helyzetben.

Éghajlat

A település és környékének éghajlatára a mérsékelt meleg-száraz éghajlat jellemző.

Az éves napfénytartam 1950-2000 óra között változik, ezen belül nyáron 800, télen pedig 180 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 10-10,2 °C között jellemző, amitől eltérés az ápr. 10. és okt. 19. közötti időszakban mérhető, amikor kb. 192 napon át a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A területen a középhőmérséklet nem csökken fagypont alá általában 190 napon keresztül. A településen és környezetében a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,0-34,2 °C körüli, míg a leghidegebb téli napok minimumainak átlaga 16,5 °C körüli.

A csapadék évi összege átlagosan 580-600 mm közötti, melyből a vegetációs időszakban 330 mm eső valószínű. A településen és környezetében a hótakarós napok száma 30-33 nap körüli és az átlagos maximális hóvastagság 20 cm.

Az uralkodó szélirány kiemelkedően ÉNy-i. Az átlagos szélesség 2,5-3 m/s körül van.

Vízrajz

A város vízrajzát a Duna határozza meg. A Duna-közvetlen részvízgyűjtő területen 455 víztest helyezkedik el, amiből Tát a Gerecse részvízgyűjtőhöz tartozik. A Gerecséből lefutó patakok közül jelentősebb az Únyi-patak (más néven Öreg-árok, Malom-árok), kisebb vízhozamú a Mogyorósbányai-patak. Mindkét vízfolyás a Kis-Dunába ömlik.

A kisvízfolyások közül a településen meghatározó az Únyi-patak. Alsó és felső szakaszra bontva az alsó szakasz hossza 13,5 km, felső szakasza 35,1 km. A patak kisvízi vízhozama: 0,15 m³/s, közepes vízhozama: 1 m³/s, árvízi hozama 33 m³/s.

A terület földtani felépítése következtében felszín alatti vizekben igen gazdag. A talajvíz átlagos terep alatti mélysége 1-4 méter közötti.

A nagy vastagságú medencebeli üledékek és a hegyvidékek karsztos képződményei kiváló felszín alóli vízbeszerzési lehetőséget biztosítanak. A térség ivóvízellátásának legnagyobb részét ebből fedezi.

Üzemelő, sérülékeny földtani környezetű parti-szűrővíz vízvezeték:

- Esztergom Prímás-sziget, Dömös, Tát, Nyergesújfalu (védőidom kijelölő határozattal rendelkezik)

Távlati sérülékeny földtani környezetű parti-szűrővíz vízvezeték:

- Tati-szigetek (védőidom kijelölő határozattal rendelkezik), Esztergom-K Pilismaróti öblözet (Lezárt dűnyevés program, kijelölés alatt)

Az ivóvízellátás hosszú biztosítására a jelenlegi vízvezeték megfelelő kapacitással szolgál, melyek a jövőben bővíthetők. A termelt vizek minősége jó, azonban a vízvezeték sérülékeny földtani környezete miatt azok szennyeződésre fokozottan érzékenyek.

A Duna vízminőségét alapvetően a külföldről érkező víz minősége határozza meg. A kisvízfolyások szennyezése miatt a felszín alatti vizek is sérülhetnek. Közepes veszélyeztetettségű termelővíz a mezőgazdasági terület használat alapján a Tati, az Esztergom Prímás-szigeti karsztvíz.

Az Esztergomi-források vízgyűjtőjének víztestre vonatkozó adatai szerint a karszt és termálkarszt mennyiségi szempontból jó állapotú volt. Ennek egyik oka volt a bányászati vízkiemelések miatti vízszintsüllyedés a bányászat megszűnésével abbamaradt. A karsztvizek vízszintje is folyamatosan emelkedik. (A Dunántúli-középhegységi bányászat miatti vízkiemelések vízszintcsökkentő hatása az itt található karsztvíztestekben is jelentős mértékben érvényesült. A bányászat felhagyását követően a karsztvízkészletek regenerálódása megkezdődött, mely a vízszintek emelkedésében kimutatható, ami a régi források sorra történő megszólalásában is megnyilvánul. A víztest kémiai állapota is jó minősítést kapott.

A mezőgazdasági ágazat vízgazdálkodással szemben támasztott belvízelvezetési követelménye részben ellentétbe került a természetvédelmi ágazat vízvisszatartási követelményével, másrészt az aszályos időszakok gyakorisága miatt maga a növénytermesztés is más megoldást igényel.

Növényzet

A természetes vegetáció az erdőirtás, a vízelvezetés és a vízenyősebb talajokon végzett faj-behelyettesítések miatt jelentősen megváltozott.

Az Almás-Tati-Duna-völgy elsősorban potenciális erdőterület. A Duna felé nyíló patakvölgyeket mezőgazdasági hasznosítású területek közé ékelődő nedves mocsaras lápok kísérik. E természetközeli területek biztosítják a hegyvidék és a Duna menti területek kapcsolatát.

Növényzetére közvetlen befolyással van a Duna, a kistáj túlnyomó része annak alacsony ártere, bokorfüzesekkel, fűz-nyárligetekkel. Ahol kiszélesedik a hullámtér (főként a kistáj nyugati és keleti szélein), lápok és mocsárrétek váltakoznak ligeterdőkkel, az ártéri magaslatokon sztyepprétfoltokkal, míg keményfajligetek – az alkalmas termőhelyek hiánya miatt – csak pontszerűen fejlődhetnek ki.

Jelentős értéket a Tát környéki Dunaszigetek mocsár- és láprétjei, sztyepprétei képviselnek. A vizes élőhelyek degradációja miatt az egész kistájról eltűntek egyes fajok. Az erdészetileg hasznosított területeken elsődlegesen fiatalok, lág- és keménylombos erdők találhatók. Az átlagos évi folyónövedék 3,0 m³/ha alatt marad.

A következő, ökológiai állapotot javító intézkedések szükségesek a fajmegőrzések érdekében:

- a magas talajvízszint megőrzése a védett területeken,
- a mezőgazdasági területek irányából esetlegesen érkező diffúz szennyeződések bekerülésének megakadályozása.

Állatvilág

A viszonylagos zártság és háborítatlanság kedvezett a természetes növénytakaró fennmaradásának, a védett növények és állatok, különösen a vizes élőhelyeket kedvelő madarak megtelepedésének. Az évszázadok alatt hihetetlen nagyságú és fajgazdagságú madárvilág választotta költő, állandó, átvonuló, vagy pihenő helyül a szigeteket. Hasonlóan értékes élőhelyt biztosítottak a védett és csendes mellékágak, valamint a sűrű, vízparti növényzet a kételtűeknek, hüllőknek és számos halfajnak.

Tájhasználat

A feltárt leletek is bizonyítják, már az őskorban is lakott volt a terület. Az első település a bronzkorban alakult ki. Jelentős leletanyag maradt fenn a római korból is, amelyek arról árulkodnak, hogy Tát történetének jelentős eleme a 10. sz. Budapest – Dorog – Komárom – Győr elsőrendű főút. A nyomvonal (Arrabona – Brigetio – Solva - Aquincum) már a római birodalom alatt kialakult, amely hadászati jelentőséggel bírt. Az ókori római birodalomban a limes út számos őrtorony kíséretében érte el a várost.

Legióstáborról

Város (Colonia vagy Municipium)

Római kori település

Római kori erőd vagy Burgus / katonai kikötő / katonai táborhely

Római tartomány határain

Ripa Pannonica

Kezdet

Augustus-Tiberius-kori (Kr. e. 30 – Kr. u. 37)

Traianus-Hadrianus-kori (98–138)

Antoninus Pius-kori (138–161)

0 20

Kilométer

Forrás: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/68/Limes4-hu.png>

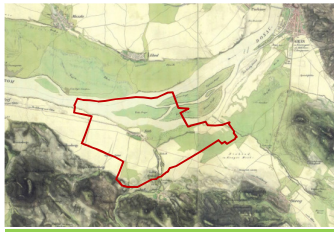
A katonai térképeken jól nyomon követhető a folyó medrének változása, a megnövekedett település és szántóterületek nagysága, valamint a telkek alakulása, a lakott terület sűrűsödése.

I. katonai felmérés – 1763-1787 Forrás: <http://mapire.eu/hu/map/collection>

Kirajzolódnak a település főbb útvonalai: a 10. sz. főút, a Fő út, a Mogyorósbányai út, a Tokodi út, a Bajnai út.

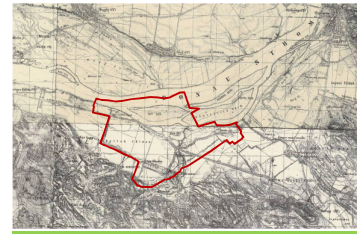
A Fő út mentén számos házat tüntet fel a térkép. A település temploma is szerepel a térképen.

Az Únyi-patak (további elnevezései: Öregárok, Malom-patak) mentén több helyen malom található.

II. katonai felmérés – 1806-1869 Forrás: <http://mapire.eu/hu/map/collection>

Tát kiépült település, temetővel, utcahálózattal, templommal. A terület legfontosabb útvonala a mai 10. sz. főút elődje halad, amely a térképen von Prelsburg nach Ofen megnevezéssel szerepel.

A térkép kivehető felirata: Táthi M. (malom). Gyilog Földek.

III. katonai felmérés 1869-1887 Forrás: <http://mapire.eu/hu/map/collection>

A falu épületei továbbra is a fő út mentén látszanak. A település közelében az alábbi nevek láthatók: Tati kápolna, Tati malom, Zsido mjr. (major), Körtvélyes Szig. (sziget), Gyilok földek, Táter Kohlen Depot, Donau Strom. Területe csaknem sík, kisebb domborzati változások láthatók Földjei döntően szántó területek voltak, jelentősen csökkent az erdőterületek nagysága. A szigetek soha sem voltak lakottak.

Az itt lakók rendkívül tudatos tájhasználattal termékennyé és lakhatóvá tették a földeket.

A Tati-sziget nyugati csúcsát a parttal a nagy kőgát, a Tati-sziget keleti csúcsát a Nyáras-sziget nyugati csúcsával pedig a belső kis kőgát teszi átjárhatóvá. Építésük időpontja az 1900 és az 1910-es évek időszakára tehető. Még nem látszódnak a katonai térképeken.

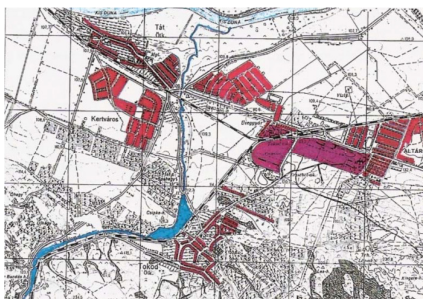
A mezőgazdasági művelésre sem a talaj, sem pedig a környezeti viszonyok nem tették alkalmassá a szigeteket. A rendszeres árvizek, a körülményes megközelítés és a környéket évszázadokon keresztül elborító mocsaras környezet, az árvíz utáni hosszabb-rövidebb vízborítottság és a gyenge talajminőség volt az oka. Kaszálás, szénagyűjtés, valamint a sarjúkaszálás utáni legeltetés jelentette a gazdálkodást.

A termelőségvetkezet (1970-es és az 1880-as évtizedekben) a Tati szigetben a tájidegen papíripari nyár iparszerű termesztésébe kezdett a papírgyártáshoz szükséges cellulóz igény és az ebből származó haszon reményében. Néhány évtized múlva azonban a papíripari termelés visszaesése miatt a szigeti papírnár termesztése is abbamaradt, magára hagyva az átalakított területet.

A legnagyobb természeti károkozást azonban a Bős-Nagymaros erőművi gátrendszer szigetbeli építkezése okozta. Letarolták a galériaerdőt, a behordott, gát alapjául szolgáló földdel együtt a szigetre került számtalan gyom- és tájidegen növény magva is. A nem hasznosítható hatalmas nyárfa gyökerekkel feltöltötték a védett és értékes faunafajokat tartalmazó Csutri mellékágot, véglegesen tönkretéve nem csak egy igen értékes ökológiai közösséget, hanem egy sajátosan szép ikonikus környezetet is. Az erőmű építésének leállítása a további rombolásnak is gátat vetett. Az építkezés néhány éve alatt a Tati-sziget értékes növény és állatvilága komoly károkat szenvedett. (A Nyáras- és Körtvélyes-szigetek a körülményekhez képest szerencsésen vészelték át ezt az időszakot.)

A bányászat illetve az ipar beindulása teljesen megváltoztatta a környező települések arculatát. A bányászatot a 1839 táján vidéki molnárok és kocsmárosok indították el. Ekkor a szenet még kocsin szállították a fővárosba vagy kedvező időjárás esetén a Tát mellett épített dunai rakodóra, hogy hajóval vigyék tovább.

Az 1930-40-es évekig a lakosság többsége földművelésből élt. A tati malom ekkorra jelentős gabona-feldolgozó üzemmé bővült.

A területen a nehézipar, főként a szénbányászat indult rohamos fejlődésnek. A szénbányák nyitása nagy hatással volt a népesség alakulására is, a bányáknak idegen munkásokat kellett szerezniük, mivel a mezőgazdasághoz szokott helyi lakosság nem szívesen vállalta a bányában való munkát. A térség beépítése és úthálózata ma is tükrözi a településszerkezetekben a megváltozott viszonyokat: elkülönül az ősi falu, és különállnak a bányászattal foglalkozó lakosok telepei, kolóniái. A bányászat és az ipar túlsúlyba kerülése nemcsak a környék arculatát változtatta meg, hanem a társadalom szerkezetét is jelentősen módosította. A rendszerváltás azonban pont ezen ágazatok számára hozott nehéz napokat. Sorozatossá váltak a drágán üzemelő bányák, a piacgazdaság követelményeinek nem megfelelő üzemek bezárása.

Tájhasználat ma

Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat (szántóföldi művelés, legelőgazdálkodás, kertgazdálkodás), az erdőgazdálkodás, és a vízgazdálkodás alá eső területek (Duna, Únyi-patak és halastó), jellemzik a település külterületének hasznosítását.

A város határában elsődlegesen mezőgazdasági területek találhatók. Tát határának birtokviszonyaira jellemző, hogy a hajdani nagyüzemi gazdálkodó szervezeteket kisebb gazdaságok, egyéni gazdálkodók, őstermelők váltották fel.

A szántóföldi növénytermesztésben a repce, napraforgó, kukorica, búza, rozs dominálnak. A pillangósok egyenlőtlenül oszlanak el a területen. A domboldalakon elég sok a kaszáló. Az igazgatási terület művelési ág szerinti megoszlása KSH adatok alapján:

Szántó:	333,67 ha
Erdő	18,22 ha
Gyep-rét:	22,27 ha
Szőlő:	18,38 ha
Gyümölcsös:	6,18 ha
Kert :	18,22 ha

Tát város szántó területeinek minőségi osztályai

Minőségi osztály	KTJ K/ha	Terület	%	Tételszám
2	34,80	107,0835	23,2	71
3	27,80	60,7618	13,2	85
4	22,60	139,4157	30,2	158
5	15,60	121,4509	26,3	136
6	11,10	32,5634	7,1	27
átlag	23,46			
összesen		461,2753	100	477

Forrás: Komárom-Esztergom megyei Kormányhivatal

Tát területén a szántó 2,3 minőségű osztályú területek átlagon felüli, a szántó 4,5,6 minőségi osztályú területek átlagon aluli besorolásba tartoznak.

A hatályos fejlesztési és rendezési tervek célja, hogy Tát mezőgazdasági tájgazdálkodásában a fenntartható fejlődés érdekében a dinamikus egyensúlyon alapuló, környezetkímélő tájhasználat valósuljon meg. Ebből következően is jelenleg a szántóföldi növények termesztése a legmeghatározóbb a város külterületén.

Jelentős területű eltérő művelési állapotban lévő kertgazdasági területek, szőlők, gyümölcsösök, zártkertek találhatók a település déli részén.

A védett területeken (elsősorban a kijelölt természeti területeken, jelenleg is természetvédelmi oltalom alatt lévő mezőgazdasági területeken a Biogazdálkodás –legelőgazdálkodás elősegítése „meghonosítása”, a rendezési terv célja.

Biogazdálkodás előtérbe kerülésén, a természetes talajerő-utánpótlást (trágyázás) a természetvédelmi hatóság előírásának megfelelő szántóföldi művelést, hagyományos legeltető állattartást és az ehhez köthető „hobby állattartás” – lótarás, kecsketarás „felelevenítését” értjük. Erre a tevékenységre a város körüli legelőkön és tervezett gazdasági-szolgáltató területeken is nyílik lehetőség.

Jelentős a mesterséges horgásztó szerepe. Környezete részben erdősített a főút felől véderdősávval elhatárolt. Tájéki jelentőségük a távolság miatt kisebb, élőhelyként jelentőségük meghatározó. Az ingatlanon a horgászati lehetőség megszűnt, de működik az étterem és a jégsátor, rendszeres könnyűzenei koncert és egyéb rendezvények helyszíne is. A terület elhelyezkedése és a magasabb jogszabályok által lehatárolt övezetek, védelmek érintettsége miatt a terület beépítésre nem szánt besorolást kapott.

A térségben és a településen is a területen a gyenge termőképességű talajviszonyok, illetve a domborzati adottságok miatt az ipari termelés a domináló. A volt termelőszövetkezetek melléküzemági tevékenysége (galvanizáló, eloxáló, és egyéb) jelentős számú településen a privatizációt követően is folytatódott. A tevékenységre jellemző olyan technológia alkalmazása, amely során a veszélyes anyagok, hulladékok keletkeznek.

Az erdőgazdasági területeken elsősorban a fiatal és középkorú lágy és kemény-lombos erdők találhatók. A Duna partját telepített fehér- és szürkenyáras erdősáv kíséri. Az erdőművelésű területek csökkenése figyelhető meg (fakivágás, legális és illegális).

A tájfásítás az egykori gazdálkodásban természetes feladat és intézkedés volt. A fák és cserjék védelmet biztosítottak az időjárás viszontagságai (szél, tűz, nap, hóátfúvás, stb. ellen, tagolták a gazdálkodott területet, megteremtették a magánszférát és biztosították a tulajdonviszonyokat. Kevés helyen maradtak meg ezek a fásítások a településen a nagyüzemi gazdálkodás elterjedésével, illetve az iparosodás erősödésével. Napjainkban újra egyre többen ismerik fel szükségességét a klímaváltozás hatásainak erősödése révén. Tokod és Tát határán megmaradt mezsgye „csak” gyepes ugyan, de őrzi az egykori gazdálkodás nyomát.

A vonalas létesítmények fásítása is abbamaradt a XX. század második felétől, pedig a közlekedési utak, csatorna partok, vasútvonalak mentén tervezett fasorok, erdősávok telepítése is szükséges feladat volna.

Tát határában látványként is jelentősek a tájat, az élővilág sokszínűségét is gazdagító vízfelületek. A vízgazdálkodás alá eső területek közé tartoznak a természetes vízfolyások és a mesterségesen kialakított tó.

Tát tájhasználatára, tájképi megjelenésére is jellemző az ipari-gazdasági hasznosítás. A belterület határán létesült gazdasági területek jellemzően a főúthoz kötődnek és nem a vasúthoz.

Rekreációs tájhasználat: az aktív pihenést választók számára a vízitúrázás, a lovaglás, valamint a gyalog-, kerékpártúrák nyújtanak kapcsolódási lehetőséget.

A magasabbrendű tervekben is jelölt országos jelentőségű kerékpáros nyomvonal vezet a város igazgatási területén. A kiépített út a 10.sz. főút bal oldalán a településhatár és a Váci Mihály utca csatlakozása között található. Tát árvízvédelmének II. ütemében megvalósuló töltést felhasználva, a töltés koronájában vezető kerékpárút feltüntetése, amely az Únyi-patakon átvezető főút (117. sz.) hídszelvénye alatt kerülne felvezetésre

az országos jelentőségű kerékpárútra. A töltésen tervezett út kerékpározásra alkalmas üzemi útként kerül kialakításra. A kerékpárút és a település közötti kapcsolatokat a lakóutcák biztosítják. Kerékpáros hálózat fejlesztése Bajna-felé már szerepel a településrendezési eszközökben.

A rekreáció, az ökoturizmus - természetjáró turizmus elsősorban külterületen a védett területek bejárását, madárvonulás idején madármegfigyelést, és időjárástól függően (vizes élőhelyeken – mocsaras, vízállásos területeken megforduló), az időszakosan megtelepedő védett állatok megfigyelését jelenti.

Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Az OTrT alapján a Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek az OTrT-ben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. Tát ártéri területei a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetével érintettek a Natura 2000 területek és a Tāti-sziget környezetében, a Duna-parti területekkel együtt.

(Az K-EmTrT térségi tájképvédelmi övezetének lehatárolása Tát területén teljesen eltér a módosításra került országos tájképvédelmi övezetettől.)

Jelentős tájkép, a tájnak karaktert adó települési részletek:

- a szőlőhegyi kápolna környezete,
- a régi pincesor környezete
- az Únyi-patak kanyargós medervonala idős füzes erdősávjával,
- a "Kolónia" előtti Duna-part egyes természet közeli állapotban megmaradt szakaszai.
- részben erdővel borított Tāti sziget és Körtvélyesi sziget
- a galéria-erdővel szegélyezett Tāti Duna-ágak és a Nagy-Duna
- a Tát alatti Alsó és Felső Körtvélyesi dűlő,
- az Alsó-Körtvélyesi dűlő Esztergom felől
- a Lapos dűlő Tát-Újteleppel
- a tāti ágtól kissé elhúzódo (a magas-partra települő) városrész
- Tát-Kertváros és a Gerecse között húzódo, legmélyebb részein vízenyős lapály (Sósi dűlő, Hegy alja), amely a Kertvárost szegélyező Mogyorósbányai úttól Nyergesújfaluiig terjedő sík térségben (Hosszú földek, Sások) folytatódik.
- Tát látóhatárát délről megosztó, szőlővel, gyümölcsösökkel borított Gerecse nyúlvány (Mogyorós úti dűlő), majd a látóhatárt képező Gerecse hegység

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

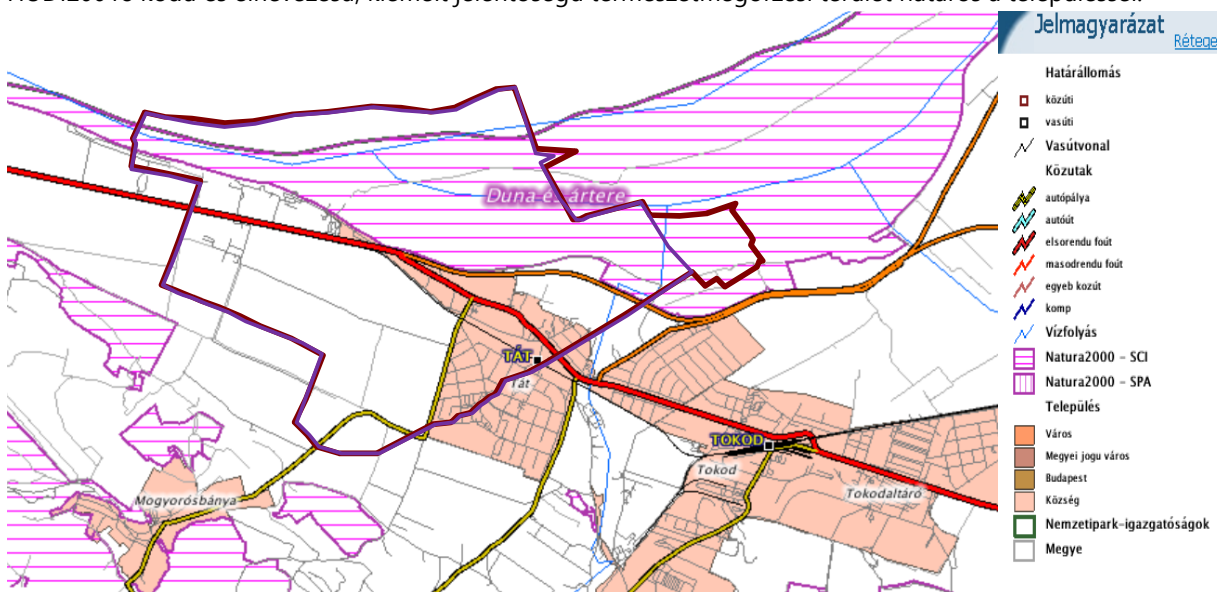
Ezeknek az értékeknek gyakran „csak” a helyi közösségek számára van jelentősége. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzetipark-igazgatóságok feladata, ugyanakkor a településrendezési eszközöknek tartalmaznia kell a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.

Táton útszéli fészületek, határjelző mezsgye, pincék, emlékművek, szobrok, épületek, építmények, fasorok, fák, stb tartozhatnak az egyedi tájértékek közé. Minden olyan természeti vagy emberi alkotás, amely az adott

település, táj számára egyedisége vagy jellemzősége által meghatározó érték. A mellékletben található a a Corvinus Egyetem (volt) Tájépítész Karának diákjai által összegyűjtött értékek, amelyek kiegészíthetők újabbakkal a település számára fontos, megtartandó elemekkel. Az egyedi tájértékek részét képezhetik a települési értéktárnak is.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található a Duna és ártere HUDI20034 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési Natura 2000-es terület, amelyek a várost is érintik. Az Északi-Gerecse HUDI20018 kódú és elnevezésű, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület határos a településsel.

31. ábra: Natura 2000 területek

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

Natura 2000 területként van védve a Táti- és Süttöi sziget, bár 2008-ban megszületett az előterjesztés és a kezelési terv is (2007-2016 időszakra) az országos jelentőségű természetvédelmi oltalomra tervezett Táti- és Süttöi sziget természetvédelmi területre vonatkozóan.

- Ex lege védett lápok
- Védett természeti területek.

Védelemre érdemes természeti területek: továbbra is javasolt a Táti- sziget természetvédelmi területté való nyilvánítása.

- Helyi védelemre érdemes természeti területek
 - Helyi természetvédelmi oltalom alatt áll a Táti- sziget
 - Természetvédelmi szempontból ugyancsak figyelemreméltó az Esztergomi út mentén az ún. "Csincárdok" területe, ahol a nedves ártéri rét és nádas fajgazdag növény- és állatvilágával jelent olyan értéket, ami legalább helyi védetté nyilvánítását indokolta tenné.
 - Természetvédelmi szempontból szintén helyi védelemre javasolt az Únyi-patak kanyargós medervonala idős fűzes erdősávjával,
 - valamint a "Kolónia" előtti Duna-part egyes természet közeli állapotban megmaradt szakaszai is.

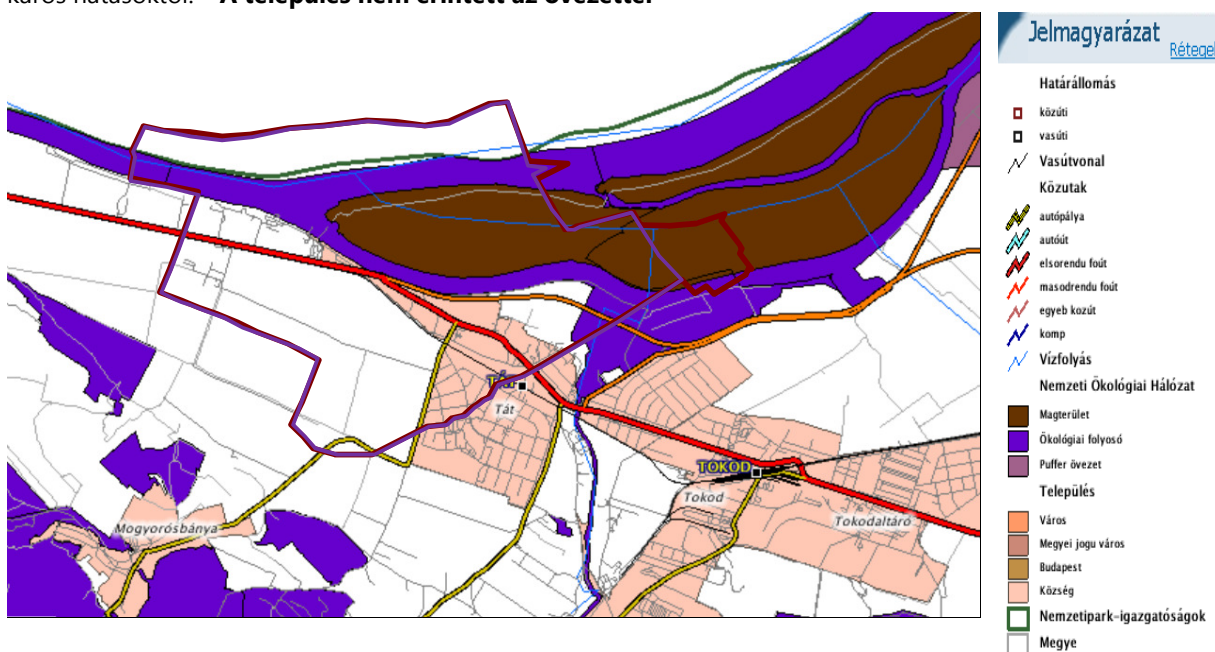
• Ökológiai Hálózatok

Az ökológiai hálózat funkcionális elemei, övezetei az alábbiak, melyek közül a magterület és az ökológiai folyosó megtalálható a település területén.

Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai. – **A település érintett az övezettel.** A Magterületek a belterülettől nyugatra félkörben és a déli határ mellett találhatók.

A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között. – **A település érintett az övezettel,** a belterülettől nyugatra, mintegy körbeöleli a várost, valamint többségében a dél, délkeleti településhatár mentén található széles sávban az ökológiai folyosó. Kisebb területek találhatók a város észak-nyugati határszélén is.

A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól. – **A település nem érintett az övezettel**

32. ábra: Ökológiai hálózatok

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer - <http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

Az ökológiai hálózat elemei csaknem azonosak a Natura 2000 területekkel. Attól az Únyi patak torkolatának partjának területei tartoznak még az ökológiai hálózatba. Magterületek a szigetek, ökológiai folyosó része a többi terület.

Tájhasználati konfliktusok és problémák kezelése

Konfliktus: Tát és Nyergesújfalu határán ellentétes a tervezett területhasználat Tát település — a legkedvezőbb adottságú részen — Nyergesújfalu felé lakóterület építését irányozta elő sok év óta. A táti közigazgatási határ közelében tervezett gigantikus méretű cementgyár terve elvetésre került, azonban Tát fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében kiemelt jelentőségű, hogy Nyergesújfalu Táthoz közel

eső közvetlen közigazgatási határa mentén, az Ipari Parkban a táti lakóterületeket nem zavaró funkció kapjon helyet..

javaslat: összehangolt fejlesztés a két település között

Konfliktus: Az Únyi patak mentét érintő módosítás jelentős, árvíz elleni védelem biztosítása érdekében, ami jelentősen befolyásolja az ökológiai folyosó biodiverzitását, a településképet. A jelentős környezet alakítással járó árvízvédelmi létesítmények megvalósítása vízjogi engedély alapján folyamatban van.

javaslat: összehangolt vízrendezés a tájképi és természetvédelmi érdekek érvényesítésével

Konfliktus: Duna-parti degradált gazdasági területek, a település nyugati szélén.

javaslat: Terhelhetőség felülvizsgálata. Mérlegelni kell, hogy az adott terület talajainak mekkora a terhelhetősége, és a mi az a hasznosítási forma, ami a hasznosítás és a tájkép, természet, szempontjából a legmegfelelőbb.

Konfliktus: Beépítésre szánt területek kijelölése (tervezett iparterületek a település belterületének K-i, ÉK-i és az É-i részein kerülnének kialakításra.) A beépítésre szánt területek elsősorban mezőgazdasági területeket foglalnak el, természet közeli területeket csak kivételes esetben érintenek.

javaslat: Települési terület túlzott kiterjedésének, a belterületek összenövésének megakadályozása, az ökológiai hálózat folyamatosságának biztosítása. Az új beépítésre szánt területek kijelölésénél szükséges figyelembe venni a tervezett úthálózat szerkezet- átalakító, területhasználat-módosító hatásait, valamint a védett, illetve védelemre tervezett természeti területek helyzetét, hiszen jelentős hatással vannak erre ezek a beavatkozások.

Konfliktus: Mezőgazdasági növénytermesztésből és állattartásból adódó talajkárosítás

javaslat: Fenntartható fejlődés biztosítása, dinamikus egyensúlyon alapuló, környezetkímélő tájhasználat, melioráció, a talajba jutó nitrogén mennyiségének korlátozása. Biogazdálkodás,legelőgazdálkodás elősegítése a védett területeken

Konfliktus: Meglévő és felhagyott gazdaságok, telepek esetében egyre több az üresen álló, tájképet rontó, és környezetet károsító, vagy alig kihasznált gazdasági épület a külterületen.

javaslat: Rekultiváció, revitalizáció. A meglévő területeket turisztikai célú állattartása, terménytárolás, élelmiszer feldolgozó ipari-gazdasági hasznosítású terület fejlesztésével lehet újraéleszteni. Tájba illesztés, mezővédő erdősávok fasorok telepítése.

Konfliktus: edermorfológiai változások miatt a hajóút csak korlátozásokkal biztosítható, illetve biztosítása természetvédelmi érdeket sérthet. A Duna folyamán a hajóút kitűzést a víziút helyi jellegzetességeitől (pl. vízsebesség, jellemző hullámjelenségek, vízszintváltozás, kanyarulati viszonyok, gázlók, speciális mederalakulatok, szigetek), illetve forgalmától, valamint a jellemző hajó/karavánok méreteitől kell kialakítani. A Duna legkiemelkedőbb természeti értékei - közöttük benszülött (endemikus) fajok – a gyors áramlású sekély kavicsos élőhelyeken fordulnak elő. Ezeket a helyeket a hajózás gázlóként tartja számon. Vélhetően konfliktushelyzetet teremt majd a gázlók rendezésének kérdése, mivel az a lankás rézsűvel rendelkező kavicsos élőhelyek egy részét megszünteti, továbbá a kotrás következtében megnövekedett mederkeresztmetszet az áramlási sebesség csökkenését fogja eredményezni, ami szintén kedvezőtlen hatású. Szélsőséges esetben ez a Duna bennszülött fajainak eltűnéséhez vezethet. A hajózás hatásai között meg kell

említeni a hullámkeltést, ami - különösen alacsony vízállás mellett - igen nagy arányú halivadék- és kagylópusztulást eredményez.

Javaslat: Lásd Natura 2000 kezelési terv

Konfliktus: A Dunán végzett emberi tevékenységek (hajózás, vízisport, kotrás stb.) ellenőrzése nem kielégítő, gyakoriak a szabálytalanságok, ami gyakran jár együtt káros ökológiai következményekkel.

Javaslat: Lásd Natura 2000 kezelési terv

Konfliktus: A vízrendezési létesítmények, vízi medrek, műtárgyak, szivattyútelepek rendszeres műszaki szempontok szerint szükséges karbantartási, fenntartási munkáinak pénzügyi fedezete már hosszú ideje nem áll rendelkezésre. Minimális műszaki igény lenne a medrek évenként legalább egyszeri kaszálása, az iszapoltások 5-10 éves ciklusidőben történő elvégzése. Forráshiány miatt a vízi medrek benőtte, ill. a feliszapolódás már olyan mértékű, hogy az alacsony vízhozamok is csak magas vízzal vezethetők le, amely a parti területek intenzív használata miatt gyakran károkat okoz. Az árvízmentesítéskor a medrek karbantartására a vízgazdálkodási gyakorlatban használt technológia (növényzet irtása, mederkotrás) gyakran az ökológiai állapot romlását idézi elő.

Javaslat: A vízgazdálkodási és a természetvédelmi célkitűzések (Natura 2000) között fennálló prioritási sorrendet a működés során meg kell határozni és azt annak megfelelően kell végrehajtani. A két célkitűzés alá, mellé és fölérendeltségi helyi viszonyainak kérdései gyakran a hatásterülettől távol fekvő területekre is kihatással vannak, így a működés korlátainak felállításakor ezen problémák figyelembevétele is indokolt.

10. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

Egy település szerkezetében és környezetében a zöldfelületek szerepe többértékű, ebből következően a zöldfelületi ellátottság meghatározásánál is több szempontot kell figyelembe venni. A zöldfelületi rendszer és elemei javítják a város ökológiai adottságait, befolyásolják a városi klímát, levegő minőséget. Funkcionális szerepük jelentős, a közparkok, játszótérek egyes használati értékét döntően meghatározzák. Nem utolsósorban a települések, utcák képi megjelenésének formálásában játszanak nagy szerepet.

A városi telepített zöldfelületek kiterjedése meghatározza a városi élet körülményeit a város levegőminőségének javításával, a zajártalom csökkentésével. A sűrű beépítésből adódóan hősziget jelenség alakulhat ki, ami elsősorban a lakott területek, ipari területek hőmérsékleti többletét okozza.

A hősziget effektus érvényesülése a legszorosabb kapcsolatban a lakóház-, illetve épületsűrűséggel áll. Általánosan megállapítható, hogy a beépítettség 10%-os növelése nyugodt időjárási helyzetben 0,2-0,4 C-os hőmérséklet-többletet jelent egy város belső területein.

Egy kisebb zöldfelület is képes a városi klíma kedvezőtlen hatásait javítani. A növények klímajavító hatása következtében a megfelelően nagy kiterjedésű parkok, többszintes növényállományukkal a városi levegő páratartalmának növelésén kívül az átszellőzést is javítják.

Ezen feladatokat egy település zöldfelületei hatékonyan akkor tudják ellátni, ha zöldfelületek rendszert alkotnak. (Egy település zöldfelületi rendszerét az elsősorban kondicionáló hatású zöldfelületek szerkezeti és funkcionális kapcsolatban álló összessége képezi kül- és/vagy belterületen.)

A települési zöldfelületi rendszer elemei

Tát zöldfelületei a város kompaktságának köszönhetően elkülönülnek települési és településen kívüli zöldfelületekre. Sajnos csak a kertekkel és vízfolyások mentén biztosított a kapcsolat a városi szövetben lévő zöldfelületi elemek és a külterületi zöldfelületi elemek között. Az utak mentén nagyon kevés a kapcsolat. Ezt a légifelvétel és a TSZT is jól mutatja. Pedig a katonai térképek is bizonyítják, hogy nemcsak a főutak mentén, hanem a mezsgyéken is rendszeres volt a kétoldali fasor.

Bár Tát köztéri fejlesztésre alkalmas területekkel bőven rendelkezik, csak kevés van annak kialakítva. A város sajátos hangulatát biztosítja, hogy a városi szövetbe bekúsznak a külterületi jellegű, rétek, szántók, vízfelületek, amelyek a beépítés szabályosságát oldják, a várost barátságosabbá, élhetőbbé tehetik.

A város zöldfelületi rendszere összetett, sokféle elemből áll. A város zöldfelületi rendszerét vonalas és felületi elemek alkotják amelyek különböző, több területfelhasználási egységhez tartozhatnak.

Felületi elemek külterületen

- vízfolyások, menti erdős-ligetes állományok
- tavak, morotvák, ezek melletti növényállomány
- közlekedési területek menti úgynevezett közlekedési zöldfelületek – utak telkén belüli zöldfelületek
- gyümölcsösök, szőlőültetvények
- erdőterületek
- kertes mezőgazdasági területek
- az időszakos növényborítottságú szántók

A településen belüli zöldfelületi elemek

- a közparkok, közkertek
- a lakó- és egyéb területfelhasználási egységek kertjei

- a temetők
- az intézménykertek (oktatási, egészségügyi, rekreációs)
- kiskertes lakóterületek kertjei
- sportterületek, sportpályák

Vonalas zöldfelületi elemek külterületen

- kisebb vízfolyások, patakok menti növényzát
- út menti cserjés-erdős növényzát, fasor
- szántók, legelők határán található cserjesát, fasor

Vonalas zöldfelületi elemek belterületen

- vízfolyás menti növényzát
- fasorok

Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A **Csordás Csaba sétány** a város nyugati kapuja. Impozáns emlékműveivel meghatározó zöldfelületi elem. Sajnos kevés az árnyat adó fa és a köztéri bútor, valamint a Csárda felé nem megfelelő a befejezése.

Az egyik legjelentősebb zöldfelületi elem a Fő út és Mogyorósbányai út kereszteződésében lévő **Hősök tere** közkert az I. világháborús emlékművel és szökőkúttal. A térfalat sajnos nem impozáns középületek alkotják, de a terecske és a Mogyorósbányai út mentén való kinyílása zöldfelületi szempontból meghatározó közterületté változtatta a terecskét.

A **János lovagok tere**, amely sok szempontból a település központja a római katolikus templom mellett. Sajnos zöldfelülete mérete és elhelyezkedése miatt nem használt közkertként, pedig rendezett zöldfelület a Mária szoborral inponzáns, a település szempontjából meghatározó.

Az **iskolakert** többnyire burkolt a sportpálya miatt. Néhány fa adja díszítő értékét. Az iskola előkertje a település zöldfelületi karakterét tükrözi vissza.

A **Fő út-Május 1 út sarkán lévő** zöldfelületi kialakítása a II. világháborús emlékmű hangsúlyozásához készült.

A **Városháza** és a **Kultúház kertje** az idős lombhullató és örökzöld fáikkal a legértékesebb közterületi zöldfelületi elemek a városban. Közkeri, közparki fejlesztésük javasolt.

Az **óvodakertek** méretüket tekintve nem túl jelentősek, de gondozottak, ápoltak, rendezettek, játszóhelyekkel, korszerű, újonnan létesített játszószerekkel is ellátottak. A Fő út melletti óvodakert meghatározó elemei a vadgesztenye fák, és a kerítés mellett lévő idő, szép cserjék. A Fő út melletti kerítésnél hiányoznak a fizikai védelmet és a környezeti károsítás mértékét (por, zaj) kompenzáló cserjék.

Tát település központjában elhelyezkedő **Idősek Otthona, Idősek Klubja**: impozáns, esztétikus és modern stílusú épülete erdővel körbevett. Zárt kerítéssel körbevett kertje kerti bútorokkal berendezett nagy területű, többnyire virágokkal beültetett. Kevés az árnyékot adó fa.

A **Magtár tér** zöldfelületi rendszerben betöltött szerepe, közparki funkciója jelentősen növelhető lenne a meglévő fasor mellett a Magtár telkéhez tartozó kert közterülethez való csatolásával, vagy közhasználatra való megnyitásával. Az idős növényállomány plusz lehetőséget hordoz a köztér fejlesztési lehetőségében.

Az utcák szinte egyáltalán nem fásítottak, egységes fasor csak kevés helyen található. Sajnos a **város központba vezető főutak** sem meghatározó elemei a zöldfelületi rendszernek, pedig a szabályozási szélesség és a széles zöldfelületi gyepek sávok lehetőséget biztosítanak a fasorok telepítésére. Csak kevés helyen olyan szűk az utca, hogy egy oldali fasor sem telepíthető.

A kertek előtti zöldfelületek, vegyes – tulajdonosi hozzáállástól, gondozás intenzitásától függő – utcakép-meghatározó elemek.

A meglévő fásítások nem jelentenek egész utcára vonatkozó fasort, inkább csak utcaszakaszokhoz köthetőek. Akácok, gyümölcsfák, nyarak és a legkülönbözőbb dísfák egyaránt előfordulnak a fasorok faállományában.

Sajnos az országos jelentőségű kerékpárút csaknem végig nyílt terepen halad. Árnyékot adó fa nem található mellette az elsőrendű árvízvédelmi töltés védelme érdekében.

A horgásztó/rönkház/jégsátrak közvetlen környezete intenzíven fenntartott és növényállománya miatt értékes zöldfelület, kertépítészeti értéke kevesebb. A tágabb környezete viszont az ökológiai hálózat elemeként értékes.

Az esztergomi út mellett lévő városi futballpályája gyepesített, zárt kerítéssel körbevett, fákkal csak észak felől rövid fasorral árnyékolt. A mellette lévő salakos tenispályák környezete zöldfelületi szempontból nem értékelhető.

A város temetője elsősorban kiterjedése miatt fontos meghatározó elemei zöldfelületi rendszernek. A temető kialakítása, növényborítottsága, fenntartása függ a felekezeti hovatartozástól, szokásoktól.

A Únyi patak ökológiai értéke és potenciális zöldfelületi szerepe miatt értékes.

A Bécsi út és Táncsics utca sarkán található közkert funkciójú **emlékhely** ugyan zöldfelületileg és kertépítészeti szempontból sem jelentős, ugyanakkor a település egyik főútja mellett fontos zöldfelülethálózati elemmé válhatna benzinkút és a bevásárló-tér között.

A **Víztorony környezetében** lévő jelentős gyepes terület remek közparkká alakítható zöldfelületi elem.

Zöldfelületi ellátottság értékelése

1. Ófalu

A fő szerkezeti elemek utcái mentén széles zöldsávok találhatók, ami mellett a telekméretek is megfelelőek. A telkek elaprózódás elindult, de még mindig sok helyen gazdálkodásra alkalmasak, ugyanakkor a rekreációra való alkalmasságuk megfelelő.

2. A kisvárosias és kertvárosias lakóterületek

A lakóterületeken megmutatkoznak a falusi és városi karakter jellemzői a zöldfelület minőségében és nagyságában is. A kisvárosias rész zöldfelületeinek szerkesztése tudatos, ugyanakkor a megvalósítás félbemaradt, vagy a fenntartás és fejlesztések elmaradtak.

A szolgáltatási funkció bővülésével a telekhasználatok megváltoztak. A szolgáltatás jellege szerint a telkek burkoltsága, vagy zöldfelülettel való ellátottsága is függ. Szintén a funkciótól függően kialakított az előkert minősége is.

Az óvárosi részt körbefogó lakóterületeken a kertben inkább minőségi változások követhetők nyomon. A hátsó konyhakert mérete csökkent, míg a pihenést szolgáló kertrészlet nőtt. A nagy kertekkel rendelkező telkek hátsó része sok esetben műveletlen, vagy extenzíven fenntartott.

A közösségi térként szolgáló zöldfelületi kialakítás szinte mindenhol hiányzik. Jellemzően, ahol a hely adott, ott is fejlesztés nélkül állnak. Az üresen álló telkek jellemzően csak gyepvel borítottak. Több helyen fásított terek is állnak fejlesztésre várva (pl. Bajnai út mellett, Esztergomi út-Vak Bottyán út kereszteződés, Víztorony környezete).

3. Falusias jellegű lakóterületek

A városrész a falusias légkör jegyeit megtartotta. Továbbra is intenzív fenntartású, növénytermesztésre használt kertek találhatók, ahol csak kisebb mértékben jelennek meg a pihenő funkciók, és azok is kisebb felületi arányban. Már jellemző a haszonállat tartás, ami a zöldfelület minőségét az állatfaja és annak tartási szokásai alapján veszi igénybe.

4. Szolgáltató zóna

A város keleti és nyugati kapujában található szolgáltató létesítmények zöldfelülete elhanyagolható jelentőségű, Többnyire burkolt felületük is rendezetlen, a város bevezető szakaszainak sajnos nem pozitív meghatározó elemei.

5. Ipari – gazdasági területek

A telephelyek mérete, kor és funkció vonatkozásában különböző minőségű zöldfelületekkel rendelkeznek. A régebbi telephelyek környezetében idős fák és cserjék is találhatóak, míg az új telephelyek körül többnyire gyepes felületek, fiatal cserjék találhatóak a magas arányú burkolt felület mellett. Mind a telekhatárok mentén, mind a belső úthálózat mentén van lehetőség a zöldfelületek minőségének és mennyiségének növelésére. Sajnos sok telephely nemcsak a zöldfelületi ellátottságot nem javítja, de a telken belüli rendezetlenség és átláthatatlanság uralkodik.

6. Mező – erdőgazdálkodás területek

A város körül és a szomszédos településeken is jellemző mezőgazdasági területfelhasználás mellett kisebb foltokban történik az erdőgazdálkodás, amit látványában megtörnek a halastavak, felhagyott bányagödrök. A megművelt szántók időszakos növényborítottságukkal is értékes elemei a zöldfelületi rendszernek, míg az erdők zöldfelületi szempontból kevésbé, ökológiai szempontból jobban meghatározó elemei a településnek.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai, problémái

Konfliktus: Fasorok hiánya, utak menti zöldfelület csak részben fásított

Javaslat: Tudatos fásítás, növénytelepítés.

Konfliktus: Kihasztnálatlan zöldfelületek.

Javaslat: Fokozatos, ütemezett, fejlesztés szakági tervezők bevonásával.

Konfliktus: A várostól távolodva hiányoznak a fő és mezőgazdasági utak mellőli fasorok, mezsgyesávok.

Javaslat: Tudatos növénytelepítés.

11. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

Az épített környezet értékei

11.1.1. Településszerkezet történeti kialakulása

Tát egy utcás település volt. Mára Jellegzetes Duna-parti település, a folyó vonalát kísérő főutcával. Földrajzi nevei kétnyelvűek (magyar-német). Éppúgy utalnak a gazdálkodásra (Magtár, Szénmérleg), mint a mindennapi életre (Járvány Kórház, Régi temető, Árvízi házak). Az Únyi patakot vagy Öregárkot - korábbi szerepe miatt - inkább Malom-pataknak ismerik.

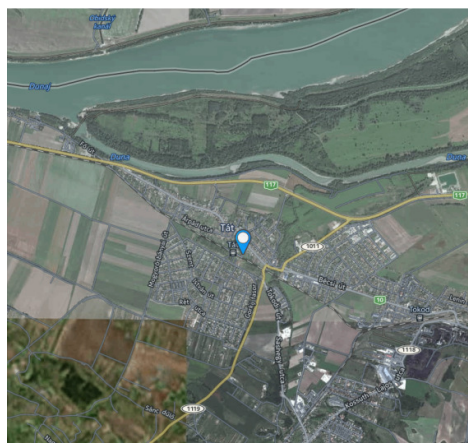
Tát I. katonai felmérésének térképe

Tát II. katonai felmérésének térképe

településszerkezet az III. katonai felmérés idején

a mai településszerkezet

Az első katonai felmérés térképén jól látható a város mai szerkezetének alapja, a ma is meghatározó főút vonala. A város fejlődése ehhez a formához történő fokozatos hozzájáróval bővült. A második katonai felmérésen láthatók a fő utak, valamint a külterületen meghatározó majorok, és a malmok területei is.

A település utcahálózata szinte nem fejlődött. A település terjeszkedése a szocialista városfejlődéssel vált jelentőssé, párhuzamos utcaserkezetű kialakítással.

A városközpontban helyenként zárt sorú beépítés mutatkozik, a lakóterületekre ugyanakkor az oldalhatáros beépítés a településközpontban előkert nélkül, az egyéb településrészekben előkerttel jellemző. A tömbbelsőiben jelentős összefüggő zöldfelületek, magánkertek alakultak. A tudatos lakóterületbővítés az 1950-es évektől ikres és szabadonálló beépítési módot eredményezett.

A gazdasági és az egyéb különleges területfelhasználású területek a lakóterületek peremterületein települtek. A külterületen a mezőgazdasági területekbe ékelődve elszórtan találhatók majorok, gazdasági területek. A mezőgazdasági területeket földutak rendszere strukturálja.

A kialakult és tervezett településszerkezetet a TSZT részletesen meghatározza.

A TSZT az új funkciók befogadásához és a belső fejlődés területi igényeinek kielégítéséhez jellemzően a belterületi tartálokokat javasolja felhasználni a kisvárosi léptéket megtartó intenzitásnövekedés megtartásával.

A lakóterületek vonatkozásában a kialakult lakóterületek intenzívebb, de túlsúlyfolttságot nem eredményező hasznosításra fekteti a hangsúlyt, a terv új lakóterületek számára is biztosít területet. Megtartja az előző TSZT-ben kijelölt lakóterületeket.

A gazdasági funkciók területi növekedésére a belterülethez közvetlenül csatlakozó jelenleg még beépítetlen területeket határozza meg. Az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térbeli elkülönítésének érdekében az iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági rendeltetésekhez kapcsolódva szervezi.

Tát szerkezetével és az épületállománnyal kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja, hogy a városi életforma hosszú távon felértékelődjön, ezzel összefüggésben az épített környezet olyan fejlesztése a cél, amely a város gazdasági - társadalmi - környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javításával és a város karakterének megtartásával összhangban szolgálja.

A települési karakterképpel kapcsolatos elvárások eddig nem kerültek rögzítésre, de ebbe a körbe tartozhat a közterületek folyamatos humanizálása és állapotuk javítása a városközpont köztereinek tudatos bővítése, minőségük javítása, és a környező beépített területek funkcióval történő feltöltése.

A közterületek mellett a gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány ütemezett megújítása is elengedhetetlen, elsődlegesen az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójával. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület és az érintett városrész funkcióinak megerősítéséhez és bővítéséhez.

Kihívást jelent a város belső megközelítési viszonyainak fejlesztése és elsődleges prioritásként került megfogalmazásra a vasúti közlekedés komfortjának növelése a vasútállomás kialakításával.

Tát városrészei

A négy lakott településrész

1. Ófalu 1000 körül keletkezett
2. Depó 1890 körül épült
3. Újtelep 1950-től fejlődik
4. Kertváros 1956-tól épül

Külterületek:

1. Hegyek alatti pincék
2. Duna menti ártér
3. Szigetek
4. Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási területek
5. Gazdasági területek

6. Táthoz csatolt területek

Ófalu

A régi településközpont területe kisvárosi hangulatú főutcával. Az intézmények kivételével a rendeltetések a lakó rendeltetéssel vegyesen települtek, fő funkciók az intézményi, a kulturális és a kereskedelem – szolgáltatás.

A városrészben többnyire (F–F+2) zárt sorú, szabadonálló, oldalhatáros, illetve beépítés is megtalálható.

Depó

A Duna-parton épült majorságból alakult gazdasági területek földszintes és emeletes épületekkel szabadonálló beépítési móddal.

Újtelep és 4. Kertváros

Az ófaluhoz csak részben csatlakozó lakóterületeken megmutatkoznak a tervezett városi karakter jellemzői. A területen elszórtan jelennek meg a kereskedelmi – szolgáltató és egyéb gazdasági vagy intézményi funkciók. A településrészben (F–F+2) magas épületek, elsősorban oldalhatáros, de gyakran ikres beépítés a jellemző. A városiasabb életvitelt tükrözik, de még ma is megtalálható az állattartás, ami több esetben konfliktusforrás. A közelmúltban elsősorban a település belső részén és a kerthasználatban történt változás, konyhakert helyett inkább a füvesített belső udvarokat alakítanak ki.

Hegyek alatti pincék

Kertes mezőgazdasági területben található a hatályos TSZT szerint. Mezőgazdasági termelést és az ahhoz kötődő pihenést szolgáló terület-felhasználási egység helyezhető el. Maximum 3,5 építmény és 7,5 m gerincmagassággal.

Duna menti ártér és 7. Szigetek

Erdő és korlátozott funkciójú mezőgazdasági területek a Dunaparton vízgazdálkodási területtel a vízgazdálkodási jogszabályok előbbresorolásával, a természetvédelmi oltalom biztosításával

Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási területek

A külterület területfelhasználására a tradicionális mezőgazdasági termelés a jellemző. A város jelentős agrárgazdasági területei a városközponttól és a belterületről délre és nyugatra helyezkednek el.

Gazdasági területek

A város DK-i részén, ahol az ipari területfelhasználás a jellemző működő és bezárt üzemekkel. A privatizációt követően a térség nagyobb foglalkoztató gyárai megszűntek, és kisebb vállalkozások alakultak ki, ezek némelyike mára jelentős gazdasági szereplővé nőtte ki magát. A város munkahelyteremtés, gazdasági beruházás fejlesztés célra alapvetően két területet határozott meg, a délkeleti gazdasági területet és a Depó területét.

Újonnan Táthoz csatolt területek

Az újonnan Táthoz tartozó területek jelentős része mezőgazdasági hasznosítású. Földhivatali besorolásuk szántó művelési ágú. A hatályos TSZT korlátozott mezőgazdasági területbe sorolja.

11.1.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A régészeti örökség leírása a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 71. § (1) bekezdése szerinti, a Lechner Lajos Tudásközpont által vezetett közhiteles hatósági nyilvántartásban található adatokon alapul.

Tát közigazgatási területén 12 darab azonosított, lehatárolással rendelkező régészeti lelőhely található. A régészeti lelőhelyek döntően mezőgazdasági hasznosításúak, de az ipartelepek építéskor előkerült lelőhelyek mára az ipartelep részét képezik.

33. ábra: Tát régészeti lelőhelyei

Forrás TSZT, Alátámasztó munkarész, 2014

Azonosító	Település	Lelőhelyszám	Név	Védelem	Hrsz
2442	Nyergesújfalu	1	Papírgyári földek	szakmai	092/2, 089/5, 089/2, 092/1, 090, 089/6, 089/3, 089/7, 091/2, 091/1, 03/6
2620	Tát	1	Alsó-Körtvélyesi-dűlő I.	szakmai	077/13, 073/3, 077/47, 077/52, 077/48
2621	Tát	2	Alsó-Körtvélyesi-dűlő II.	szakmai	077/47, 076, 079, 086/4, 080/42, 078/2
2622	Tát	3	Sportpálya	szakmai	077/4
2623	Tát	4	Általános iskola	szakmai	37, 53, 52, 51, 50, 42/2, 44, 43, 63, 60/2, 62, 60/1, 56, 55, 49, 45, 1084, 1037, 1016, 994, 995/2, 995/3, 991/1, 988, 998, 999, 1005/2, 1010, 1005/1, 1004, 1011/1, 1015, 1020, 54, 69, 987, 991/2, 995/1, 39, 41, 40, 48, 47, 46, 36, 38, 986, 978, 983, 976, 973/1, 972, 973/2, 971/1, 974/1, 57/1, 57/2, 58, 982/2, 59, 61/2, 33, 29, 34, 30, 31, 35, 1024, 1025, 27, 28, 1029
2624	Tát	5	Gyilokföldek	szakmai	015/17
2625	Tát	6	Újtelep-Béke tér	szakmai	1402, 1403, 1404, 1398, 1363, 1401, 1368, 1361, 1366, 1367, 1365, 1392, 1391, 1364, 1394, 1393, 1396, 1395, 1390
2626	Tát	7	Kertváros	szakmai	2636, 2647/8, 2647/6, 2647/2, 2647/1, 2651, 2642,

					2644, 2646, 2652, 2653, 2654/7, 2656, 2655, 2654/3, 051/1, 3044, 2654/1, 2645, 2654/6, 2654/5, 2654/2, 2654/4, 2657
2627	Tát	8	Római út	szakmai	0448, 0442/3, 0442/4, 0442/2, 0442/1, 0446, 0445, 0447/10, 0447/9, 072/3, 072/4, 1788/8, 1788/9
60992	Tát	9	Felsőkörtvélyesi-dűlő	szakmai	
73379	Tát	10	Kertváros, Római út	szakmai	2171/2, 2175/3, 2156/2, 024/2, 2157/2, 024/3, 2133/3, 023, 2151/6, 022/1, 024/16, 2152/2, 024/17, 2148/2, 025, 2151/3, 026, 2147/2, 024/12, 2143/2, 027, 2142/2, 024/11, 2143/1, 024/7, 2138/2, 024/6, 2139/2, 024/5, 2133/4, 024/10, 051/1, 2134, 024/9, 2132, 024/8, 2121/4, 024/1, 024/13, 2121/3, 024/14, 2123/2, 024/15, 2125/2, 014, 2127/3, 2117/2, 2119/2, 3013, 2116/3, 3023, 2128/3, 2128/4, 2160/4, 2161/3, 2175/4, 2170/2, 3038, 3028, 3029, 3045/13, 3042, 3045/10, 3043, 3045/11, 3045/1, 3045/12, 3025, 3024, 3045/3, 3045/4, 3001, 3005, 340/157, 2180/2, 2179/3, 3004, 3003, 3002, 020, 3031, 3030, 3022, 06, 062/3, 065/2, 065/3, 066/1, 066/2, 2543, 3032, 2176/2, 2169/2, 2168/2, 034, 3041, 3045/9, 3021, 3045/8, 3020, 3045/7, 2151/4, 3045/6, 2151/5, 3045/5, 2165/2, 2163/2, 032, 2164/2, 033, 2158/2, 2160/6, 028/2
77153	Tát	11	Malomdűlő, Római út	nyilvántartott	054/13, 054/14, 054/15, 055
2657	Tokod	15	Római út	szakmai	15 031/3, 026, 020/1, 020/2, 031/4, 031/6, 024/1, 068, 066/16, 069/2, 069/1, 066/5, 067, 065/3, 031/8, 031/9

Forrás TSZT, Alátámasztó munkarész, 2014

11.1.3. Védett épített környezet, a helyi egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Településkép és utcakép

Tát ősi településmagjában a kisvárosi utcakép jellemző, a központban előkert nélküli, a peremterületeken pedig előkertes, oldalhatáros beépítéssel, a közterületen nyílt árkos csapadékvíz elvezetéssel, a lakóutcákon széles gyepes zöldsávval.

A városképben a római katolikus templom tömege emelkedik ki, amely bármely úton megközelítve Tát központjába vezet. Ez a városrész mindig a település központja volt, itt haladt végig a római Limes is.

Az ó településközpontban lévő polgári épületek homlokzati épületrészei befordultak az utca felé és az utcával párhuzamos tengelyűek, beépítésük eltér a más településrészek jellemző arculatától.

A TSZT területi védelemre javasolja az Ófalu szalagtelkes településszerkezet.

A településen több 80-100 éves, vagy öregebb épület maradt fenn a jellemző lakóépületformákkal: az utcára merőleges gerincű, utcára kétablakos, oszlopos tornácokkal vagy lopott tornácokkal. A Petőfi utca jellemzően megmaradtak ezek az épületek, helyi védelemre javasolható.

Településszerkezet

A településszerkezeti terv a város történeti belső szerkezetét helyi területi védelemre javasolja, mely alapján a közterület-struktúra nem változtatható, a meglévő térfalak nem szüntethetők meg, és nem építhetők át.

11.1.4. Világörökség és világörökségi várományos terület

A település világörökség várományos terület.

Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhelyek:

- 2627. lelőhely: Római-út (Limes út)
- 73379. lelőhely: Kertváros, Római út (Limes út)
- 77153. lelőhely: Malom-dűlő, Római út (Limes út)

11.1.5. Műemlék, műemléki együttes

Tát országos műemléki védelem alatt álló építményei:

Kápolna
8942

Mogyorósbányai út bal oldalán [hrs. 2543]

Nyeregtetős, bádoglemezes tornyú kápolna. Szabadon álló, téglalap alaprajzú kápolna, É-i homlokzata felett huszártoronnyal, D-i homlokzata felé kontyolt nyeregtetővel. Síkmennyezetes belső. Díszítőfestés: 19-20. század. Épült 1818-ban. A kápolna mellett: évszamos, kő talapzaton álló fém feszület, talapzata: 1720. Szabadon álló, téglalap alaprajzú kápolna, É-i homlokzata felett huszártoronnyal, D-i homlokzata felé kontyolt nyeregtetővel. Síkmennyezetes belső. Díszítőfestés: 19-20. század. Épült 1818-ban. A kápolna mellett: évszamos, kő talapzaton álló fém feszület, talapzata: 1720. A Tátról Mogyorósbányára vezető út bal oldalán található. Szabadonálló, téglalap alaprajzú épület a szentélyoldalon lekontyolt nyeregtetővel, a főhomlokzat közelében a nyeregbe ültetett kis huszártoronnyal. A tető héjazata cserép, a torony gúlisakját fémlemez fedi. A bejárat előtt a földre süllyesztve egy fél malomkő, a kápolna mellett kő posztamensen fém feszület. A posztamens homlokoldalán ívesen levágott sarkú keretben 1720-as évszám látható. Az épületen festett lábazat fut körbe. A főhomlokzat középtengelyében nyíló bejárata szegmentíves záródású, kő szalagkeretes. Fölötte a falon kereszt. A hajófalat egyetlen téglalap alakú, kereteletlen ablak tagolja. A harangtorony három oldalának nyílásait zsaluk takarják. Síkfödém. Az oldalfalakon kváder imitáló, a mennyezetet csillagos festés, az oldalfalazók metszéspontjában keresztel. Az ablak fülkéje szegmentíves záródású. Falazott stípus, fölötte Szentháromság-kép. Ezenkívül még egy Leonardo: Utolsó vacsora olajnyomat van. Az eredetileg itt levő két, közel embernagyságú festett barokk faszobor (oszlophoz kötözött Krisztus, Mária-Magdolna) jelenleg a táti plébániatemplom szentélyében (Tát, János lovagok tere). 1720.

Magtár
2524

Csokonai Vitéz Mihály utca
[hrs. 2]

Szabadon álló, téglalap alaprajzú, négyszintes, nyeregtetős épület. Főhomlokzatán pilaszterekkel tagolt timpanonnal lezárt középrizalit, a bejárat feletti márványtáblán építési felirat. Fafödémekkel négy szintre osztott belső tér, eredeti tartószerkezetekkel és lépcsőkkel. Épült Andrassy József, a megye főispánja kezdeményezésére, közadakozásból, 1846-ban. Részben használják: papíraktárnak, ill. lomtárnak. Szabadonálló, téglalap alaprajzú, három szint + tetőteres épület nyeregtetővel, cserépfedéssel. Az épületen lábazat fut körbe. Hosszanti oldalai öt-, a rövidebbek kéttengelyesek, az ablaknyílások kivétel nélkül fekvő téglalap alakúak, eredetileg vakolt szalagkeretűk volt. A főhomlokzat három középső tengelye négy dór pilaszter közeiben helyezkedik el. A pilaszterek gerendát hordanak, a főhomlokzatot teljes szélességében egyrészes főpárkány zárja le, amin a középrész fölött timpanon emelkedik. A bejárat a középtengelyben nyílik, téglalap alakú, kő szalagkeretes ajtó. Fölötte márványtáblán építési felirat. Fafödémekkel négy szintre osztott tér, eredeti tartó- és tetőszerkezettel, falépcsőkkel. Az építési felirat szerint 1846-ban épült, Andrassy József kezdeményezése nyomán, közadakozásból

Forrás: Magyarország műemlékjegyzéke: <http://www.forsterkozpont.hu/tartalom.php?id=20131002095946>

A műemlékekhez törzsszámon nyilvántartott, kijelölt műemléki környezet nincsen.

11.1.6. Műemléki jelentőségű terület

Műemléki jelentőségű terület a településen nem található.

11.1.7. Nemzeti emlékhely

A településen nincs nemzeti emlékhely, ezáltal a fejezet kidolgozása nem releváns.

11.1.8. Helyi védelem

Rk. templom - egyedi védelem

János lovagok tere [hrs. 38]

A szeminárium, mint kegyúr, a romlásnak indult templom helyébe építtette a most meglevő templomot. Erről tanúskodik a főbejárat fölött elhelyezett márványtábla felirata: "Isten dicsőségére és Mindenszentek tiszteletére a Szent Istvánról nevezett esztergomi ősrégi papnevelde 1860."

A templom mai formájában empír stílusú, egyhajós, jól rendezett, tágas épület. A szentély boltozatos, apszisa nem félkörben, hanem egyenes síkban végződik. A hajó lapos tetejű. A főoltár kőből és téglából épült.

Kátai Béla idejében a hívek adományából lett beszerezve a gót stílusú szószék és a ludi Sz. Mária oltár. Mindkettő tiroli munka. Az oltár 1947-ig a mostani Fájdalmas Sz. Anya szobor helyén állt. Van abban az időben egy Jézus Szíve mellékoltára is a templomnak.

Adomány a főoltáron levő kereszt is.

Víztorony - egyedi védelem

Móricz Zsigmond utca [hrs. 689]

Szent György Ispotály Víztorony

- egyedi védelem

Szent György tér 1. [hrs. 889/1]

Tát település központjában elhelyezkedő idősek otthona szinte minden igényt kielégítő szolgáltatást nyújt a bentlakó időskorúak számára. Az intézmény épülete letisztult, modern stílusú.

Eggenhoffer villa - egyedi védelem

Fő út 59. [hrs. 154/1a]

Eggenhoffer Ernő építész az az 1900-as évek elején vásárolt területet Táton, mely az Esztergom Főegyházmegyei Papnevelde és az Esztergomi Főkáptalan birtoka volt. A családnak több tagja is hírnevet szerzett: Eggenhoffer Gyula 1896-ban a vármegye bizottsági tagja volt, Dr. Eggenhoffer Béla Esztergomban kórházigazgató, sebész főorvos volt, Eggenhoffer Dezső okleveles gépészmérnök pedig a Hercegprimási Mésztelepek és Terméskőbányák tulajdonosaként vált híressé. A kisajátítás után 1952-53-ban községháza, utána egészen 1982-ig a nagyközségi tanács működött az épületben. Utána két cég is letelepedett a kúriában.

(Források: Virág Zsolt – Magyar Kastélylexikon, Komárom-Esztergom megye kastélyai és kúriái; szob.hu, wikipédia, Fotók: Kaboldy, Pas-6, labatlan.hu)

Településmag - területi védelem

területi védelem

A TSZT alapján az emlékművek, a keresztek, a Temetőkapolna, a Ravatalozó és a Kripta, valamint Nepomuki Szt. János szobra helyi jelentőségű művi értéknek számít.

Területfelhasználás vizsgálata

Beépítésre szánt területek a településszerkezeti tervben

Lakóterületek

- A belterületi lakóterületek zöme **kertvárosias lakóterület** területfelhasználásba sorolt (szs: 0,6 m²/m²).
- A belterület intenzívebb beépítésű és tömbtelkes beépítésű lakó- és intézményi területei **kisvárosias lakóterület** területfelhasználási kategóriában került meghatározásra (szs: 1,0 m²/m²).
- A TSZT lakóterület fejlesztésére megtartja a korábban kijelölt területeket.

Településközponti vegyes területek

- A belterület központi, intenzívebb beépítésű, jellemzően lakó és vegyes rendeltetésű területei településközponti vegyes területként kerültek meghatározásra (szs:1,0 m²/m²).

Kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területek

- A szolgáltatási, kereskedelmi célokat ellátó vállalkozások területe a település belterületének több pontján, és a külterületen kereskedelmi – szolgáltató gazdasági területként került meghatározásra (szs:0,8 m²/m²).

Ipari gazdasági területek

- A bel- és külterületen lévő iparterületek, valamint ipari fejlesztésre kijelölt területek ipari gazdasági terület területfelhasználásban kerültek meghatározásra (szs:0,7 m²/m²).

Beépítésre szánt különleges területek, amelyek a rájuk gyakorolt hatás miatt védelemre szorulnak:

- A belterületen beépítésre szánt különleges sportk területfelhasználásba sorolt (szs:0,05 m²/m²).
- A temető területfelhasználásba sorolt (szs:0,02 m²/m²).
- A meglévő horgászto környezete területe a belterületen beépítésre szánt különleges idegenforgalmi és rekreációs célú terület területfelhasználásba sorolt (szs:0,1 és 0,05 m²/m²).

Üdülőterületek

- A pincékhez és a volt zártkertekhez köthető területeken tervezett üdülési célú területek üdülőázas üdülőterület területfelhasználásba soroltak (szs:0,3 m²/m²).

A közúti közlekedés területei

- A település Komárom-Esztergom Megyében, a Dunához közel, Dorogtól 5-6 km-re keletre, jó közlekedési adottságokkal rendelkező térségben helyezkedik el.
- Úthálózat
 - A 10. sz. Budapest – Dorog – Almásfüzitő elsőrendű főút, ami a településen halad át K-Ny-i irányban, ez biztosítja Dorog (6 km) és Budapest (45 km) felé a megközelíthetőséget.
 - 117 Leányvár – Esztergom másodrendű főút, ami a település északi részén halad és a település nyugati részén csatlakozik a 10-es számú főútba. Ezen keresztül lehetséges Esztergomot (8 km) megközelíteni.
 - Az 1119.j. összekötő út: ami a legközelebbi kapcsolatot biztosítja a településtől 45 km-re délre lévő KNY-i irányú M1-es autópályához Tatabányán (53 km) keresztül.
 - A 11129.j. Mogyorósbányai bekötő út a település nyugati részén halad át és biztosítja Mogyorósbányamegközelíthetőségét.

- 1011 Táti összekötő út, a 10-es számú főútról biztosít kapcsolatot a 117-es számú főúttal a település keletirészén.
- a 117.sz. főút (dorogi elkerülő út) vonalán nagy távlatban 2x2 sávós, autóúti kiépítést irányoznak elő.
- Új út építése a település tervezett lakóterület fejlesztéseivel kapcsolódóan lehetséges.
- Kötőpályás közlekedési terület a Esztergom-Almásfüzitő egyéb országos törzshálózati vasúti területe.
- A településhez legközelebbi hajózható folyó a Duna, legközelebbi személyforgalmi Esztergomban, térségi közforgalmú kikötő Dunaalmáson található

A zöldterületek és a zöldfelületek

Az erdőterületek

- A külterület erdőterületeinek nagyobb része védelmi erdőterület területfelhasználásba sorolt.

Mezőgazdasági területek

- A legelő, gyepek, rét művelési ágban nyilvántartott mezőgazdasági hasznosítású területek korlátozott mezőgazdasági területek.
- A belterületi határ mentén a kialakult és tervezett kertes hasznosítású mezőgazdasági területek kertes mezőgazdasági területek.
- Az intenzíven művelt területek általános mezőgazdasági területfelhasználásban vannak

Vízgazdálkodási területek

- Vízgazdálkodási területként kerültek meghatározásra a Duna és parti sávja, az Únyi-patak és a horgásztó.

Közműhálózatok

A szerkezeti tervlap nyomvonalasan tartalmazza a közműellátás hálózati elemeit, a leírás részletesen meghatározza a meglévő és a tervezett elemeket.

A területfelhasználás konfliktusai

Az épített környezet konfliktusai, problémái pontokban:

- a településközpont területein a közlekedési infrastruktúra nem elégséges állapota
- a 10-es számú főút átmenő forgalmának környezet és zajterhelése
- a hiányos kerékpárút hálózat
- a középületek és a lakóházak elavult energetikai állapota
- a közösségi terek műszaki állapota
- a zöldterületi közterületek hiánya
- fejlesztési potenciállal rendelkező alulhasznosított ipari gazdasági, és mezőgazdasági ipari területek
- a fejlesztési potenciállal rendelkező alulhasznosított turisztikai területek
- a településképi karakter meghatározása és erősítése

Telekstruktúra

Tát településszerkezete párhuzamos úthálózatra épül. A településszerkezetet alapvetően meghatározza az országos közúthálózati rendszer, a vasút nyomvonala, illetve a természetes vízelvezető rendszerek (Duna, Únyi patak). A település belterületén és a belterület határán lévő beépítésre szánt területeinek telekstruktúrája alapvetően három fő egységre bontható:

Ófalu alaprajza alapján szalagtelkes rendszerű, azaz olyan település, amelynek egymás mellett fekvő keskeny, hosszú, szalag alakú belső telkei hosszanti oldalukkal érintkeznek és így alkotnak többszöri sorozatot. A legtöbb szalagtelkes faluban, így az egykori Táton is, a telkek utcai részén állt a telekhatárra épített, véggel utcára néző lakóház. Utána következett a gazdasági udvar istállóval, ólakkal, tároló helyiségekkel és néhol a telken keresztben álló csúrral. A telek hátsó része legtöbbször veteményes vagy gyümölcsöskert volt. Telekszerkezete a mezőgazdasági műveléshez kötődő portahasználat eredményeként alakult ki, ennek megfelelően telekméreteket felmutatva. Oldalhatáron álló beépítési módja a telkek viszonylag keskeny méretéből következő adottságot jeleníti meg. Épületei – frekventált elhelyezkedéséből következően – elsősorban a főút mentén épültek át. Az egykori utcára merőleges gerincű, hosszanti elhelyezkedésű parasztházak mára egy kisváros zárt sorúvá fejlődő jegyeit mutatja.

A Kertváros a tervezett településrész elsőként megvalósult eleme. Községi létesítmények számára jelentős területeket biztosítva jelölte ki utcahálózatát és telekszerkezetét. Lakóépületei az adott korszak stílusjegyeit viselik magukon. A tömegparcellázások sorából kedvező adottságai kiemelik.

Az Újtelep tervezett szerkezete a területen áthaladó két fontos útvonalat integrálta, azokhoz alkalmazkodva alakította ki úthálózatát. Oldalhatáron álló beépítést alkalmazott, utcavonalon álló épületekkel, ezzel egységes megjelenést biztosítva a területnek. Éppen ebből az egységes arculatból következően egyedi értékeket kevésbé hordoz, értékét a szomszédságra figyelő épületei jelentik.

A települési terület peremterületein lévő különleges és gazdasági területfelhasználású területek mozaikszerűen, szabálytalan rendszerben zárják a lakóterületek szabályosan alakult településszerkezetét, és telekstruktúráját. A telekméretek változóak a 2000 m²-től a több ha-os területig. A telkek közterületi feltárása jellemzően megoldott, de a feltárás rendszere szabálytalan, jól követhető a belterületi lakóterületek területi növekedéséből adódó funkcionális összekapcsolódás.

A külterület telekstruktúrája is változó képet mutat, fő jellemzői:

- A település mezőgazdasági területeinek telekstruktúrája mértanilag szabályos rendszerben osztott, a táblákat meliorációs árkok vagy utak kísérik szabályos rendben, a táblák mérete jelentős szórást mutat.
- A település belterületéhez D-i irányban közvetlenül csatlakoznak a volt zárkerti területek két nagy szerkezeti egységben.
- A külterületen a volt majorok, a mezőgazdasági telepek beépített területei elszórtan helyezkednek.

A településen nem alakultak nyúlványos telkek.

Önkormányzati ingatlanok

A város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel.

Építmények vizsgálata, településkarakter

A telkek beépítési módja heterogén: zárt sorú, oldalhatáros, szabadonálló vagy úszótelkes. A beépítési magasság F- F+3- ig terjed. A település ezen területein a legintenzívebb a beépítés mértéke, jellemzően 50-60%. A beépítések településképi megjelenése városrészenként, és funkcióként is erősen eltérő.

A mezőgazdasági telephelyek és feldolgozóüzemek csarnoképületei, épületei a funkcióra jellemző szabadonálló beépítési mód épültek. A városrészben található intézményi épületek építészeti kialakítása heterogén, a jellemző beépítési mód oldalhatáros vagy szabadonálló.

Területi tartalék (fejlesztési potenciál)

A fejlesztési tartalékterületeket a 3.1.1.fejezet tartalmazza.

Települési környezet egyedi adottságú területe

A század végén 1885-ben Tátot is elérte a filoxéravész, megindult a terméspusztulás, melyet majd csak az 1910-es évekre heverték ki. Ezzel együtt a pincék és a présházak száma egyre nőtt. A legrégebbi épületek a Mély völgy kezdetétől a Kisvölgyben és Nagyvölgyben még ma is fellelhetők. Az évszámok az ajtók fölött, a nagy préskőaljakon és a Táton készült hatalmas fapréseken egyaránt megtalálhatók. Az Orbán-napi igeliturgia, majd azt követő zenés rendezvény a pincéknél kerül megrendezésre.

Épített környezet konfliktusai, problémái

11.1.9. Szlömösödött, leszakadó, leromló és degradálódott területek

Tát területén társadalmi-fizikai értelemben leszakadással érintett, jól körülhatárolható területek nincsenek. A KSH kimutatása szerint szegregátummal és szegregáció veszélyével érintett területek a településen nem határolhatók le a vonatkozó jogszabályok szerint. A társadalmi-jövedelmi és lakásállományra jellemző állapotok alapján a szegregálódás veszélye leginkább Tát-Depó területét érinti. A területen mintegy 80-90 fő él, az ingatlanok értéke átlagosan itt a legalacsonyabb Táton belül.

11.1.10. Alulhasznosított és barnamezős területek

Tát területén nem találhatóak barnamezős területek.

12. KÖZLEKEDÉS

Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A településen K-Ny-i irányban halad át, és biztosítja Dorog (6 km) és Budapest (45 km) elérhetőségét a 10. sz. Budapest – Dorog – Almásfüzitő elsőrendű főút.

Tát É-i részén halad a 117 Leányvár – Esztergom másodrendű főút, mely Esztergom leggyorsabb megközelíthetőségét is biztosítja. Az út a település Ny-i részén csatlakozik a 10-es számú főútba.

Az 1011 Tati összekötő út a 10-es számú főútról biztosít kapcsolatot a 117-es számú főúttal a település keleti részén.

A 11129.j. Mogyorósbányai bekötő út a település nyugati részén halad át és biztosítja Mogyorósbánya megközelíthetőségét.

Nagyterületi kapcsolatok szintjén meg kell említeni a 1119.j. összekötő utat, amely Tatabányán (53 km) keresztül biztosítja az M1 autópályával való kapcsolatot.

Táton áthalad az Esztergom-Almásfüzitő vasútvonal, amely egyéb országos törzshálózati vasútvonalnak minősül. Vasútállomás a település északkeleti részén található.

Közúti közlekedés

A belterületi úthálózatot a helyi forgalmat lebonyolító gyűjtő- és lakóutak hálózata jelenti. Az utak túlnyomó része szilárd burkolatú, jól kiépített, a csapadékvíz elvezetés általában megoldott.

Gyűjtőúti funkciót betöltő utcák:

- Szent István utca
- Hunyadi János, Rét, Rózsa utca
- Mogyorósbányai út (11129 j. bekötő út)
- Ifjúság út
- Fő út (10. sz. főút)
- Törökvész utca
- Határ utca
- Vak Bottyán utca

A lakóterületeken az úthálózat alapvetően adott, ennek a szerkezeti szempontból szükséges nyomvonalakkal való kiegészítése a feladat a jövőben. A lakóutcák kiépítésekor meg kell oldani a csapadékvíz elvezetést, a megfelelő gyalogos felületek kialakítását, a parkolási, leállási lehetőségeket. A jelenlegi lakóutcák szabályozásuk szempontjából igen változatosak, többségük szilárd burkolattal rendelkezik.

A település közigazgatási területén belül két főút halad át, a 10-es és a 117-es főút. A településen a 117-es Dorogot, Tátot és Tokodot elkerülő út megépítéséig rendkívül magas volt az átmenő forgalom, és az ebből fakadó környezetterhelés, ami az elkerülő út átadásával jelentősen lecsökkent. További fejlesztést kíván a 10. sz. – 1011. sz. és 10. sz. – 1119. sz. országos, balesetveszélyes közúti csomópontok átépítése, mely fejlesztésekhez a szükséges tervek elkészültek.

Táton 2013-ban az 50,4 km-es úthálózat több mint fele – 27,8 km – szilárd burkolattal ellátott volt, a folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően növekszik részarányuk. Kizárólag a belterületi utak hosszát véve alapul ez az arány 90,6%-os, amely kiemelkedő értéknek számít.

Megnevezés	Összesen (km)	Megoszlás (%)	Összesből		Megoszlás összesből	
			Önkormányzati (km)	Állami (km)	Önkormányzati (%)	Állami (%)
Teljes úthossz	50,4	100	37,1	13,3	73,6	26,4
ebből belterületi	30,7	60,9	23,7	7	77,2	22,8
belterületi szilárd burkolatú	27,8	55,1	20,8	7	74,9	25,1
Járda hossza	22,9	100	22,9	-	100	-
Ebből: kiépített	22,9	100	22,9	-	100	-
Kerékpárút	6,8	100	2	4,8	29,4	70,6

Forrás: Tát nagyközség várossá nyilvánítási pályázata, 2013

A belterületi utak szilárd burkolattal való ellátása, a meglévők felújítása folyamatos feladata az önkormányzatnak. E tekintetben elsősorban az Újtelep és a Kertváros területén vannak még megoldandó feladatok.

Közösségi közlekedés

Tátnak Esztergom és Almásfüzitő felé van közvetlen, Budapest, Győr és Dorog felé közvetett vasúti tömegközlekedési kapcsolata. Táton található vasútállomás, ám jegyértékesítéssel nem foglalkozik.

Bár az alacsony utasforgalom miatt a személyvonatok megszüntetése is szóba került, végül inkább 2006. december 11-étől a vonalat összevonták a Budapest–Esztergom-vasútvonallal, és a menetrenden is igazították a megfelelő átszállási kapcsolat érdekében. A mellékvonali bezárások negatívan érintették települést. 2009 december 19-től megszüntették a személyvonatok közlekedtetését ezen a szakaszon, de 2010 december 12-től napi két vonatpárral (reggel é délután az ingázók számára) ismét újraindították a közlekedést. A vonalon a teherszállítás is jelentős, a szállítmányok nagy része az esztergomi Suzuki gyár feladása, illetve a Lábatlanban levő ipari üzemek forgalma.

Tát a vonalon vasúti megállóhellyel rendelkezik, amely eredetileg meglehetősen kedvezőtlen helyen, a település nyugati perméhez közel létesült, később keletebbre tették, hogy az igényeket jobban kiszolgálhassa. Ennek ellenére a forgalom nem túl jelentős, Lábatlan és Esztergom között – Tát érintésével – mindössze 2 vonatpár közlekedik a nap folyamán személyszállítás céljából. Esztergomba a menetidő mindössze 15-18 perc.

A napi ingázás kiszolgálásában a távolsági autóbusz közlekedésnek van kiemelkedő szerepe: Tátnak Esztergom, Dorog, Budapest, Tatabánya, Komárom felé van távolsági autóbusz tömegközlekedési kapcsolata.

Megállóhelyek:

- Tát, Autóscsárda
- Tát, Bajnai elágazás
- Tát-Kertváros, felső
- Tát-Kertváros, alsó
- Tát, Szövetkezeti vendéglő

Budapest Árpád-híd megállótól kb. egy óra a menetidő a menetrend szerinti, Dorogon át közlekedő Volán járatokkal Tátra (815-ös vonal). Esztergom és Tát között a menetidő közel 15-30 perc, ebben a viszonylatban

a járatok hétköznapiakon mintegy 10-20 perces időközönként indulnak, ezáltal a járásközpont megközelíthetősége kiválónak mondható.

Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A településen kiépített járdák hossza: 22,9 km, a kerékpárutak hossza: 6,8 km volt 2013-ban. A kerékpárút kb. 90%-a külterületen vezet át.

2005-ben a 117. sz. országos közút építésével egy időben épült meg a közút mellett haladó kerékpárút-szakasz Esztergom közigazgatási határáig. 2008-ra készült el a Nyergesújfalut és Tátot összekötő EuroVelo 6 kerékpárút, mely a szomszéd településig 6, 8 km hosszú.

A kerékpárút és a település közötti kapcsolatokat a lakóutcák biztosítják.

Legfontosabb fejlesztési elem a jövőben az EuroVelo 6 Esztergom Erzsébet park – Tát közötti, mintegy 5,7 km-es szakaszának kiépítése, mely a Tát árvízvédelmének II. ütemében megvalósuló töltést felhasználva, a töltés koronájában kerül kialakításra.

Tát főutcájától Tokod felé a Bajnai út nyugati oldalán új kerékpárút fejlesztés került kijelölésre a terven. A kerékpárút megvalósítását nem az út telkén tervezi a város, hanem védelmi rendeltetésű erdőterületeken, a legészakibb szakaszán pedig közpark területen. Itt a kerékpárút a vasút területén is át fog haladni.

A gyalogosforgalom számára a járdák már többnyire kiépültek, szélességük azonban igen változó. A több helyen alkalmazott 1,80 m-nél kisebb járdaszélesség, egyoldalon épült járda, illetve a járdák hiánya a még kis forgalmú lakóutcaokban sem szolgálja a biztonságos közlekedést.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Önkormányzati kiépítetlen út és köztér hossza (km)	16,3	14,9	14,9	14	13,9	13,5	13,5	13,5
Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km)	0,7	2	2		0,2	0,2	1,5	1,5
Önkormányzati kiépített járda hossza (km)	22	22	22	23	23	23	23,3	23,3

Forrás: KSH

Parkolás

A városban jelentős járműelhelyezési problémák nincsenek, azonban az úthálózat mentén általános a padkán, illetve szegélyen való parkolás, ami az egyébként is szűk utcákban akadályozza a forgalmat. A közintézmények és a kereskedelmi létesítmények környékén többségében szilárd burkolt terület szolgál parkolás céljára. A településközpont megújítását célzó projekt keretében rendezett parkolóhelyek kerültek kialakításra.

Vízi közlekedés

A Dunán a legközelebbi személyforgalmi kikötő Esztergomban, térségi közforgalmú kikötő Dunaalmáson található.

13. KÖZMŰVESÍTÉS

Táton a kommunális infrastruktúra kiépítettsége minden főbb közmű esetében eléri a 93%-ot – több esetben 100%-os –, amely Magyarországon rendkívül magas értéknek számít. A víz-, a gáz- és a villamosenergia-ellátáson túlmenően kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat. A kommunikáció tekintetében a hírközlés valamennyi lehetősége rendelkezésre áll. Akár országos, megyei vagy járási összehasonlításban vizsgáljuk a települési közműellátottság helyzetét szintén kiemelkedően jó eredményeket kapunk.

Vízellátás és vízgazdálkodás

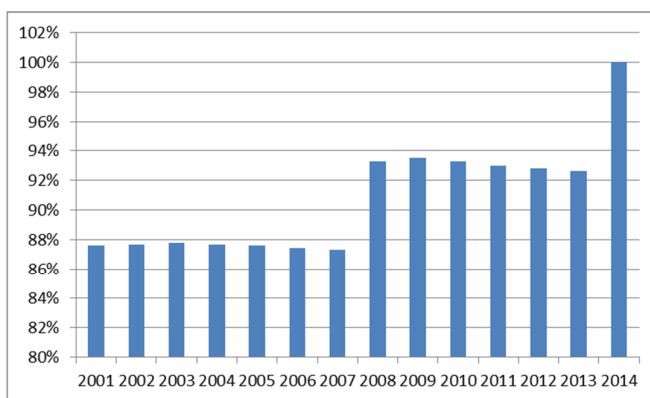
13.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

Tát térségét ellátó állami tulajdonban lévő vízközmű rendszereket az Északdunántúli Vízmű Zrt. üzemelteti, Tát ivóvízellátásának biztosítása az Esztergomi Vízmű Üzem feladata.

A település ellátására tartalékként rendelkezésre állnak a Tát-Depo térségében elhelyezkedő partiszűrősű kutak, illetve a vízfogyasztás függvényében, vagy műszaki meghibásodás esetén lehetőség van víz átvételére a Zoltek Zrt. nyergesújfalui vízbázisáról is.

Tát település víztározója a Tokodaltárón lévő 500 m³-es medence, valamint a Táton lévő 500 m³-es víztorony. A mintegy 2168 háztartáshoz és nagyfogyasztóhoz egy 25,8 km hosszú hálózaton juttatják el a vizet, amely 100% kiépítettségi és bekötési arányt jelent. A gerinchálózat anyagösszetétele vegyes; főleg azbesztcement, de acél- és műanyag vezetékek is megtalálhatók benne. A rekonstrukciók során már műanyag vezetékek kerülnek alkalmazásra. Az újonnan épített lakóegységek szintén szinte 100%-ban a hálózati vízvezetékre kötöttek.

A rendelkezésre álló vízellátó rendszer a település mindenkori igényeit ki tudja szolgálni, mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztonsággal tudja a szolgáltatást nyújtani. A távlati vízigény a jelenlegi növekedés tendenciáit figyelembe véve várhatóan hálózatfejlesztést igényel.

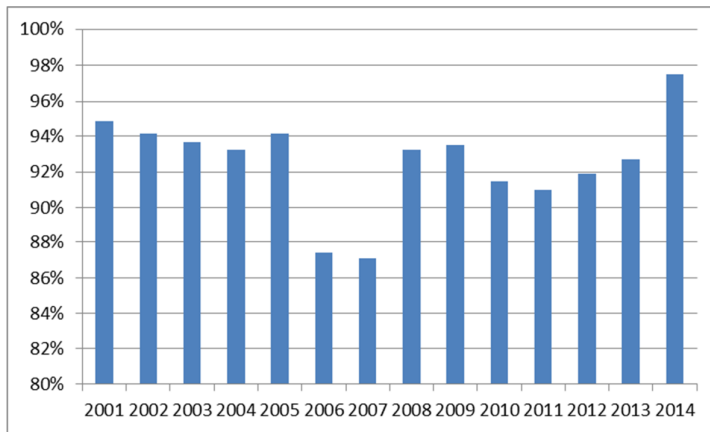
34. ábra: Közüemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

Forrás: KSH

13.1.2. Szennyvízelvezetés

A Duna térségében a folyó vízminősége és annak védelme érdekében a szennyvízelvezetés és kezelés elsőrendű feladat. Tát szennyvízhálózatának bővítése 1992-ben kezdődött, Ófalu és az Újtelep településrészekén. Emellett a szennyvíztisztító korszerűsítésére és a kapacitásának bővítésére is sor került. Az üzemeltetést az Észak-Dunántúli Vízmű Zrt. végzi, az önkormányzat és a cég között létrejött szerződés keretében 2011 és 2026 között.

Az ellátottsági mutatók országos, regionális és kistérségi szinten is kiemelkedően jónak mondhatók, ennek ellenére az önkormányzat 2010 óta közel 33 millió forint értékben valósított meg a hálózat bővítésével, illetve fejlesztésével kapcsolatos beruházásokat, amelyet a jövőben is folytatni kíván.

35. ábra: Közüemi szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

Forrás: KSH

Az EGT pénzügyi mechanizmus 2009-2014 „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” megnevezésű, HU04-C3-2013 kódszámú program pályázati rendszere keretében „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című projekt részletesen is felmérte a szennyvízelvezető hálózat kapacitásával kapcsolatos problémákat. A projekt keretében végzett vizsgálatok megállapították, hogy a túlterhelt körülmények általában esős időszakban, az átemelők előtti és utáni néhány vezetékszakaszon jelentkeznek. A kiöntések az átemelők közelében történnek (Sashegy utca 1, Kinizsi köz 10.) valamint egy helyen a magasan elhelyezkedő vezeték miatt (Hársfa utca, 82. ábra); továbbá a vezetékek kis esése miatt). A fő probléma tehát, hogy az átemelők csak a szennyvízhozamra lettek méretezve, a csapadékesemények idején viszont jelentős esővíz-terhelést is kapnak. A kapacitásproblémákat csak az idegenvizek leválasztásával lehet megoldani, a csapadékvíz- és szennyvízelvezető rendszerek szétválasztásával, a az illegálisan bekötött ereszcsonornak és az infiltráció (a csövek szivárgása miatt a talajvíz infiltrációja) megszüntetésével. Ez utóbbi miatt a rekonstrukciótervezés során javasolt vizsgálni a vezetékek hibáit, elsősorban azokon a vezetékeken, melyek a talajvízszint alattinak bizonyultak.

13.1.3. Csapadékvíz elvezetés³

Tát és Tokod térsége olyan komplex rendszer, amelynek kapcsán számos jelenséget kell figyelembe venni. Elsődlegesen elmondható, hogy a Duna közelségéből adódó sokszor magas talajvízszint a belterületi teljes

³ forrás: „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című, EEA-C3-8 azonosító számú projekt, III. jelentés

csapadékvíz-elvezetési és -visszatartási folyamatot megnehezíti, illetve a talajvíz szintjének dinamikus változása nagymértékben befolyásolja az alkalmazható hatékony megoldások körét. Mindezekon túl a dombvidéki területekről érkező csapadékvíz a táti vízelvezető rendszert további vízmennyiségekkel terheli, amely hozzájárul az alsóbb területek problémáihoz. A természetes vízelvezetést a Duna-menti árvízvédelmi intézkedések is befolyásolják, amely tulajdonképpen az egész Tát-tokodi területet zárt vízgyűjtő medencévé teszi.

Táton jelen állapot szerint a csapadékvíz elvezetése elsődlegesen szikkasztó árkok útján történik. A hálózat hossza, mintegy 52 km, mely 90%-ot meghaladó kiépítettségi arányt mutat. Ebből zárt rendszerű csapadékvíz elvezetés máig csak néhány fontosabb szakaszon épült ki, de a folyamatos bővítés és fejlesztés figyelhető meg ezen a területen. Az utóbbi időszak egyik legkomolyabb fejlesztése ezen a területen az új településközpont kialakításával összefüggésben került megvalósításra. Ennek keretében a Fő út 91. sz. és 125/B. sz. közötti szakaszán épült ki egy zárt rendszerű csapadékcatorna hálózat. Ez nem csak a közút csapadékvíz elvezetését oldja meg, hanem az itt lévő ingatlanokét is oly módon, hogy minden ingatlant rákötöttek a gerincvezetékre; melynek hossza a bekötővezetékekkel együtt 1037 m.

Ugyan nem zárt elvező rendszerrel, de sikerült javítani az Újtelep egy részének – Liszt F. u. és a Törökvész u. Madách I. u. és Határ u. által határolt területnek – csapadékvíz elvezetését is. A sikeres pályázat keretében 2011 év végén megvalósult beruházás során az említett utcákban mederelemekkel burkolt árkok kerültek kialakításra, amelyekbe a csapadékvíz bevezetését az ingatlantulajdonosok számára is engedélyezték. A kiépített hosszúság összesen 3200 m.

Az EGT pénzügyi mechanizmus 2009-2014 „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz” megnevezésű, HU04-c3-2013 kódszámú program pályázati rendszere keretében „Tát-Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései” című projekt részletesen felmérte a csapadékvíz elvezető hálózat jelenlegi helyzetét. A problémákat és jövőbeli forgatókönyveket elemezve javaslatok készültek a rendszer fejlesztésére, optimális üzemeltetésére.

A vizsgálatok kimutatták, hogy több olyan érzékeny terület van, ahol túlterhelés fordul elő:

- Árpád utca
- Fő utca több szakasza
- Ifjúság útja
- Kossuth Lajos utca több szakasza
- Getehegyi vízfolyás

Továbbá van több olyan terület, ami részben ellátott vagy ellátatlan

- Tát kertváros
- Kossuth Lajos utca több szakasza

A tanulmány megállapítja, hogy Tát északi városias részén kisebb lokális problémák találhatók, melyek elsődlegesen hossz-szelvény egyenetlenségéből, illetve kisméretű kereszt-szelvényből adódik.

Összességében a jelenlegi hosszabb-rövidebb szivárgó árkokból felépülő rendszer nem rendelkezik elegendő képességgel, így a javaslat között szerepel egy teljes szisztematikus rendszer kiépítése kifejezetten Tát Kertváros részén, valamint szükséges a meglévő vízelvezető hálózat folyamatos karbantartása.

Energiaellátás, energiagazdálkodás

13.1.4. Villamosenergia-ellátás és közvilágítás

A település villamosenergia-ellátása a Dorogi OVIT 120/35/20 kV-os villamos alállomásból a Dorog-Bajna és Dorog-Lábatlan 20 kV-os távvezetéken át biztosított. Az EON Észak-Dunántúli Áramszolgáltató Zrt. a 20kV-os gerincvezetékét 2007-ben leválasztotta a távolabbi településekről, ezáltal javult Tát villamos energia ellátásának helyzete. A településen a közvilágítási hálózat fejlesztése önkormányzati feladat, a rendszer teljes korszerűsítésére, energiatakarékos lámpatestek beszerelésére 2001-ben került sor.

13.1.5. Gázellátás

A településen a középnyomású ellátó hálózat kiépítése 1992 és 1994 között valósult meg, a hálózat hossza 40 km. A gázhálózat kiépítettsége a településen 95%-os, a lakások 75%-a csatlakozott a hálózathoz. A hálózatfejlesztést az új lakó-, intézményi és ipari igényeknek megfelelően szükséges megvalósítani. Táton a hálózat üzemeltetését, a gázelosztást, a gázszolgáltatást és gázkereskedelmet az Égáz-Dégáz Zrt. végzi.

Elektronikus hírközlés

Tát város területén a vezetékes távközlési szolgáltatásokat az Invitel Távközlési Zrt. biztosítja. A vállalat jogelődje az UTI Egom-Com Rt. a 33-as primer körzet privatizációját követően 1995-ben a teljes települést lefedő távközlési hálózatot kiépítette. Az építés során az összes belterületi ingatlan ellátásra került. A hálózat használatbavételi eljárása 1997-ben fejeződött be. Azóta eltelt idő alatt az újonnan kialakított lakó- és iparterületi ingatlanok távközlési ellátására épült hálózat miniprojektek keretében valósult meg. Ma a vezetékes távközlési hálózat Tát város területének közel 90%-ban földalatti hálózat formájában üzemel. E hálózaton keresztül az Invitel Zrt. távbeszélő, adatátviteli és internet (szélessávú ADSL) szolgáltatásokat biztosít.

Táton valamennyi vezeték nélküli táv- és hírközlési szolgáltató hálózata (Telenor Zrt., T-Mobile Magyarország Zrt, Vodafone Magyarország Zrt.) megfelelő lefedettségű, így jó vételi lehetőséget tud biztosítani.

Az 1990-es évek második felében indult vezetékes televízió hálózatának kiépítése. A rendszert folyamatosan korszerűsítik, a település valamennyi lakása ráköthető a légvezetékes hálózatra. Ma a hálózaton internet hozzáférés és telefonszolgáltatás is igénybe vehető. Az önkormányzattal kapcsolatos műsorokat a Jurop Telekom EC. ezen a hálózaton sugározza.

A Jurop Telekom EC. Tát településen 1996-ban indította el kábeltelevíziós szolgáltatását. Akkor még az ügyfelek kiszolgálása egy helyi fejállomásról történt, melynek 1999-től Tát is részévé vált. Mára az ügyfelek a telekommunikációs szolgáltatásokat is igénybe vehetik a Jurop Telekom-tól. A hang, a mozgókép, a szöveg, a nagy sebességű adatátvitel, illetve az ezek mindegyikét tartalmazó multimédiás szolgáltatások közvetítésére, magas technikai színvonalon megépített hálózat áll rendelkezésre.

14. KÖRNYEZETVÉDELME⁴

Tát település önkormányzatának kitűzött célja, hogy a megfelelő környezeti állapot elérésével megteremtse a településfejlesztés lehetőségét. Mivel a természeti, környezeti adottságok alapvetően kedvezőek, ez a településfejlesztés jó kiinduló alapját jelentheti. Ehhez azonban létre kell hozni a környezet és természet tudatos és kímélő használatát biztosító körülményeket.

Komoly problémát jelent a térségben tervezett ipari beruházás, melynek környezetterhelése kedvezőtlenül befolyásolná Tát környezetállapotát. A megelőzés érdekében olyan intézkedéseket kell hozni, melyek jogszerű alapot biztosítanak a beruházás megakadályozásának, illetve további, hasonló jellegű tevékenységeknek is gátat szab.

A környezeti célállapot a természet- és környezetvédelmi szempontból kedvező módon kezelt környezet biztosítása a külterületen, a belterületen pedig az esztétikus településképp elérése mellett az egészséges, tiszta települési környezet biztosítása.

Lényeges szempont a súlyosan szennyező főforgalmi utak környezeti terhelésének csökkentése, azaz a belterületet elkerülő útszakaszok kiépítése, további forgalomnövekedés generálásának megakadályozása.

Ki kell emelni, hogy a környezet kedvezően befolyásolja a településökológiai adottságokat, ezért ennek javítása lényeges szempont. A város fejlesztésében együtt kell működnie a környező településekkel, valamint a környezet- és természetvédelmi hatósággal, ezeken kívül a térségben környezet- és természetvédelemmel foglalkozó civil szervezetekkel is.

Talaj

A talaj állapotát veszélyeztető tényezők sok esetben megegyeznek a felszíni és felszín alatti vizek minőségét veszélyeztető tényezőkkel, ezért a két fejezet átfedéseket tartalmazhat. Ebben a fejezetben elsősorban azok a talajminőséget veszélyeztető elemek lettek megvizsgálva, amelyek a víz minőségének veszélyeztetésénél nem vizsgálандók. Amely mindkét elem minőségét veszélyezteti, az a "Felszíni és a felszín alatti vizek" fejezetben található.

Táton három fő talajtípus mutatható ki: váztalajok, barna erdőtalajok és folyók, tavak üledékeinek taljai, melyek inkább a gyenge-közepes kategóriába sorolhatók. Legnagyobb kiterjedésben a barna erdőtalajok és a váztalajok helyezkednek el.

Tát domborzati és talajadottságai következtében jelentős területek tartoznak a szél talajromboló hatása alá, amely eredményeként a deflációnak a beépítetlen, növényvel nem, vagy csak kis mértékben borított felszínek fokozottan kitéttek.

Beépítés veszélye

Mind az OFTK, mind a Komárom-Esztergom megyei Területfejlesztési Konceptió nagy hangsúlyt fektet a termőföld védelmére, a felesleges zöldmezős lakóterületi, gazdasági beruházások megakadályozására. A Nemzeti Vidékstratégia, a Nemzeti Fenntartható fejlődési Stratégia is markánsan megfogalmazza a termőföld védelmére vonatkozó prioritásokat. Ehhez kapcsolódik az országos és megyei területrendezési tervek előírásain túl a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény is, amely 2013. novemberétől szigorúbb előírásokat fogalmaz meg. A hatályos TSZT-ben vannak még tartalék területek a fejlesztési lehetőségek biztosítása érdekében, azonban a jogszabály előírásait figyelembe kell venni, és ennek alapján mérlegelni szükséges a településrendezési eszközök módosítási szándékának megjelenésekor.

⁴ forrás: Tát Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete 22/2012. (IV.24.) Kt. számú határozatával elfogadott Települési Környezetvédelmi Program felülvizsgálata

Talajszennyezés

Potenciális talajszennyező forrás az illegális hulladéklerakó, valamint a meglévő és tervezett szennyvíztisztító. Folyamatos, másodlagos talajszennyezést okoz a légszennyezésből eredő por (elsősorban a közlekedési főútvonalak mellett). Továbbra is gondot okoz az illegális hulladékelhelyezés.

Jelenleg nincs folyamatban lévő, Tát közigazgatási területét érintő kármentesítési eljárás. A talajszennyeződések megakadályozása érdekében az egyes tevékenységek folytatása, létesítmények elhelyezése esetén szükséges megfelelő műszaki védelem - a talajszennyezés típusától függően víz, vagy szénhidrogén-záró aljzat – megvalósítása a hatályos jogszabályok szerint a szakhatóság engedélyével.

Talajminőséget befolyásoló Települési Környezetvédelmi Programok

1. sz. program Elkerülő utak kiépítése - megvalósult
2. sz. program Kommunális hulladék megfelelő elhelyezésének biztosítása (Lerakó) - Jelenleg is folyamatban
3. sz. program Felhagyott homokbánya rekultivációja - megvalósult
4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat
5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat
6. sz. program Csapadékelvezető rendszer kiépítése - folyamatos feladat
7. sz. program Környező településekről érkező szennyezések megszüntetése - folyamatos feladat, további intézkedés szükséges
8. sz. program Unyi-patakot szennyező csatorna rendezése - folyamatos feladat
9. sz. program Illegális hulladéklerakás megszüntetése - folyamatos feladat
11. sz. program Zaj- és porvédő zöldfelületek kialakítása - folyamatos feladat
13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében
16. sz. program Különleges rendeltetésű területek takarófásítása – hosszú távú feladat, településökológia
17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat
20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)
21. sz. program A vízbázis előzetesen kijelölt hidrogeológiai védőövezetének („A” zóna, azaz az 5 éves elérési idő) kiterjesztésének kezdeményezése

Mezőgazdasági eredetű talajszennyezés nem fordult elő a nagytáblás művelésű területeken.

Felszíni és a felszín alatti vizek

A vízgazdálkodási szempontból a Gerecse tervezési alegység a Dunába ömlő kisvízfolyásokat foglalja magába, az Által-ér torkolata és Dömös között. Az Únyi-patak jellegzetes, közepén kiszélesedő, 203 km²-es vízgyűjtő, melynek vízfolyás-sűrűsége a vizsgált területen a legnagyobb. Felső része dombvidéki, az alsó viszont a dunai árvek által járt síkvidéki jellegű.

Az alegységhez nem tartozik állóvíz-test.

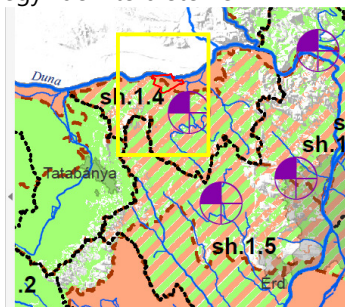
A térség vízellátásának szempontjából meghatározó szerepet tölt be a karsztvíz, melyre 11 vízbázis települt. A kijelölt felszín alatti víztestek közül a Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Által-ér-torkolat - Visegrád elnevezésű hegység, illetve a Dunántúli-középhegység - Tatai- és Fényes-források vízgyűjtője és a

Dunántúli-középhegység - Esztergomi-források vízgyűjtője nevű karszt, valamint a Dunántúli-középhegység északi peremvidéke hordalékterasz sekély porózus, és a Dunántúli-középhegység - Duna-vízgyűjtő Által-értorkolat - Visegrád nevű sekély hegyvidéki víztestek tartoznak az alegységhez

A felszín alatti vizek állapotának minősítése a 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet alapján történik. A felszín alatti víz állapotát a felszín alatti víztest mennyiségi és minőségi állapota közül a kevésbé jó állapot határozza meg. A minősítés kétosztályos: 'jó' vagy 'gyenge'.

Az Országos Vízgazdálkodási Terv (VGT2) a felszín alatti víztestek mennyiségi állapota értékelése a porózus és hegyvidéki területekre vonatkozóan a település gyenge minősítésű. A VGT2 szerinti felszín alatti víztestek mennyiségi állapota a porózus termálterületekre vonatkozóan nem érintett a település. A felszín alatti víztestek mennyiségi állapota értékelése a porózus és hegyvidéki területekre vonatkozóan jó minősítésű, de gyenge állapot kockázata áll fenn. A felszín alatti víztestek mennyiségi állapota értékelése a karszt és termálkarszt területekre vonatkozóan jó minősítésű.

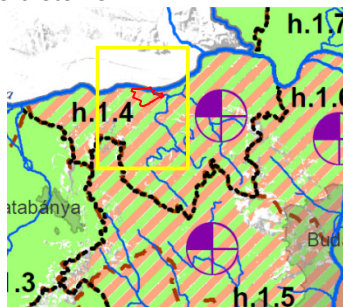
A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek mennyiségi állapota sekély porózus és sekély hegyvidéki területekre

Jelmagyarázat

- országhatár
- alegységghatár
- nagyobb vízfolyás víztestek
- ▨ nagyobb állóvíz víztestek
- - - víztesthatár

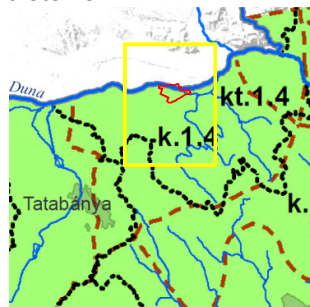
A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek mennyiségi állapota porózus és hegyvidéki területekre

Víztestek minősítése

- jó
- jó, de gyenge állapot kockázata
- gyenge

A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek mennyiségi állapota karszt és termálkarszt területekre

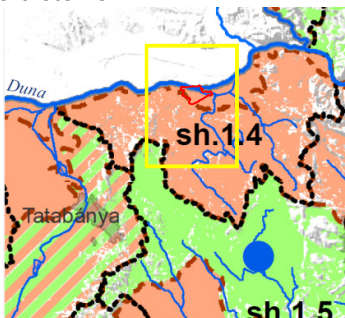

Víztest gyenge minősítésének / gyenge állapot kockázatának oka

- ⊕ süllyedés teszt
- ⊕ felszíni vízre vonatkozó teszt
- ⊕ FAVÖKO állapota
- ⊕ vízmérleg teszt

Forrás: <http://vizeink.hu/>

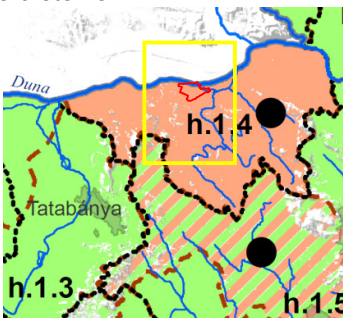
A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek kémiai állapota sekély porózus és sekély hegyvidéki területekre

Jelmagyarázat

- országhatár
- alegységghatár
- nagyobb vízfolyás víztestek
- ▨ nagyobb állóvíz víztestek
- - - víztesthatár

A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek kémiai állapota porózus és hegyvidéki területekre

Víztestek minősítése

- jó
- jó, de gyenge állapot kockázata
- gyenge

A VGT2 szerint a felszín alatti víztestek kémiai állapota karszt és termálkarszt területekre

Állapot változása

- javuló
- romló

Forrás: <http://vizeink.hu/>

A VGT a szerint a felszín alatti víztestek kémiai állapota sekély porózus és sekély hegyvidéki területre vonatkozóan gyenge minőségű Táton. Porózus és hegyvidéki területekre a vizek kémiai állapota gyenge minőségű. Oka elsősorban a diffúz szennyezés.

A felszín alatti víztestek kémiai állapota és porózus termál területekre vonatkozóan nem érintett a település. A felszín alatti víztestek kémiai állapota karszt és termálkarszt területekre vonatkozóan jó minőségű.

A felszíni víztesteket érő terhelések döntő többségének hajtóereje az árvízvédelem, a településfejlesztés és az ipar, míg a felszín alatti víztestek esetében pedig az ipar és a mezőgazdaság.

A térség legnagyobb ipara a dorogi hőerőmű. Jelentős még Lábatlan-Nyergesújfalu térségében működő papír- és műanyagipari üzemek, Esztergom-Dorog térségében a gyógyszeripar (Richter Gedeon Gyógyszergyár) hulladékégető-, (SARPI Dorog kft.) a gépipar (SUZUKI autógyár), továbbá a Gyermelyi Tésztagyár és a galvanüzemek emelhetők ki. A térség jól iparosodott, urbanizált. Az ipari tevékenységek és létesítményeik potenciális szennyező forrást jelentenek a karsztos és a Duna menti partiszűrűsű vízkészletek számára is.

A Nyergesújfaluban korábban tervezett cementgyár felépítését Nyergesújfalu közigazgatási határán belül, a Tát felé eső keleti részen, a Dunától mintegy 5-600 m-re, a Nyergesújfalu Ipari Parkban javasolták. A tervezett funkció végül elvetésre került, ennek megépítése – és az ebből adódó kockázatok Tátra nézve – már nem aktuálisak.

A talajvíz áramlási iránya kisvízkor a teraszok felől a Duna felé tart, magas vízállás esetében a Duna felől a terasz felé irányul. Ezek szerint a vízbázis szennyeződés érzékenysége is a Duna vízállásától függ. A tervezett iparterület a Duna 1730-1731 fkm szakasza mellett helyezkedik el. Tát a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a fokozottan érzékeny, illetve kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen helyezkedik el.

A talajvízvédelmi kérdéseknél figyelembe kell venni, hogy a terület vízbázis védőterületen helyezkedik el (Nyergesújfalu és tát-depói parti szűrűsű kutak). A vízbázis sérülékeny és védőterületének vizsgálata — melyet 2003-ban a sérülékeny vízbázisok program keretében kezdtek el — jelenleg is folyamatban van.

A Tati vízbázist 1958-ban kezdték kialakítani, míg a Nyergesújfaluét 1965-ben. Jelenleg a Tati vízbázison a 8 db termelőkut engedélyezett termelése 1000m³/nap. Az elkészült „Tati Vízbázis Előzetes Állapotértékelése” című tanulmányban kijelölték a Nyergesújfalu és Tati vízbázis védőterületeit.

Az 1980-as években a tervezett Bős-Nagymarosi vízlépcső létesítésével kapcsolatban, a monitoring rendszer részeként, több talajvíz észlelő kutat építettek ki Nyergesújfalu és Tát térségében is. Ezek közül példaként említjük a 9756/A számú fúrás rétegsorát bizonyítva ezzel, hogy a parti szűrűsű kutak háttérterületén nincs természetes védelem, azaz a vízbázis fokozottan sérülékeny.

Tát területe a felszíni szennyezésekre fokozottan érzékeny, mert a folyóvízi finomszemcsés homokos rétegek nem védik meg a vízadó réteget az esetleges szennyeződések hatásaitól. A felszínen elszórt lakossági kommunális vagy ipari hulladék, vagy mezőgazdasági művelésből eredő szennyezés hamar lemosódik a talajvízig. A 9927a észlelő kút vizsgálatánál magas szennyezési értékeket mutattak ki (VIZIMOLNÁR Kft.) szulfát, nitrát, réz és cink viszonylatában, amit eddig még nem észleltek a vízbázis vízében.

A karsztvíz védettségét **ronthatják** a külszíni bányászati tevékenységek, függetlenül attól, hogy Táton, vagy egyéb, a vízgyűjtőhöz tartozó településen történnek, illetve függetlenül attól, hogy azok az alaphegységi karbonátot, vagy az azt fedő üledéket célozzák meg. A tevékenységek csökkenthetik a fedett karsztra települő medencekitöltő üledékek vastagságát, és így a karsztvíz védettségét is, mivel az a felszín felől is élvez utánpótlódást. A karbonátok esetleges lebányászása közvetlenül veszélyeztetheti a karsztvizet, mivel az beavatkozást jelent magába a vízadó rétegbe. Az esetleges felszíni szennyezések ezeken a területeken - a

mész- repedésein szűrőhatás hiányában - azonos koncentrációban juthatnak le a felszín alatti karsztvíztárolóig. Mivel a főkarsztvíztároló összefüggő hidraulikai rendszer az ilyen területeken esetlegesen lejutó szennyezés eljuthat a karszt-vízbázisok vízkivételi helyeire.

Jelentős felszíni vízhasználatok, vízkivételek engedélyezettek elsősorban az Únyi-patakon és mellékvízfolyásain. A horgásztó rendelkezik jelentősebb mennyiségű engedélyezett vízmennyiséggel.

Az Únyi-patak vízkészletét közvetlenül szennyvízbevezetések terhelik. Éves szinten maximálisan több mint 1200 em³ tisztított szennyvíz bocsátható a vízfolyásba. A többi felszíni vízhasználat a mellékvízfolyásokon keresztül befolyásolja a patak vízkészletét. A Nagy-Duna vízminőségét Tát nem befolyásolja. A Kis-Duna vízminősége a lezárás mértékétől függ. A lezáró töltés csőátereszei eltömődtek, érdemi vízcseréről nem beszélhetünk. Az árvizek átöblítő hatása érvényesül csak. Az Únyi patak korábban nehézfémekkel szennyezett iszapja a Kis-Dunai kitorkoláshoz lerakódott. Többnyire mezőgazdasági szennyezése a „pangó vízű Kis-Dunát tovább terheli. Tát csatornázása, szennyvíztisztítása megoldott. A tisztítótelep csepegtetőteszt rendszerű, szennyvízeinek befogadója az Únyi patak. Kibocsátott vízminősége megfelel a követelményeknek.

Felszíni- és felszín alatti vízminőséget befolyásoló Települési Környezetvédelmi Programok

1. sz. program Elkerülő utak kiépítése - megvalósult
2. sz. program Kommunális hulladék megfelelő elhelyezésének biztosítása (Lerakó) - Jelenleg is folyamatban
3. sz. program Felhagyott homokbánya rekultivációja - megvalósult
4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat
5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat
6. sz. program Csapadékelvezető rendszer kiépítése - folyamatos feladat
7. sz. program Környező településekről érkező szennyezések megszüntetése - folyamatos feladat, további intézkedés szükséges
8. sz. program Únyi-patakot szennyező csatorna rendezése - folyamatos feladat
9. sz. program Illegális hulladéklerakás megszüntetése - folyamatos feladat
11. sz. program Zaj- és porvédő zöldfelületek kialakítása - folyamatos feladat
13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében
14. sz. program Új lakóterület kiépítésével teljes infrastruktúra létrehozása – fejlesztésekkel összhangban
15. sz. program Tati sziget természetvédelmi célú hasznosítása – hosszú távú feladat, folyamatos fejlesztés
16. sz. program Különleges rendeltetésű területek takarófásítása – hosszú távú feladat, településökológia
17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat
18. sz. program Árvízvédelem megoldása - folyamatos monitoring, kiemelt jelentőségű, megvalósult
20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)
21. sz. program A vízbázis előzetesen kijelölt hidrogeológiai védőövezetének („A” zóna, azaz az 5 éves elérési idő) kiterjesztésének kezdeményezése

Levegőtisztaság és védelme, zajterhelés

Levegőtisztaság-védelmi szempontból, a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről, a települést az 3. kategóriába sorolja. Ez Komárom-Tatabánya-Esztergom és környéke légszennyezettségi agglomerációját jelenti. A levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 5. melléklete alapján a kén-dioxid és benzol tekintetében az „E” zónacsoportba tartozik, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van. Szén-monoxid tekintetében a „F” zónacsoportba tartozik, melyre jellemző, hogy a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati

küszöböt nem haladja meg. A szilárd légszennyező tekintetében van a „D” zónacsoportban, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, illetve a célérték között van. A nitrogén-dioxid és a talajközeli ózon koncentráció tekintetében viszont a „C” zónacsoportba tartozik, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűréshatár között van.

A közlekedésből származó komponensek egyre nagyobb mértékben kerülnek a légtérbe, a térség tranzitjellegéből adódó nagyfokú igénybevétele és az országos átlagot meghaladó gépjárműsűrűség miatt.

Jelentős mértékű közlekedési eredetű légszennyezést a 10, illetve 117. sz. út személy- és tehergépjármű forgalma eredményez. A nagyforgalmú utak közvetlenül a lakóterületek mellett halad. A 10. sz. j. összekötő út, mely egyben Mogyoród belső forgalmi útja, így a belterületi részekben halad keresztül, jelentős átmenő forgalmat bonyolít. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le.

Az iparterülethez vezető út az év nagy részében alacsony forgalommal bír, jellemzően az üzemek és telephelyek teher- és gépjárműforgalmát bonyolítja. Jelentős közlekedési eredetű emisszióról az országos főközlekedési utak és azok közlekedési csomópontjaiban beszélhetünk. A közlekedési eredetű emissziót jellemzően szén-monoxid, szén-dioxid, nitrogén-oxidok és telítetlen szénhidrogének alkotják. Ezek közül a telítetlen szénhidrogének közvetlenül az utak környezetében rakódnak le.

Az üzemi jellegű légszennyezés tekintetében a Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszer (LAIR) adatbázisát megvizsgálva, melybe az önbevallás alapján bekerülő telephelyek szerepelnek, az alábbi 7 db pontszerű telephely található Táton a 2014. évi bevallás alapján:

1. Szinesfémöntő üzem – Kálmán I. utca 28.
2. Malom telep- Malom dűlő
3. Pékség – Rózsa utca 7.
4. Géptelep – Géptelep 07/8 hrsz
5. Telephely – Depó utca 1.
6. CBA – Bécsi u. 35-36.
7. Telephely – Törökvész út hrsz: 178

A környezetvédelemért felelős hatóság a telephelyeken üzemelő helyhez kötött légszennyező forrásokon kibocsátott légszennyező anyagokra kibocsátási határértéket állapított meg. Az elvégzett mérések eredményei nyomán a tényleges légszennyezőanyag kibocsátás (emisszió) mértéke, a megengedhető emissziós normaértékeket nem haladja meg, így a kibocsátás a megengedett értéket nem lépi túl.

Egyéb üzemi jellegű légszennyezés tekintetében határértéken felüli terhelés nem ismert.

Diffúz légszennyezést a növényzettel időszakosan fedett szántóföldekről illetve burkolatlan utakról származó por jelenti, mely a volt zártkerti területen és a lakott területek egy részén okoz gondot.

A lakossági és intézményi fűtés nagyobb hányada földgázzal üzemel. A gázhasználat fő szennyező anyagai a nitrogén-oxidok. A téli időszakban a városok levegőjének nitrózusgáz-terhelését jelentős mértékben növeli a földgáz használata. A gáz, mint leginkább használt energiahordozó mellett újra egyre népszerűbb az olcsóbb, de szennyezőbb szén- és fatüzelés.

Allergének

Az ipari illetve a közlekedési légszennyezésen kívül Táton is egyre több gondot okoznak a biológiai eredetű allergének, például a parlagfű, fekete üröm stb. pollenjei. Nagy problémát jelent, hogy a mindennapi életünkhöz is hozzátartozó egyes vegyszerek, valamint a levegőbe kibocsátott szennyezőanyagok

megváltoztatják az immunrendszer működését, károsítják azt, beavatkoznak a hormonrendszer működésébe, ezáltal előidézve az allergiás megbetegedést. A pollenallergiás megbetegedések jó része az ésszerűtlen vegyszerhasználat, illetve a légszennyezés következménye. Az allergia a negyedik legfontosabb nem-fertőző betegséggé vált világszerte. Az érintettek aránya az iparosodott fogyasztói társadalomban elérheti a 30%-ot is. A pollenallergia egyik fő okozója a parlagfű. A település belterületein az önkormányzat egyrészt hatósági eszközökkel, másrészt a közterületek rendszeres gyommentesítésével védekezik az allergén növények elszaporodása ellen.

Bűz hatás

Önkormányzathoz érkezett panaszról nincs tudomás.

Levegőtisztaságot segítő Települési Környezetvédelmi Programok

1. sz. program Elkerülő utak kiépítése - megvalósult
2. sz. program Kommunális hulladék megfelelő elhelyezésének biztosítása (Lerakó) - Jelenleg is folyamatban
3. sz. program Felhagyott homokbánya rekultivációja - megvalósult
4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat
5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat
7. sz. program Környező településekről érkező szennyezések megszüntetése - folyamatos feladat, további intézkedés szükséges
10. sz. program Környezetállapot, településökológia javítása - folyamatos feladat
11. sz. program Zaj- és porvédő zöldfelületek kialakítása - folyamatos feladat
13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében
16. sz. program Különleges rendeltetésű területek takarófásítása – hosszú távú feladat, településökológia
17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat
19. sz. program Levegőtisztaság alapterhelés meghatározása mérésekkel és műszaki becsléssel, az emisszióforrások számbavételével
20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)

Zajterhelés

A zajhatások közül az ipari zajártalom elhanyagolható, ám a lakosság egyre érzékenyebb a meglévő zajterhelésre. Az újonnan megvalósuló vállalkozások már az előírásoknak megfelelően működnek.

Az elmúlt években mindenütt megnőtt a zajszint, ami átlagosan 5-10 dB-t jelent. A növekedés a járművek évről-évre történő gyarapodásával magyarázható, valamint az egyre több ipari létesítmény megjelenése, az emberiség életmódbeli változása és egyre növekvő energiaigénye is a zajszint növekedését vonja maga után.

A lakosságot általánosságban a tranzitforgalom jelentős részét adó nehéz tehergépjárművek, kamionok zavarják, de a Polgármesteri Hivatalhoz eljutó lakossági zajpanaszok egy részét a város különböző közterületein megrendezett alkalmi szabadtéri rendezvények és a működő üzletek, szórakozóhelyek teszik ki.

A környezetvédelmi programhoz készült felmérés alapján is a tátiak legtöbbször a közlekedés okozta levegőszennyezés és zajterhelés zavarja (40%) az országos főközlekedési utak forgalma által okozott állandó alapzaj miatt. A zaj- és rezgésvédelmi szempontból a lakóterületet kettészelő országos főút mentén a telkek sokszor közvetlenül az út mellett fekszenek. A város közigazgatási területét zajárnyékoló fal nem védi. A 117. sz. út nyomvonala északról elkerüli a települést, az érintett épületek nappal 60-70 dB zajterhelésű zónába esik. Az út közeli részeken éjjel is 60 dB körüli a zajterhelés mértéke. A stratégiai küszöbérték alatt maradó

zajterhelésű területek (a beépítettségétől és a terepviszonyoktól is függően) az út mintegy 50-200 m-es környezetében helyezkednek el.

A többi – 3-4 jegyű út mentén nem készült zajtérkép, de közúti közlekedésből származó jelentős mértékű zajterhelésről általánosságban, az év nagy részét jellemző forgalmi viszonyok tükrében nem beszélhetünk.

A megnövekedő forgalom által generált zaj- és rezgésterhelés jelentős hatást gyakorol a települési környezetre, az utak, az ingatlanok állapotára, illetve erősen terhelő a lakosságra is.

Zaj, és rezgésterhelést korlátozó Települési Környezetvédelmi Programok

1. sz. program Elkerülő utak kiépítése - megvalósult
4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat
5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat
10. sz. program Környezetállapot, településökológia javítása - folyamatos feladat
11. sz. program Zaj- és porvédő zöldfelületek kialakítása - folyamatos feladat
13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében
16. sz. program Különleges rendeltetésű területek takarófásítása – hosszú távú feladat, településökológia
17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat
20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)

Hulladékkezelés

A településen a szervezett szemétygyűjtés és elszállítás megoldott.

Kommunális hulladékgyűjtés

A hulladékgyűjtést Tát város Önkormányzata Kt.nek 13/2013.(IX.24.) önk-i rendelete alapján a Vertikál Közszolgáltató Zrt. végzi a településen. A jogszabályi és hatósági előírások maradéktalan betartásának biztosítása érdekében, Az ömlesztett háztartási hulladékot heti egy alkalommal szállítják el, e mellett működik a városban a szelektív hulladékgyűjtés is. A szelektív hulladékgyűjtést gyűjtőszigetekken végzik a településen. Évi két alkalommal lomtalanítást is végeznek. A veszélyes, építési-bontási (inert), kommunális vegyes hulladékok elszállíttatására is lehetőség van külön díj ellenében.

A településen évek óta gondot okoz az illegálisan lerakott, illetve elhagyott szilárd települési hulladék, ugyanakkor a bevezetett több irányú szelektív gyűjtéstől azt várja a település, hogy jelentősen csökken az elhagyott, illegálisan lerakott hulladék mennyisége. A KHT az elhagyott, illetve ellenőrizetlen körülmények közt elhelyezett hulladékok gyűjtését is elvégzi az Önkormányzattal kötött szerződés alapján.

Hulladékkezelést segítő Települési Környezetvédelmi Programok

2. sz. program Kommunális hulladék megfelelő elhelyezésének biztosítása (Lerakó) - Jelenleg is folyamatban
3. sz. program Felhagyott homokbánya rekultivációja - megvalósult
4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat
5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat
9. sz. program Illegális hulladéklerakás megszüntetése - folyamatos feladat
10. sz. program Környezetállapot, településökológia javítása - folyamatos feladat

13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében

17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat

20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)

Vizuális környezetterhelés

Jelentős vizuális környezetterhelést jelentenek az elhanyagolt gazdasági területek. Mind a régebbi, mind a frissen épülő gazdasági területek csak részben ügyelnek a vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Valamennyi gazdasági területen lehetőség van rendezettebbé tenni a környezetet, csökkenteni a vizuális környezetterhelést.

Az országos főközlekedési utak városkapujában kialakult kereskedelmi szolgáltató területeken az egységes építészeti karaktert hordozó épületek környezete is oly mértékben rendezetlen, ami miatt összességében vizuális környezetterhelés kategóriába sorolhatók.

Nemcsak az ipari, gazdasági területe esetében, hanem sok lakóterületen is jelentős beavatkozásra lenne szükség a környezet rendbetétele érdekében. A város bevezető szakaszán főutak és mellékutak mentén is, a peremterületeken és a kiránduló területeken is, az ökológiai folyosó alapját képző patakvölgyekben is elszomorítóan sok az illegálisan elhagyott, vagy lerakott hulladék. Az illegális hulladék felszámolására évről évre erőfeszítések történnek, de azok újra és újra megtöltik az erdőszéleket az erdőket és a Duna-partot is.

Elhanyagolt, romos állapotú épület szerencsére kevés van a településen. Sajnos ezek közül az egyik a műemlék Magtár épülete az Ófaluban.

Vizuális környezetszennyezést javító Települési Környezetvédelmi Programok

1. sz. program Elkerülő utak kiépítése - megvalósult

2. sz. program Kommunális hulladék megfelelő elhelyezésének biztosítása (Lerakó) - Jelenleg is folyamatban

3. sz. program Felhagyott homokbánya rekultivációja - megvalósult

4. sz. program Zöldfelületek növelése - folyamatos feladat

5. sz. program Közparkok kialakítása - folyamatos feladat

9. sz. program Illegális hulladéklerakás megszüntetése - folyamatos feladat

10. sz. program Környezetállapot, településökológia javítása - folyamatos feladat

11. sz. program Zaj- és porvédő zöldfelületek kialakítása - folyamatos feladat

12. sz. program Falukép javítása, villanyvezeték földkábelre cserélése – hosszú távú feladat, a források függvényében

13. sz. program Közutak felújítása – folyamatos feladat, a források függvényében

15. sz. program Táti sziget természetvédelmi célú hasznosítása – hosszú távú feladat, folyamatos fejlesztés

16. sz. program Különleges rendeltetésű területek takarófásítása – hosszú távú feladat, településökológia

17. sz. program Környezeti nevelés - folyamatos feladat

20. sz. program Vizsgálat EU pályázatok megvalósítására különös tekintettel a régiós nemzetközi lehetőségek kiaknázására (magyar-szlovák együttműködés)

15. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

Építésföldtani korlátok

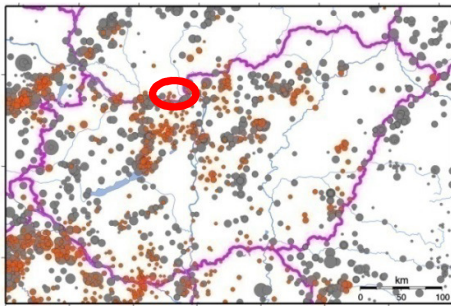
A település nem közvetlen a Duna parton található, az alábányászott területek nem ismertek a településen, de alapkőzete és felszíni borítottsága miatt fokozott figyelmet érdemel az építés előkészítése, a tervezés, az állapotmegőrzés miatt.

Földrengés

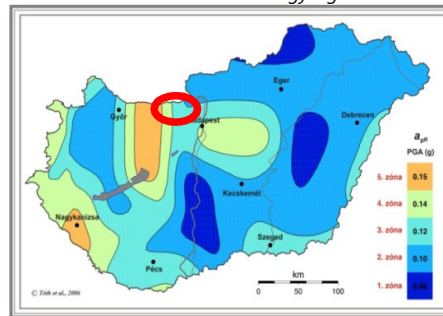
A szeizmicitás valamely területen a földrengés bekövetkezésének valószínűségét jelenti. A szeizmikus területek azok, amelyeknél a rengések valószínűsége és erőssége kicsi. Szeizmikus területek a tektonikailag és vulkanológiailag aktív területek. Az alábbi térkép Magyarország földrengés gyakoriságát mutatja. Látható, hogy a szeizmikusan aktív területek elhelyezkedése követi a Magyar Középhegység vonulatát.

Összefoglalva elmondható, hogy Magyarország nem tartozik a magas szeizmicitású területek közé. Tát a Darnói vonaltól északra helyezkedik el, szeizmicitása közepes.

36. ábra: A földrengések területi eloszlása Magyarországon. A szürke körök a historikus rengéseket (456-1994), a piros körök az utóbbi évek rengéseit (1995-2009) mutatják.

37. ábra: Magyarország szeizmikus zónatérképe [8]. Földrengések következtében 50 év alatt, 10%-os meghaladási valószínűséggel, az alapkőzeten várható vízszintes gyorsulás g (gravitációs gyorsulás) egységben

Forrás: <http://www.foldrenges.hu>

A megye területén nyugat-keleti irányban húzódik a Hurbanovói törésvonal (gyakorlatilag a Győrszentivánt és Diósjenőt összekötő egyenestől délre eső területek). A nevezett térségben már 1599-től (Komárom) hiteles adatok állnak rendelkezésre a bekövetkezett földrengésekről. A térségben regisztrált földrengések sekély fészkek mélységűek voltak, ezért rendkívül károsak. (pl. a Komáromi földrengés 1783-ban a város 1/3-át elpusztította) A törésvonaltól délre eső területeken kisebb szeizmológiai csendet követően, ismételten különböző intenzitású földrengések pattanhatnak ki.

Forrás: <http://komarom.katasztrofavedelem.hu/szeizmikus-foldrenges-veszelyeztetettseg>

Vízrajzi veszélyeztetettség

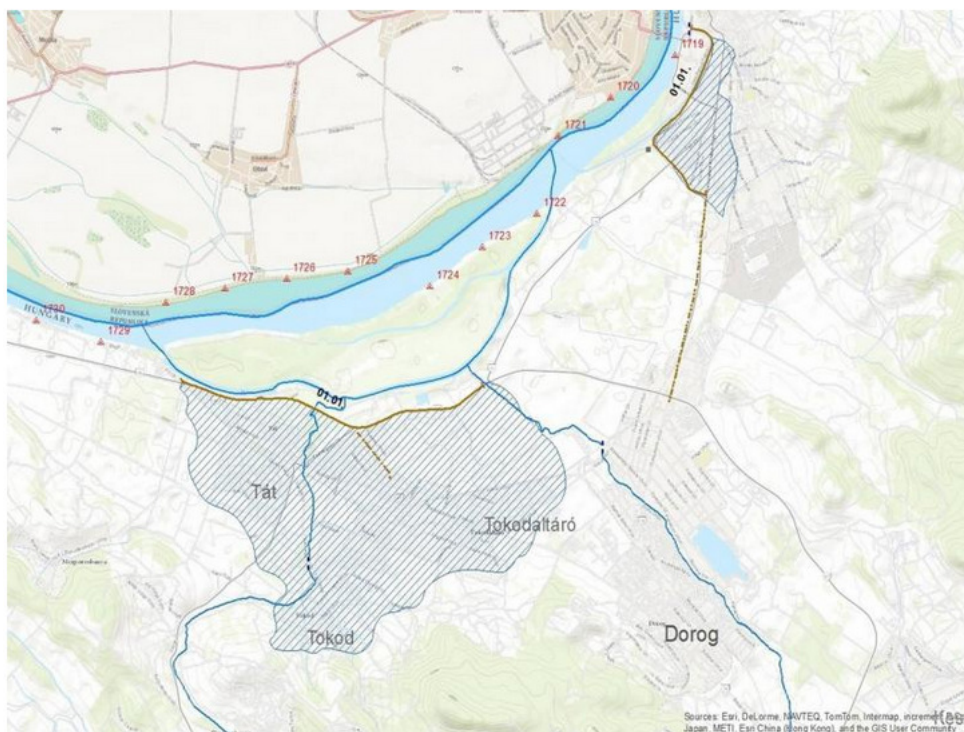
A település egy része a nagyvízi mederben található, amelyek árvíz idején rendszeresen elöntötté válnak. Ilyenkor és a Dunán érkező szennyeződéstől a vízmű kutak is szennyezetté válhatnak. A település földtanilag fokozottan érzékeny mindennemű szennyezésre, ráadásul nitrát érzékeny település is. A vízfolyások állapota nem biztosítja a vizek kiöntésmentes levezetését, jelentősebb karbantartási munkák egyedül az Únyi-patakon történtek 2002-ben. A 2014-ben befejeződött „Tát, Kenyérmezei és Únyi-patak visszatöltése” című projekt keretében az Únyi-patak alsó 1,5 km-es, illetve a Kenyérmezei-patak 450 m-es szakaszát visszatöltészték. Az Únyi-patak mintegy 250 m-es szakaszán új nyomvonalú meder kialakítására került sor Tát belterületén.

A szennyezés megelőzéséhez szükséges

- agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás,
- víztakarékos növénytermesztési módok bevezetése,
- állattartótelepek korszerűsítése,
- szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és a hasznosítás megoldása,
- vízfolyások menti, rendszeresen elöntött területeken, illetve a tó parti zónájában a megfelelő területhasználat kialakítása és fenntartása
- partmenti védősáv (erdősáv és/vagy füves növényzónák) kialakítása és fenntartása a kisvízfolyások mentén is
- illegális hulladéklerakók rekultivációja,
- belterületi csapadékvíz tisztása a befogadóba történő vezetés előtt
- meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése
- település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés
- kommunális rendszerbe történő ipari használt- és szennyvízbevezetések felülvizsgálata, módosítása
- illegális szennyvízbevezetések megszüntetése,
- a rákötések számának növelése a csatornahálózatra,
- ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása,
- engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása.

Árvízvédelem

A Gerecse víztest mentén két árvízvédelmi öblözet helyezkedik el. A „Komárom-almásfüzitői” és a „**Esztergom-táti**” **árvízvédelmi öblözet**. Utóbbi öblözet összterülete 13,92 km². A teljes ármentesített terület nagysága 43,76 km². A térség árvízvédelmi helyzetét alapvetően a Duna és mellékfolyóinak vízjárása határozza meg. Az öblözetek védelmét elsőrendű árvízvédelmi művek biztosítják, melyek összesített hossza 25,7 km. A védvonal változatos szerkezetű, magaspartok, árvédelmi falak és árvédelmi töltések rendszere. A 2002. augusztusi és a 2006. március-áprilisi, valamint a 2013. júniusi árvízvédekezések tapasztalatai, a védvonalak jelenlegi kiépítettsége alátámasztották Tát térsége (01.01. számú) árvízvédelmi szakasz fejlesztés szükségességét, ami 2014-ben befejeződött.

38. ábra: Tát-Esztergomi öblözet - 01.01. esztergomi árvízvédelmi szakasz

Forrás: www.katasztrofavedelem.hu

A térség nagyobb vízfolyásain a Duna árhullámai visszahatnak kül- és belterületet veszélyeztetve. A Tátot elkerülő út és elsőrendű gát megépült. Az Únyi-patak bal partjának és a Kenyérmezei patak jobb partjának visszatöltése még nem valósult meg. Az elkészült létesítmények biztosítják Tát-Tokod-Tokodaltáró települések vízkármentesítését.

Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

A megyén fekvéséből adódóan fontos vízi út (Duna), köz és vasúti főútvonalak haladnak át. A fenti útvonalakon bonyolódik le a magyarországi és Magyarországon átmenő kelet-nyugat közúti- vasúti-, vízi tranzit szállítások nagy része.

A települések gazdaságának alakulásában az ipari központok, struktúrák létrehozásában fontos szerepet játszanak ezek a fontos közlekedési útvonalak. Az ipari létesítmények alapvetően a közlekedési, szállítási szempontból jól megközelíthető települések, pl. Duna-parton Komárom, Nyergesújfalu, Esztergom stb., illetve az M-1-es autópálya, 1-es, 10-es főutak mellé települtek. A megye általános földrajzi elhelyezkedéséből, közlekedési és ipari struktúrájából következően a lakosságot, mind a természeti, mind a civilizációs katasztrófák bekövetkezése veszélyezteti. Az ország településeit az adott település vonatkozásában lefolytatott kockázatbecslési eljárás eredményeként megyénként katasztrófavédelmi osztályokba kell sorolni. A besorolást a települést érintő veszélyeztető hatások komplex elemzése alapján, kockázatbecslés útján kell megállapítani. A kockázatazonosítás során az adott területen a helyi sajátosságokra és jellemzőkre tekintettel, valamennyi ismert veszélyeztető hatást figyelembe kell venni. A kockázatazonosítást követően a kockázatelemzés és -értékelés során meg kell határozni a település területére vonatkozó egyes veszélyeztető hatások következményeit, valamint a bekövetkezés valószínűségét (gyakoriságát), figyelemmel az egyes veszélyeztető hatások egymásra gyakorolt és együttes hatására is. A

település az azonosított veszélyeztető hatások és a bekövetkezési gyakoriság, valamint a korrekciós tényező alapján kapott értékeknek megfelelően kerül katasztrófavédelmi osztályba besorolásra.

Komárom-Esztergom megye 76 településéből I. osztályba 7, II. osztályba 28, III. osztályba 41 lett sorolva. Komárom-Esztergom megye összveszélyeztetettsége

	I. osztály	II. osztály	III. osztály
Árvíz	1 település	9 település	2 település
Belvíz	-	-	9 település
Rendkívüli időjárás	-	14 település	40 település
Földtani veszélyforrások	-	22 település	54 település
Felső küszöbértékű üzemek	4 település	1 település	-
Alsó küszöbértékű üzemek	1 település	3 település	-
Köszöbérték alatti üzemek	-	10 település	-
Veszélyes áruk szállítása	2 település	15 település	6 település
Felszíni és felszín alatti vizek, ivóvízbázisok	-	-	8 település
Humánjárvány, járványveszély, állatjárvány	-	-	4 település
Légszennyezettség	-	-	3 település
Nukleáris veszélyeztetettség	-	-	76 település

Komárom-Esztergom megye 76 településéből a katasztrófavédelmi besorolás szerint **12** település árvíz által veszélyeztetett, ebből **1** az I. osztályba, **9** a II. osztályba, míg **2** a III. osztályba tartozik. Az éves besorolás felülvizsgálatát követően **Tát II. katasztrófavédelmi osztályba tartozik.** (Lásd az előző fejezeteket is)

Mélységi, magassági korlátozások ill. tevékenységből adódó korlátozások

A HÉSZ tartalmazza az egyes építési övezetekre, övezetekre vonatkozó részletes előírásokat, így többek között az övezeti besorolásokat (területfelhasználás), azok jelölését, a beépítési módokat, valamint az építmények megengedett legnagyobb építménymagasságait és a terepszint alatti építményekre vonatkozó előírásokat. Magassági, mélységi, vagy tevékenységgel összefüggő, speciális korlátozás nincs szabályozva..

A város területén az előírt építmény magasságtól eltérő magasságú tornyokról, illetve más nagymagasságú kéményekről nem rendelkezik a HÉSZ. Terepszint alatti építmény – a közművek és közműépítmények kivételével – az építési terület határain belül helyezhetők el.

Az Országos jelentőségű esztergomi sport-, hobbyrepülőtér közelségéből adódó korlátozás nem ismert.

Hulladéklerakó, szennyvíztisztító, vízbázis, vízmű kutak, nagyvízi meder melletti fakadóvízzel veszélyeztetett területek jelentenek területfelhasználási korlátozást védőtávolságuk szerint, amelyeket a településrendezési eszközökben fel kell tüntetni. Ágazati jogszabályok szerinti korlátozás érinti a védőtávolságon belüli területeket.

Közművek védőterületei

A térségi és a települési jelentőségű közművezetékek feltüntetésre kerültek a településrendezési eszközökben a védőtávolságukkal együtt. A meglévő vezetékek védőtávolságát az ágazati szabályozásnak megfelelően kell biztosítani a szolgáltatók és üzemeltetők tájékoztatása alapján.

Épített értékekből eredő korlátozás

A városban a településrendezési eszközökben ábrázolt módon találhatóak műemlékek, régészeti érdekelttségű területek, amelyeket építési korlátozást jelenthetnek a későbbi fejlesztések során.

Ásványi nyersanyag lelőhely

A Veszprémi Bányakapitányság a VBK/231/2/2010 számú határozatával engedélyezte a Nyergesújfalu, Mogyorósbánya, Tát, Bajót nyersanyagkutatásra vonatkozó műszaki üzemtervet.

A bányatelkeket, illetve a kutatásra engedélyezett területeket a településrendezési eszközök tartalmazzák.

16. VÁROSI KLÍMA

A városi klíma megóvásához, fejlesztéséhez, a település 2012-ben felülvizsgált, Környezetvédelmi Programja, is hozzájárul, kifejezett klímavédelmi programmal Tát nem rendelkezik.

A település kevésbé városias jellegű beépítettsége, kisebb mérete, magas növényborítottsága, ipari szennyezők alacsony száma miatt a városklíma negatív hatásai (pl. hőhullámok idején) kevésbé jelentősek. A város klimatikus viszonyaiban a szabad térszintekhez képest alig vagy kis mértékben, helyben is meglévő eltérései a következők:

- város légtérében kialakult hőtöbblet (ún. városi hősziget),
- megváltozott átszellőzési viszonyok,
- levegőtisztasági problémák.

A településfejlesztésben a klímavédelem szempontjainak érvényesítése a jogszabályok betartása, betartatása mellett egyrészt az élehető városi klíma megtartásához hozzájáruló zöldfelületek megtartása és fejlesztése, másrészt az energiahatékonyságot segítő projektek kidolgozása és megvalósítása révén tud megvalósulni.

Az energiahatékonyságot segítő projektekkel az intézmények kevesebb energiafelhasználása a széndioxid kibocsátás csökkenését eredményezi, illetve azok gazdaságosabb működtetése, üzemeltetése valósítható meg. Az így megtakarított források egy része lehetőséget ad a klímavédelmet is segítő újabb intézkedések végrehajtására

A zöldfelületek megtartásához, fejlesztéséhez hozzájárulhat a növénykataszter elkészítése, és a jó városi klímát segítő közterületen ültethető lágymű és fás szárú növények telepítéséről, kezeléséről tervezett helyi rendelet megalkotása.

Kertépítészeti eszközökkel mérsékelni lehet és kell a klímaváltozás negatív hatásait. A melegebb nyarak, a növekvő hőmérséklet hatására várhatóan több időt töltenek a szabadban Dunakeszi lakói, ami szükségessé teszi a közterületek intenzívebb árnyékolását. A parkokban köztereken tartózkodóknak megfelelő ülő- és pihenőhelyeket kell biztosítani több utcabútor kihelyezésével.

A köztereken, játszótéren növelni kell a kutak és mosdók számát. A szökőkutak és a nagyobb vízfelületek, csatornák hűtőhatása javítja a mikroklimát.

A köztéri fák és növények öntözésében víztakarékos megoldásokat kell választani és törekedni kell a csapadékvíz összegyűjtésére és hasznosítására. A burkolt felszínek vízáteresztő képességének növelése (pl. aszfalt helyett kieselmentes térburkolat vízáteresztő fugával, zúzottkő használata) segít a nagy mennyiségű csapadék elvezetésében.

A meglévő, de elhanyagolt zöldfelületek felújításával, új növények telepítésével javasolt elősegíteni a vízelvezetést, másrészt a párolgás és párologtatás révén javítani a mikroklimát.

Az anyaghasználatot is a megváltozott időjárási körülményekhez kell igazítani, illetve a használt anyagoknál tekintettel kell lenni ezek teljes életciklusára, az előállításuk és ártalmatlanításuk anyag- és energiaigényére is. A felületeken használt anyagokat úgy kell megválasztani, hogy azok hőelnyelő képessége minimális legyen a városi hősziget-hatás csökkentése érdekében. A fehér és világos felületek – a járófelületek kivételével – e szempontból kívánatosabbak, mint a sötét és sötét felületek. A különböző létesítmények üzemeltetésénél törekedni kell az energiatakarékos és megújuló energiaforrásokra épülő rendszerek használatára.

A közterületek és zöldfelületek elérhetőségében fontos, hogy gyalogos távolságon belül elérhető legyenek a városlakók számára.

Külön figyelmet kell szentelni a közterek történelmi örökségének a megőrzésére. A történelmi köztereken rekonstruálni kell az idők folyamán megszüntetett, nemcsak esztétikai, hanem kifejezetten mikroklimatikus hatásai miatt alkalmazott szökőkutakat, a kertkompozíció elemeként megjelent vízfelületeket, valamint az ivó kutakat. A kertkompozíciók rekonstrukciójánál törekedni kell az eredeti növényállomány újratelepítésére,

azonban figyelembe kell venni a klímaváltozás és különösen a városi mikroklíma hatásait. Ezek tükrében kell a növényfajtákat kiválasztani.

Fontos a város környéki zöldsávok, erdők felületének növelése is a makroklímátikus viszonyok javítása érdekében.

Helyzetelemző és helyzetértékelő munkarész

1. HELYZETELEMZÉS / ÖSSZEGZÉS

Térségi kapcsolatok, fejlesztési és rendezési környezet

Tát 2013-ban vált várossá, településhálózatban betöltött szerepét, térségi kapcsolatait alapvetően fekvése és gazdasági múltja határozza meg: Tát Komárom-Esztergom megye Duna menti agglomerálódó, jelentős ipari hagyományokkal bíró térségének része, ugyanakkor Tát a környező településekkel szemben jelentős ipari múlttal nem rendelkezik. Tát város gazdasági célú területeinek bővítése a helyi KKV szektor és a helyben foglalkoztatás erősödését, a gazdasági bázis differenciálódását eredményezte, de továbbra is meghatározó a térség – különösen Esztergom – gazdasági prosperitása Tát jövője szempontjából. A rendszerváltást követően a megye a megtelepülő ágazatoknak (döntően feldolgozóipar) köszönhetően kimagasló gazdasági teljesítményt ért el, mely a táti lakosság foglalkoztatásában ma is kulcsszerepet játszik. Tát az Esztergomi járás része, Esztergommal kiváló közúti és tömegközlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. Esztergom nagytérségi közlekedési kapcsolatainak kiépítése, a szlovákiai Párkány fejlődése, a két város együttműködése és makroregionális kapuszerepének megerősödése mind hatással van a járás településeinek népességmegtartó erejére, gazdasági dinamikájára. Tát a térségi munkamegosztásban elsősorban alvővárosként funkcionál, Esztergommal közvetlenül szomszédos, így a jövőben is inkább a lakossági szuburbanizáció haszonélvezője lehet az Esztergomtól távolabb fekvő településekkel szemben. Ebből a szempontból előnyt jelent az ipari múlt hiánya is, mivel a településképet zavaró elhanyagolt, nagy kiterjedésű alulhasznosított és használaton kívüli telephelyek, illetve a lakosságot zavaró gazdasági tevékenységek nem találhatók a településen. Esztergomban viszonylag korlátozott a vállalkozások számára igénybe vehető zöldmezős terület, így Tát a gazdasági szuburbanizáció szempontjából is előnyös helyzetben van. Esztergom közép- és felsőoktatásának, egészségügyi ellátórendszerének, valamint turizmusának fejlesztése szintén kulcsfontosságú a táti lakosok és Tát turisztikai szerepének fejlődése szempontjából.

Tát térségi szerepét jól jelzi, hogy mind az iskola, mind az óvoda mogyorósbányai tagintézménnyel működik, a zeneiskola és egészségügyi ellátás szintén kiterjed Mogyorósbánya területére. A két önkormányzat közösen működteti a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálatot. A két önkormányzat közötti együttműködés kiterjed a közös önkormányzati hivatal működtetésére.

Tát kiskereskedelmi és szolgáltatási szektorának vonzáskörzete Mogyorósbányán túl kiterjed a térség több településére. Különösen erős a kapcsolat Tokod településsel, hiszen az 1960-as évek végétől a két település belterülete gyakorlatilag összenőtt.

Összességében elmondható, hogy Tát helyzete a lakosság foglalkoztatása szempontjából nagyon előnyös, melyhez a helyi munkahelyek számának bővülésén túl hozzájárul Esztergom és a megye gazdasági ereje és Budapest relatív közelsége is.

Az OFTK a Budapestet körülvevő belső ipari-logisztikai gyűrű részeként kívánja fejleszteni az Esztergom-Párkány ikerváros-térséget. A Duna mente struktúraváltása megjelenik Komárom-Esztergom megye területfejlesztési koncepciójában, mely a korábbi, szinte összefüggő ipari tengely funkcióváltásának megkezdését irányozza elő a gazdaság diverzifikálásával, a Duna menti fekvésből adódó logisztikai és turisztikai, rekreációs adottságok kihasználásával. A prioritások között szerepel a közlekedési és árvízvédelmi infrastruktúra-rendszerek és a Duna menti területhasználat és ingatlan kínálat összehangolt, integrált megújítása, a lakóterületi vonzerő fejlesztése, a települések funkcióbővítő rehabilitációjának folytatása, illetve a sajátos sport, rekreációs és turisztikai szerepek, kínálatok-értékek összekapcsolása és kibontakoztatása.

Esztergom és Tát között 2010-ben megállapodás született a közigazgatási határok módosításáról, mely azonban nem jelenik meg sem az OTRT-ben, sem a 2011-ben jóváhagyott K-EmTrTben.

Településfejlesztési döntések; településrendezés és területrendezési összefüggések

Tát város Önkormányzata jelenleg nem rendelkezik hatályos településfejlesztési koncepcióval, s korábban integrált városfejlesztési stratégia sem készült a településre. A településrendezési terveszközzök 2014. évi módosítását indokolták a következők: az időközben (2004 óta) szükségessé vált korrekciók átvezetése, a közigazgatási határ módosulásával érintett területek szabályozásának elkészítése, illetve a városvezetés fejlesztési elképzeléseihez illeszkedő módosítások. Ez utóbbi közé tartozik a kerékpárút, illetve közúti csomópont fejlesztésekkel összefüggő módosítások, a lakóterületi és iparterületi fejlesztéseket hosszú távon biztosító területhasználat és szabályozás megalkotása. A város által tervezett fejlesztések előkészítése folyamatos, a megyei integrált területi program készítésével párhuzamosan aktualizálásra kerültek a fejlesztési elképzelések is.

A TSZT és a HÉSZ egységes szerkezetbe foglalt, a 2014 óta módosítás nem történt.

Társadalom, humán szolgáltatások

2014 év végén 5280 fő volt Tát lakónépessége, mely kis mértékben, de folyamatosan csökkent az elmúlt egy évtized során. A népességszám csökkenés elsődleges oka a természetes fogyás, melyet az évenként változó, de többnyire pozitív migrációs különbözet összességében nem volt képes ellensúlyozni. Az egyes évek pozitív migrációs adatai ugyanakkor jól jelzik, hogy a településfejlesztési döntések következtében kialakított új lakóterületek, a városi szolgáltatásokat és városi környezetet érintő minőségi fejlesztések valódi vonzerőt jelentenek az új beköltözők számára.

A 0—18 éves korcsoport állandó népességen belüli aránya folyamatosan csökkent 2001 óta, míg a 60 felett korosztályé nőtt. A munkavállalási korú, felnőtt lakosság aránya nagyjából stabil volt ezen időszak alatt – azaz Táton is megfigyelhető az általános előregedési folyamat. Ennek következtében várható, hogy növekszik az idősokkal kapcsolatos szociális és egészségügyi ellátás iránti igény.

2011-ben 1514 család élt Táton, melyek kétharmada gyermekes volt. A 14 fő alatti gyermekek száma 2014-ben közel 700 fő volt.

A környező településekkel, illetve a járásközponttal összehasonlítva Tát város képzettségi mutatója javult a legnagyobb mértékben az utolsó két népszámlálás közt eltelt időszakban: a képzettség nélküliek aránya (azaz a maximum az általános iskola 8. osztályát elvégzettek aránya a 7 éves és idősebb korosztály tekintetében) itt csökkent a legnagyobb mértékben. A megyei és járási átlagnál magasabb az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők, míg továbbra is a megyei átlag alatti az érettségivel és felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya.

A foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül tíz év alatt közel 10%-kal nőtt, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 36,9-ről 33,5%-ra csökkent. A munkanélküliek száma a 2008-2009-es csúcsot követően mára visszaállt a kétezres évek elejéhez hasonló szintre. A legmagasabb munkanélküliség Táton 2008-ban (7,9%) volt. A megyei és járási viszonylatban is kedvező foglalkoztatási és munkanélküliségi adatok háttérben egyrészt a lakosság képzettségi szintjének javulása, másrészt a helyben foglalkoztatottság arányának növekedése és a térségi munkalehetőségek állnak. A 2011-es népszámlálás adatai szerint helyben dolgozik 648 fő és Tátra 224 fő jár be dolgozni. A Tátról eljárók száma összesen 1348 fő, ebből 1201 fő a megyén belül ingázik, a legfontosabb célpont pedig Esztergom (952 fő napi ingázó). Az esztergomi viszonylatú ingázásban résztvevők közel 70%-a a közösségi közlekedést veszi igénybe, a megállók száma és a járatok sűrűsége megfelel az igényeknek.

Az alacsony presztízsű foglalkoztatottsági főcsoportokban (ipari és építőipari foglalkozások, gépkezelők, összeszerelők, járművezetők; szakképzettséget nem igénylő , egyszerűfoglalkozások) a foglalkoztatottak aránya Táton magas, ami összefügg a térségben található munkahelyek összetételével. Ugyanakkor a járáson

belül Táton a legalacsonyabb az ún. szegregációs mutató, azaz a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül itt a legalacsonyabb.

Jelenleg a településen 2045 lakás található, a lakásépítések száma a válságot követően – hasonlóan az országos tendenciákhoz – jelentősen visszaesett. A lakásállomány jó minőségű, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a megyei átlagnál alacsonyabb.

Táton nem beszélhetünk jelentős térbeli társadalmi különbségekről, az egyes városrészekben és városrészek között konfliktusok nem jellemzőek.

Táton a különböző egyesületek, alapítványok és közalapítványok igen nagy számban képviseltetik magukat, jelen vannak az egyházak és jelentős számú német kisebbség él a településen. A német hagyományok őrzése kiemelt feladata az oktató-nevelő intézményeknek, a helyi identitásnak erősítésének.

Táton a humán szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő, a hiányzó szolgáltatási elemek a közeli Esztergomban elérhetőek a lakosság számára.

Táton egy bölcsőde található, az óvoda két telephelyen működik. Mind a bölcsőde, mind az óvoda kapacitása 90 % feletti kihasználtsággal működik, a gyermekszám növekedésével járó igényeket rövidtávon ki tudja elégíteni.

Táton egy iskola működik két épületben, a beíratott tanulók száma csökkenést mutat az utóbbi évtizedben. Az általános iskola mindkét épületének energetikai korszerűsítése megtörtént a város központjában álló Tati Kultúrház és Könyvtár épületével együtt. A kultúrház fontos szerepet tölt be a város identitásának erősítésében, befogadó helyszíne a kulturális és hagyományőrző közösségeknek.

Táton középiskola nem működik.

A városban 2 telephelyen 3 felnőtt háziorvosi praxis és egy gyermekorvos látja el a lakosokat, továbbá két védőnői körzet működik. 2015-ben felújításra került mindkét háziorvosi rendelő, épületenergetikai felújítások azonban nem történtek. Az egészségügyi intézmények eszközállománya, felszereltsége az egészségügyi jogszabályoknak megfelelő, bővítésük, korszerűsítésük azonban folyamatos feladat.

Táton a szociális szolgáltatások fejlesztése alapvetően két cél mentén szerveződik, egyrészt a meglévő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése, másrészt a hiányzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségének hatékony biztosítása.

Tát város Önkormányzata Mogyorósbánya Önkormányzatával együttműködve gyermekjóléti és családsegítő szolgálatot működtet. A településen működik a Szent György otthon, mely 71 fő számára biztosítja a bentlakásos ápolást-gondozást, továbbá integrált szervezeti formában működteti a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását biztosító klubot. Az intézmény kihasználtsága 100 %-os, az időskorúak otthonban történő elhelyezése várólista szerint történik. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás jelenleg Táton nem működik.

Gazdaság, gazdálkodás

Tát az 1960-as évekig agrár jellegű település volt, a térségre jellemző iparosítási hullám is csak kis mértékben érintette a várost a TSZ melléközemágainak kialakítása révén. Tát gazdasági súlya az egyébként tradicionálisan iparosodott térségben ma is viszonylag kicsi, ugyanakkor az alvóváros szerepkör mellett az önkormányzat vállalkozásbarát feltételek megteremtésével igyekszik a helyi gazdasági szektor megerősödését elősegíteni. Táton nincsenek nagyvállalatok, jellemzően mikro és kisvállalkozások találhatók a településen, ami jól tükröződik az egy főre jutó iparűzési adó szomszédos településekhez képest alacsonyabb szintjével. Az 1000 lakosra jutó működő vállalkozások száma a megye városaival összehasonlítva viszonylag kedvező, ez stabil és erősödő bázisát jelenti a helyi adóbefizetéseknek és foglalkoztatásnak. A vállalkozások szektor-szerkezetében a legmagasabb arányt a szolgáltatási ágazat képviseli, a feldolgozóipari ágazatban regisztrált vállalkozások számát meghaladja az építőipari profilú vállalkozások száma.

A város az elmúlt években tudatosan törekszik az ipari, valamint a jelentős teherforgalommal járó kereskedelmi tevékenységek rendezett iparterületen történő elhelyezésére. Az Újtelep városrészben már kialakult iparterületen számos vállalkozás hajtott végre telephelyfejlesztést, több esetben uniós támogatások bevonásával. Az iparterület bővítésére, további vállalkozások megtelepedésére a rendezési terveszközök lehetőséget adnak, a város a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) segítségével kívánja a szükséges alapinfrastruktúrát kialakítani.

Tát szolgáltató és kiskereskedelmi kínálatának vonzáskörzete kiterjed a környező településekre is, az 1000 főre jutó kiskereskedelmi egységek száma nagyságrendileg hasonló a megye kisvárosaihoz. A kiskereskedelmi üzletek száma a válságot megelőző években lassú ütemben bővült, majd 2009-től számuk csökkent. A különböző profilok között az élelmiszer áruló üzletek száma csökkent a legnagyobb mértékben. A kiskereskedelmen belül ki kell emelni azz építőanyagokat forgalmazó üzletek viszonylag erős jelenlétét. A kereskedelmi és szolgáltató funkciók területileg a főbb útvonalak mentén, illetve a városközpontban koncentrálódnak. A helyi, térségi termelők értékesítését biztosító piac egyelőre nem működik a városban, ugyanakkor jelentős kapacitással bíró helyi termelés sem jellemző a városra.

Tát turisztikai szempontból több kiaknázható lehetőséggel is rendelkezik, azonban ez a turisztikai piacon tapasztalható erőteljes versenyhelyzetben csak térségi kínálatba integrálva válhat valóban versenyképessé. Jelenleg a turisztikai szektor foglalkoztatási szerepe és helyi adóbevételekhez való hozzájárulása alacsony szintű. A Duna-part és szigetek mellett két turisztikai szempontból is értékes épülettel rendelkezik a település (templom és magtár). További potenciált jelent az ún. pincesor, mely Tát, Mogyorósbánya, Tokod közigazgatási területére esik.

A városban működik egy 60 fős szálloda, melynek étterme és különterme rendezvények megtartását is lehetővé teszi. A szálloda mellett több családi házban is működik szálláshely szolgáltatás, így összességében a városi kulturális rendezvények időszakában a vendégek ellátása megoldható a településen belül.

Tát közlekedésföldrajzi helyzete kedvezőnek mondható, ipartelepe Esztergom irányából könnyen megközelíthető. Esztergom és a táti gazdasági területek szempontjából meghatározó fejlesztés lesz az M1 és Esztergom közvetlen összeköttetését biztosító gyorsforgalmi út megépítése, mely a tervek szerint ebben az uniós ciklusban megvalósulhat. Esztergom és a szlovákiai Párkány logisztikai fejlesztései – köztük az üzembe helyezés előtt álló új teherkomp kikötő – szintén erősíthetik a térség gazdasági pozícióját és ennek következtében a telephelyek iránti keresletet.

Az esztergomi területek szűkösége miatt a Tátra áttelepülők aránya a várakozások szerint növekedni fog, akik számára piacképes lakásépítési lehetőségeket kíván biztosítani az önkormányzat. A várható igények kielégítésére a Kertvárosban a Mogyorósbányai út felé a Hosszú földek irányában várható a település terjeszkedése hosszú távon. Az elmúlt években megvalósuló Római úti lakóterület-fejlesztéshez kapcsolódóan az önkormányzat rendezett közösségi tér, park kialakítását tervezi, ezzel is növelve a lakóterületek vonzerejét.

Tát város Önkormányzata az elmúlt évtizedben is felelős költségvetési gazdálkodást folytatott, így az önkormányzatok számára biztosított adósságkonszolidáció sem érintette a várost 2013-ban. A feladatfinanszírozás 2013. évben bevezetett szabályai, az állami feladatátvállalás új költségvetési szerkezetet eredményezett 2013-tól.

A költségvetésben kiadási oldalon legjelentősebb tételként az intézmények működtetése, illetve a tervezett felújításokra, beruházásokra tervezett összegek jelentkeznek. A bevételi oldalon az állami költségvetésből származó bevételek dominanciája jellemző, a saját bevételek a bevételi oldal kisebb hányadát képezik. Az iparűzési adó aránya a helyi típusú adóbevételek között domináns, 2013 és 2015 között összege közel 20 millió Ft-tal emelkedett.

Az adóbevételek mellett az önkormányzati tulajdonban levő ingatlanok eladásából származó bevételek növelésével teremthető meg a gazdálkodás szabad mozgástere. A vagyongazdálkodás céljai szoros

összefüggésben vannak az önkormányzat gazdasági és fejlesztési elképzeléseivel, a Gazdasági Programmal, egyéb ágazati célkitűzéseivel. A Gazdasági Program prioritásai a kötelező önkormányzati feladatokhoz kötődnek, és a település fenntartható fejlődését segítik elő.

2016-ban az önkormányzat tulajdonában 9 bérlakás van, ebből jelenleg 7 bérbe adott. Minőségi összetételük kielégítő, alacsony komfortfokozatú lakást a kisszámú portfólió nem tartalmaz.

Táton kifejezetten település- és gazdaságfejlesztésre szakosodott hivatali szervezeti egység, illetve nonprofit vállalat nem működik.

A település gazdaság- és településfejlesztési tevékenységét, a pályázatok szakmai és adminisztratív előkészítésének, illetve a támogatott projektek és egyéb beruházások projektmenedzsment feladatait saját hivatali szakembereivel, illetve külső szakértők igénybevételével látja el.

A 2007-2013-as időszakban az operatív programokon keresztül Tát város Önkormányzata közel 500 millió Ft értékű fejlesztést tudott megvalósítani, ebből a támogatás értéke átlagosan 82% volt (összesen 408 millió Ft támogatás).

A településüzemeltetési feladatok ellátására önálló önkormányzati nonprofit vállalat nem alakult Táton, a feladatok a polgármesteri hivatal feladatai köré tartoznak.

Az önkormányzatnak átfogó energetikai stratégiája nincs, ugyanakkor folyamatosan törekszik a működtetésében lévő intézmények épületenergetikai felújítására, megújuló energetikai beruházásokra, ezzel is csökkentve a működtetésre fordítandó kiadásokat, és növelve az önkormányzat tulajdonában álló vagyonelemek értékét.

Táj- és természetvédelem, zöldfelületek, környezetvédelem

Táton nagyon kedvezőek a természeti, táji adottságok, hiszen Tát közigazgatási területe az Almás – Tádi – Duna-völgy kistájon, a Duna jobb parti teraszos völgy síkján helyezkedik el, másrészt a város egészen déli csücske – pár hektárnyi terület – a Keleti-Gerecse része.

Legalacsonyabb térszínűek az ártéri területek. A Gerecséből lefutó patakok közül jelentősebb az Únyi-patak (más néven Öreg-árok, Malom-árok), kisebb vízhozamú a Mogyorósbányai-patak. Mindkét vízfolyás a Kis-Dunába ömlik.

A terület földtani felépítését is a Duna befolyásolta leginkább, a Duna ártéren nyers öntés és réti öntés talajok képződtek, a magasabb térszínek löszös üledékein csernozjom barna erdőtalajok találhatók. Földtani felépítése alapján a terület legnagyobb része a felszíni szennyezésekre erősen érzékeny.

Táj- és természetvédelmi szempontból Tát területén legfontosabb és legértékesebb tájrészlet a Duna-parti sáv, a Kis-Duna és a Tádi-Szigetek: Tádi (vagy Felső)-Sziget és a település területét csak érintő Körtyéyes (vagy Alsó) és Nyáros-Sziget. Egyedi tájérték a szőlőhegyi kápolna környezete, és a régi pincesor mellett. Tát ártéri területei a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetével érintett Natura 2000 területek.

Jelenleg elsősorban a mezőgazdasági tájhasználat, az erdőgazdálkodás, és a vízgazdálkodás alá eső területek (Duna, Únyi-patak és halastó), jellemzik a település külterületének hasznosítását.

A táji adottságok a természetjáró, öko- és vízi turizmus számára kínálnak kiaknázható lehetőségeket.

Tát zöldfelületi rendszere összetett, sokféle elemből áll, ugyanakkor az egyes elemek közötti hálózatosodás gyenge. A város közterület fejlesztésre alkalmas területekkel bőven rendelkezik, az egyes elemek közötti kapcsolat az utak mentén történő fásítással növelhető. A fejlesztések a mellett hogy javítják a város környezetminőségét, növelik vonzerejét is.

Tát területe a felszíni szennyezésekre fokozottan érzékeny, mert a folyóvízi finomszemcsés homokos rétegek nem védik meg a vízáadó réteget az esetleges szennyeződések hatásaitól. A felszínen elszórt lakossági

kommunális vagy ipari hulladék, vagy mezőgazdasági művelésből eredő szennyezés hamar lemosódik a talajvízig.

A Nagy-Duna vízminőségét Tát nem befolyásolja. A Kis-Duna vízminősége a lezárás mértékétől függ. A lezáró töltés csőátereszei eltömődtek, érdemi vízcseréről nem beszélhetünk. Az árvizek átöblítő hatása érvényesül csak. Az Únyi patak korábban nehézfémekkel szennyezett iszapja a Kis-Dunai kitorkolásnál lerakódott. Többnyire mezőgazdasági szennyezése a „pangó vízű Kis-Dunát tovább terheli. A Kis-Duna és a kapcsolódó partszakasz rekreációs hasznosításának lehetőségét nagyban meghatározza a vízminőség javításával kapcsolatos jövőbeli intézkedések.

A legnagyobb természeti károkozást a Bős-Nagymaros erőművi gátrendszer szigetbeli építkezése okozta. Letarolták a galériaerdőt, a behordott, gát alapjául szolgáló földdel együtt a szigetre került számtalan gyom- és tájidegen növény magva is. Tát értékeinek védelme és fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében kiemelt jelentőségű, hogy Nyergesújfalú Táthoz közel eső közvetlen közigazgatási határa mentén, az ipari parkban méreteit és funkcióját tekintve ne monumentális, jelentős környezeti terhelést eredményező beruházások és tevékenységek valósuljanak meg.

Épített környezet

A településszerkezetet alapvetően meghatározza az országos közúthálózati rendszer, a vasút nyomvonala, illetve a természetes vízelvezető rendszerek (Duna, Únyi patak). A Duna megközelíthetősége a település lakóterületeiről kedvezőtlen, az elválasztó hatás erősödött az elkerülő út s egyben árvízvédelmi töltés megépítésével.

A település belterületén és a belterület határán lévő beépítésre szánt területeinek telekstruktúrája alapvetően három fő egységre bontható: Ófalu, Újtelep, Kertváros városrészekre.

Ófalu alaprajza alapján szalagtelkes rendszerű, a városközpontban helyenként zártosuló beépítés mutatkozik, a lakóterületekre ugyanakkor az oldalhatáros beépítés a településközpontban előkert nélkül, az egyéb településrészekben előkerttel jellemző. A tömbbelsőikben jelentős összefüggő zöldfelületek, magánkertek alakultak ki. A tudatos lakóterületbővítés az 1950-es évektől ikres és szabadonálló beépítési módot eredményezett.

A gazdasági és az egyéb különleges területfelhasználású területek a lakóterületek peremterületein települtek. A TSZT az új funkciók befogadásához és a belső fejlődés területi igényeinek kielégítéséhez jellemzően a belterületi tartalékokat javasolja felhasználni a kisvárosi léptéket megtartó intenzitásnövekedés megtartásával. A lakóterületek vonatkozásában a kialakult lakóterületek intenzívebb, de túlsúlyfokot nem eredményező hasznosításra fekteti a hangsúlyt, de a terv új lakóterületek számára is biztosít területet. A gazdasági funkciók területi növekedésére a belterülethez közvetlenül csatlakozó jelenleg még beépítetlen területeket határozza meg. Az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térbeli elkülönítésének érdekében az iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági rendeltetésekhez kapcsolódva szervezi.

Tát közigazgatási területén 12 darab azonosított, lehatárolással rendelkező régészeti lelőhely található, melyből több terület Világörökségre felterjesztett régészeti lelőhely (Limes-út).

A KSH kimutatása szerint szegregátummal és szegregáció veszélyével érintett területek a településen nem határolhatók le a vonatkozó jogszabályok szerint. A társadalmi-jövedelmi és lakásállományra jellemző állapotok alapján a szegregálódás veszélye leginkább Tát-Depó területét érinti. A területen mintegy 80-90 fő él, az ingatlanok értéke átlagosan itt a legalacsonyabb Táton belül.

Tát területén barnamezős, használaton kívüli területek nem találhatók.

Közlekedés

Tát közlekedési helyzete kedvező, a 10-es és a Duna-parti 117-es főút találkozásánál található. Budapestről a 10-es, Komárom és Esztergom felől a 11-es és 117-es, illetve Tatabánya felől a 1119-es közlekedési úton közelíthető meg. Budapesttől 46, Esztergomtól 8 km távolságra fekszik.

2005-ben adták át a 10-es út Tátot elkerülő szakaszát, mely közlekedési, környezetvédelmi és nem utolsósorban árvízvédelmi szempontból is kiemelkedő jelentőségű. Ezen a tengelyen történik a térségi kapcsolatok biztosítása is, a tömegközlekedés is ezt veszi igénybe. Tát és Esztergom között a közösségi közlekedés a napi ingázást megfelelően kiszolgáló járatsűrűséggel rendelkezik. Tát rendelkezik vasúti összeköttetéssel is, bár ennek jelentősége elmarad a közúti kapcsolatok mögött.

A belterületi úthálózat több mint 90%-a része szilárd burkolatú, jól kiépített, a csapadékvíz elvezetés általában megoldott, új lakóterületek kialakítása esetében a megfelelő szélesség a településrendezési eszközökben kijelölésre került. További fejlesztést kíván a 10. sz. – 1011. sz. és 10. sz. – 1119. sz. országos, balesetveszélyes közúti csomópontok átépítése, mely fejlesztésekhez a szükséges tervek elkészültek.

2008-ra készült el a Nyergesújfalut és Tátot összekötő EuroVelo kerékpárút, mely a szomszéd településig 6, 8 km hosszú. Legfontosabb fejlesztési elem a jövőben az EuroVelo 6 Esztergom Erzsébet park – Tát közötti, mintegy 5,7 km-es szakaszának kiépítése, mely a Tát árvízvédelmének II. ütemében megvalósuló töltést felhasználva, a töltés koronájában kerül kialakításra. További cél a Tát főutcájától Tokod felé a Bajnai út nyugati oldalán új kerékpárút fejlesztése.

Tát közigazgatási területén dunai kikötő nem található. A legközelebbi személyforgalmi kikötő Esztergomban, térségi közforgalmú kikötő Dunaalmáson található.

Közműellátás

Táton a kommunális infrastruktúra kiépítettsége minden főbb közmű esetében eléri a 93%-ot – több esetben 100%-os –, amely Magyarországon rendkívül magas értéknek számít. A víz-, a gáz- és a villamosenergia-ellátáson túlmenően kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat.

A rendelkezésre álló vízellátó rendszer a település mindenkori igényeit ki tudja szolgálni, mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztonsággal tudja a szolgáltatást nyújtani.

A szennyvízhálózat kiépítettsége megfelelő, a hálózati rekonstrukciók megvalósítása azonban a jövőben is szükséges. Ezen a téren Tát és Tokod önkormányzatának együttműködésével tervezett további projektek végrehajtása.

A csapadékvíz elvezést érintő fejlesztések folyamatosak, illetve egy átfogó tanulmány is készült a további fejlesztések előkészítésére, optimalizálására. A vizsgálatok kimutatták, hogy több olyan érzékeny terület van, ahol túlterhelés fordul elő, illetve Tát Kertváros területén részben ellátott és ellátatlan területek is vannak. A vízelvezető hálózat napi karbantartása mellett hosszú távon cél a szennyvízelvezető és csapadékvíz elvezető rendszerek elválasztása, ezzel a jelentős csapadék esetén fellépő kapacitásproblémák elkerülhetők, illetve a csapadékvíz hasznosításának lehetősége is lehetővé válna.

A kommunikáció tekintetében a hírközlés valamennyi lehetősége rendelkezésre áll.

2. HELYZETÉRTÉKELÉS

A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők értékelése (SWOT analízis)

A SWOT elemzéseknek számos módszertana létezik, jelen esetben az Európai Unió által alkalmazott módszertant vettük figyelembe, amely a SWOT elemeit belső és külső tényezőkre osztja fel az alábbiak szerint:

A helyzetelemzés összefoglalásnak módszertana

Erősségek – Belső tényezők	Pozitív belső adottságok, amik jól működnek, Befolyásolható
Gyengeségek – Belső tényezők	A negatív belső adottságok Befolyásolható
Lehetőségek – Külső tényezők	Olyan adottságok, amelyeket a település nem tud egyértelműen befolyásolni, de rájuk építve kihasználhatja az erősségeit.
Veszélyek – Külső tényezők	Olyan korlátok, amelyeket a település nem tud egyértelműen befolyásolni és kockázatot jelentenek. és / vagy negatív hatásúak.

	Gazdaság, gazdálkodás	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Erősségek	- erősödő, bővítést tervező mikro- és kisvállalkozások - önkormányzat gazdasági telephelykínálata kielégítő és képes kiszolgálni a növekvő keresletet - iparterület kedvező közlekedésföldrajzi elhelyezkedése - felelős önkormányzati költségvetési és vagyongazdálkodás; fejlesztések önereje rendelkezésre áll - szomszédos Tokod és Mogyorósbánya településekkel jó együttműködés	- az elmúlt évtizedben kis mértékű bevándorlási többlet - magas arányú foglalkoztatás, térségi szinten is alacsony munkanélküliségi ráta - sokszínű civil élet, civil szervezetek fontos szerepe a kultúra, a helyi identitás és nemzetiségi hagyományok ápolásában - a nevelés-oktatás területén a meglévő igényeket és a kis léptékű növekedést is kiszolgálni képes kapacitások. - egészségügyi alapellátás kiépítettsége megfelelő - nem alakultak ki a településen szegregátumok, területileg jelentős társadalmi különbségek - jó állapotú közösségi terek és létesítmények (kultúrház és könyvtár; sportterületek, játszótér) - települési esélyegyenlőségi program megléte	- a gazdasági területek és lakóterületek fizikailag megfelelően elkülönülnek - elkerülő út csökkentette a településközpont átmenőforgalmát, egészségesebb környezeti feltételek - Natura 2000 területek, értékes Duna-parti táj, szigetek, pincesor és változatos domborzat - megújult belvárosi közterületek - közműellátottság magas szintű - kiépített elkerülő út, 90%-feletti burkolt belterületi utak - energhatékony és megújuló energetikai beruházások az intézményekben megkezdődött a 2007-2013-as időszakban - árvízvédelem szempontjából védett település a megépült árvízvédelmi műnek köszönhetően

	Gazdaság, gazdálkodás	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Gyengeségek	50 fő feletti alkalmazottal működő közép- és nagyvállalkozások hiánya; - kvalifikált munkahelyek korlátozott száma; - szálláshelyek jelenlegi kihasználtsági szintje alacsony - nagyon kevés műemlék és turisztikailag releváns attrakció - Tát nehéz külső beazonosíthatósága (tudatos településmarketing, kommunikáció hiánya)	- fiatal korú népesség csökkenő száma és aránya a korszerkezeten belül; - középfokú oktatás hiánya; - a megye városaitól elmaradó képzettségi mutatók; - idősebbi férőhelyek száma elmarad az igényektől - egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztései elmaradtak; - prevencióra fordítható források csak korlátozottan állnak rendelkezésre; - Tát-Depó városrész szegregálódásának veszélye	- A Duna és lakóterületek közötti kapcsolat gyengesége - a zöldterületek közötti hálózatban kapcsolati hiányok, intenzív zöldfelületi fejlesztésre alkalmas belterületek alulhasznosítottak ma - Ófaluban a közterületfejlesztés csak a Fő utca egy szakaszát érintette - Kerékpáros hálózat hiányzó szakaszai - csapadékvíz elvezetéssel ellátatlan vagy részben ellátott kertvárosi területek - energhatékonyági fejlesztések csak az intézmények egy része esetében valósultak meg - települési közterületeken keletkező zöldhulladék nem kerül komposztálásra
Lehetőségek	- a természetközeli és öko (szelíd) turizmus iránti kereslet növekedése - TDM szervezet hatékony működése, Esztergom turisztikai pozíciójának erősödése és a térségi kiejánlási csomagok bővülése - hiányzó Tát-Esztergom EuroVelo szakasz kiépítése, kerékpáros turizmus növekedése - Limes és Mária zárandokút hálózati fejlesztései - Esztergom és Párkány gazdasági, logisztikai szerepének erősödése, beszállítói telephelyigények megjelenésének növekedése Táton és a szomszédos településeken, bővülő foglalkoztatási lehetőségek - a kormányzati otthoneremelési intézkedések (CSOK, ÁFA csökkentés, stb.) következtében lakótelkek iránti igény növekedése, illetve az építőipari és építőanyag kereskedelmi vállalkozások helyzetének javulása, bővítés, munkahelyek számának bővítése	- a civil szervezetek fokozott szerepvállalása a szociális szolgáltatásokban - lakossági szemléletváltás; öngondoskodás, egészségtudatosság területén - munkáltatók szemléletváltása: családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok elterjedése - innovatív, fenntartható megoldások elterjedése a szolgáltatásokban	- valamennyi táji, természeti érték védelmének biztosítása jogi eszközökkel, Tati-sziget tulajdonviszonyainak rendezése, - A Kis-Duna vízminőségének javítása a kezelő (DINP) koordinálása és kormányzati szerepvállalás mellett - Az energiahatékonyág kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre: a felhasznált megújuló energiaforrások körének és arányának növelése a teljes energiatudatosság, hulladék újrahasznosítás, környezettudatosság szemléleti erősítése - biztonságosabb közlekedés a kerékpáros és a gépjármű közlekedés szabályrendszerének egymást segítő módosításával

	Gazdaság, gazdálkodás	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Veszélyek	- térségi verseny erősödése a beruházásokért, járási szinten bőséges telephelykínálat - a kvalifikált munkaerő, diplomások, fiatalok elvándorlása, - erősödő verseny a turisztikai piacon - nagytérségi közlekedési beruházások elmaradása, illetve elhúzódása (M1 és Esztergom közötti kapcsolat, 10-es út fejlesztése) - belföldi turizmus erősen függ a keresletgeneráló állami intézkedésektől (pl. SZÉP program) - a megye gazdaságfejlesztésében Esztergom alulmaradása Komárommal és Tatbányával szemben a 2014-2020-as időszakban, befektetői érdeklődés gyengülése, Komárom a híd megépítési miatt lényegesen előnyösebb logisztikai potenciálra tesz szert.	- társadalmi polarizálódás, szociális ellátást igénylők számának növekedése - a magántőkét nem sikerül jobban bevonni a kultúra támogatásába - fiatalok veszélyeztetettsége: kriminalizáció, áldozattá válás, szenvedélybetegségek	- a szilárd tüzelőanyagok használata, illetve a városi gépjármű közlekedés növel a légszennyezést - gazdasági érdekek erősebbek a környezeti szempontoknál - szomszédos településeken történő, Tát környezeti állapotát veszélyeztető, rontó beruházások megvalósulása - a kormányzati intézkedések új lakóingatlanok építését támogatja; régi, rossz állapotban lévő ingatlanok értékesítése nehezebbé válnak, az üres ingatlanok városképi szempontból is előnytelen lepusztulása - Magtár épületének visszafordíthatatlan lepusztulása

Folyamatok értékelés, összegzése

	Közlekedés	Egészségügy, szociális intézménysz.	Kultúra, civil élet	Oktatás	Turizmus	Épített környezet	Zöld infrastruktúra	Közműhálózat
Gazdaság								
Társadalom								
Környezeti állapot								

	Gyenge összefüggés
	Közepes összefüggés
	Erős összefüggés

A vizsgált tényezők egymásra hatása és helyzetfeltáró munkarész megállapításai alapján az utóbbi 5-8 évben tapasztalható, jövő szempontjából is meghatározó legfontosabb folyamatok Tát város esetében a következők:

- Tát kiegyensúlyozott fejlődést mutatott az elmúlt időszakban. A válság hatásai itt is érvényesültek, mely elsősorban a lakásépítések és a működő vállalkozások számának visszaesését eredményezte. Az önkormányzat, a magánszektor – részben uniós források felhasználásával – számos gazdasági és települési környezetet érintő fejlesztést tudott megvalósulni. A vállalkozói szektor megerősödését jól tükrözi a befizetett iparűzési adó évről évre történő növekedése. Az iparterület mára szinte teljesen beépült, bővítését a keresleti oldalon jelentkező igények is alátámasztják. A városközpont rendezettsége, megjelenése a fejlesztések eredményeként lényegesen javult, amit a kiskereskedelmi portálok és közvetlen környezetük további igényes megújítása tovább erősíthet. Tudatos városmarketing tevékenységgel támogatni kell Tát beazonosíthatóságát, értékeinek kommunikációját mind turisztikai, gazdasági és lakossági vonatkozásban.
- Tát intézményi szolgáltatásai stabilak és megfelelően kiszolgálják a helyi igényeket, az infrastruktúra fejlesztése kiemelt önkormányzati feladat, mely a hatékony, környezettudatos működtetés háttérét is biztosítja. Az épületenergetikai beruházások, megújuló energia alkalmazása több önkormányzati tulajdonban lévő épület esetében megvalósult, ezek folytatására van szükség. A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására van szükség, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- és anyaghasználatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására.
- Tát turisztikai teljesítménye relatív gyenge, nagymértékben függ a térség, s benne Esztergom turisztikai szektorának fejlődésétől. A térségi együttműködés alapjai a TDM megalakulásával rendelkezésre áll, tényleges együttműködés és piaci pozicionálás, valamint még hatékonyabb marketingmunka szükséges ahhoz, hogy a vendégforgalom növekedjen, s a turisztikai szektor egésze megerősödjön, a munkahelyek száma bővüljön.
- Tát nagyon kedvező táji adottságokkal rendelkezik, az ebben rejlő potenciál ma még kiaknázatlan. A közvetlen gazdaságélénkítő hatás mellett (turizmus, vendéglátás forgalma) fontos összetevője a települési életminőségnek, hiszen olyan lakóhelyet biztosít a város, ahol helyben sokféle rekreációs lehetőség adott. A táji adottságok mellett a belterület is számos zöldfelület-fejlesztési potenciállal rendelkezik, melyek hálózatos, egyedi kialakítása is további vonzerőt jelent.

Problématérkép, értéktérkép

A területileg is beazonosítható legfontosabb értékek és problémák a következők:

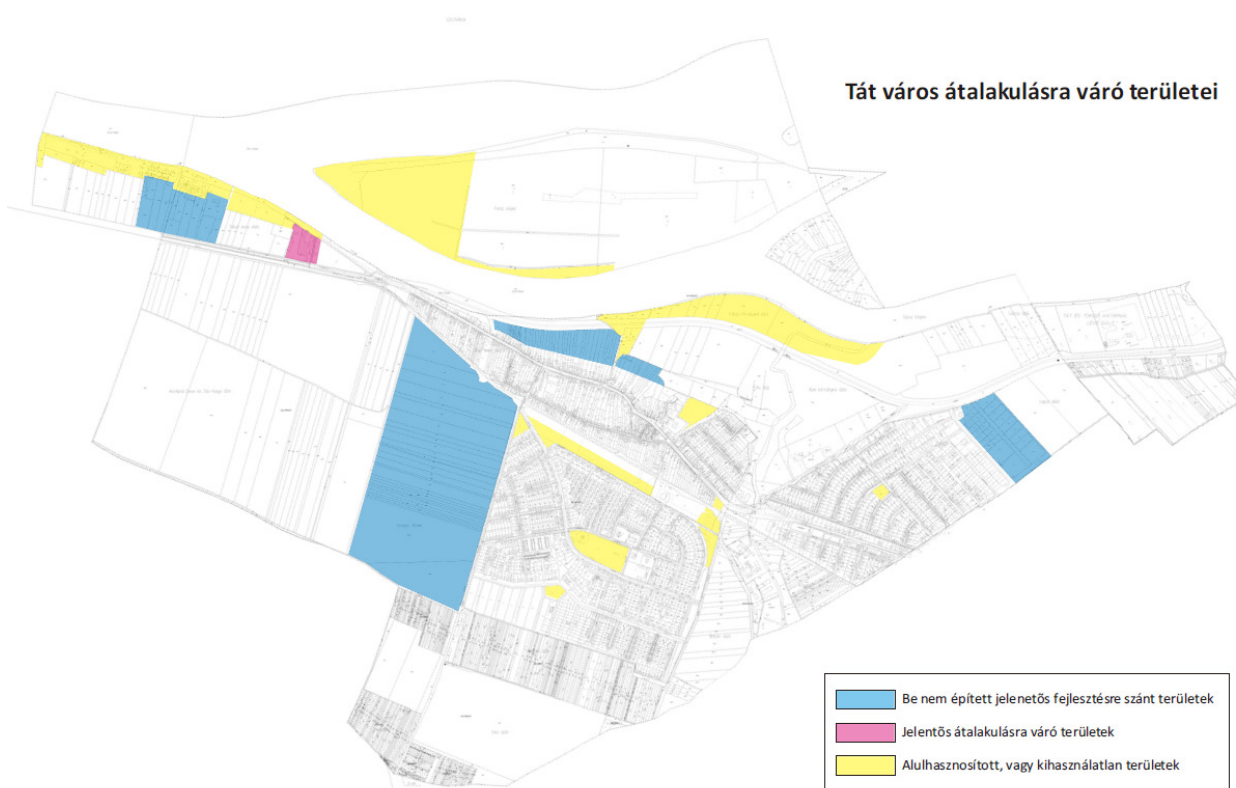
Problémák:

- Duna és településmag közötti gyenge fizikai kapcsolat
- Kis-Duna vízminősége, Tati-sziget állapotának rendezetlensége, kapcsolódó partszakasz alulhasznosíthatósága
- Csomópontok hiánya
- Kertváros csapadékvíz elvezetésének hiányosságai
- Intézményi infrastruktúra megújítása
- kerékpárút hálózat hiányzó fontosabb elemei

- Tát-Depo városrész: szegregálódás veszélye és kiaknázatlan értékes Duna-parti szakasz
- kihasználatlan zöldfelület-fejlesztési lehetőségek
-

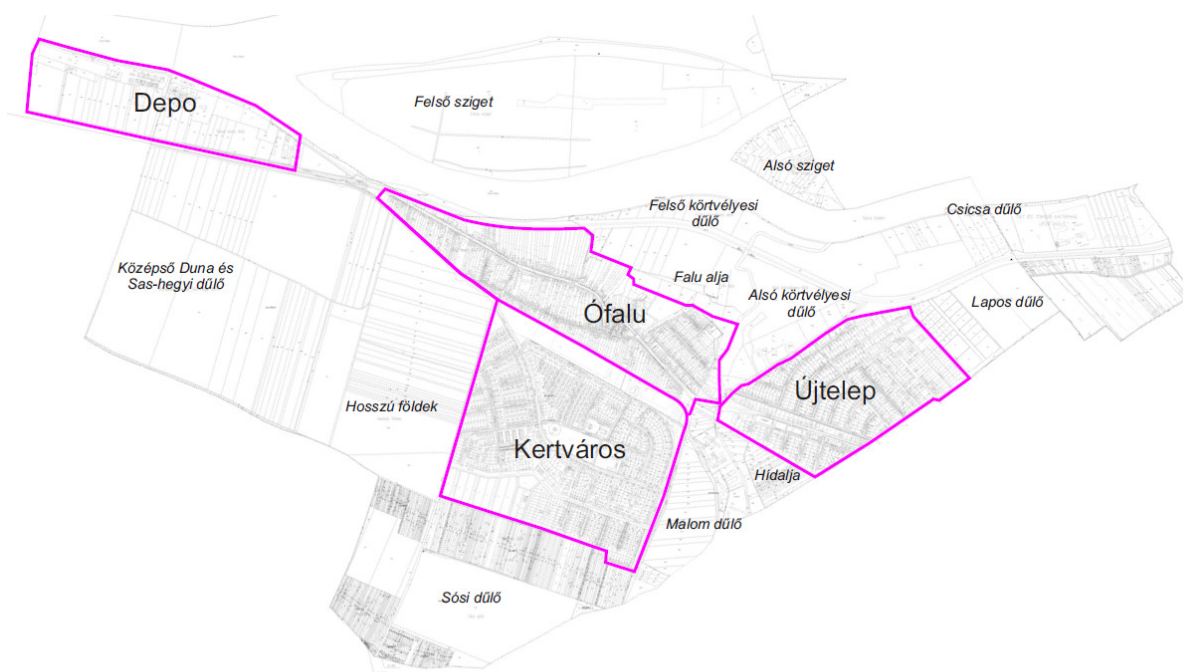
Értékek:

- Duna-part és szigetek
- Pincesor és kapcsolódó dombvidéki területek
- rendezett iparterület bővítési lehetőséggel, jó megközelíthetőséggel
- energetikai szempontból megújult intézményi épületek
- kertvárosias beépítés és bővíthető lakóterületek Esztergom közvetlen vonzáskörzetében

Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

Tát város lakott közigazgatási területén négy városrész különíthető el, ebből 3 belterületen, míg a Depó területe külterületen található. Az épített környezet vonatkozásában legfontosabb jellemzőiket a 11. fejezet foglalja össze. A város nagysága alapján elmondható, hogy részletes, a társadalmi, infrastrukturális különbségeket bemutató, 2011. évi KSH adatokon alapuló városrészi elemzés nem indokolt, a fejlesztések megalapozása szempontjából ezeknek az adatoknak a relevanciája elenyésző.

Ófalu

Területhasználat, funkciók	intézményi funkció (óvoda, iskola, rendőrőrs, háziorvosi rendelő) egyéb lakossági és üzleti szolgáltatások (Duna Takarékszövetkezet, posta), kiskereskedelmi funkció – elsősorban a Fő út mentén tájház egyházi funkció vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás közösségi terek
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	identitást meghatározó településszerkezet, utcakép, épületek (templom, Magtár) településközpont egy része megújult (rendezett parkolóhelyek, burkolt felületek, közösségi tér – Hősök tere) általános iskola épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosítással (A épület) játszótér a Magtár mögötti területen város „kapuja” – identitást hordozó elemek megjelenése (Ister-pár

	szoborcsoporth, autó-motoros versenypálya emlékműve) energetikailag felújított intézmények
Problémák, konfliktusok	Duna-parttal való kapcsolat gyenge (vizuálisan sem jelölt az átjárás lehetősége) forgalmas csomópont rossz áteresztőképességgel, biztonságtechnikailag is indokolt fejlesztési igénnyel (10. sz. – 1119. sz.)
Fejlesztési lehetőségek	Közpark fejlesztési lehetőség a Magtár mögötti területen Fő út mentén közterület fejlesztés folytatása, utcakép javítása tájház kiállítási anyaggal /tartalommal való feltöltése
kezelést igénylő területek	átmenőforgalom erősödése kiüresedő lakóingatlanok a Fő út mentén Magtár épületének sorsa üzletek, kiskereskedelmi egységek arculati megjelenésének fejlesztése (szemléletformálás, motiváló kezdeményezések)

Kertváros

Területhasználat, funkciók	lakóterületek intézményi funkció (általános iskola, Óvoda, idősotthon; Kultúrház és könyvtár; háziorvosi rendelő fogászati rendeléssel; városháza) lakossági szolgáltatások (vendéglátás, gyógyszertár, kiskereskedelem) zöldfelületek, városi kis ligetek
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	műszakilag felújított óvoda (nyílászárók cseréje, akadálymentesítés, vizes blokkok cseréje) általános iskola épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosítással (B épület) Kultúrház és könyvtár épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosítással
Problémák, konfliktusok	Római úti lakóterület és a kapcsolódó külterület közötti átjárásból adódó konfliktusok (mezőgazdasági gépek talajráhordása) csapadékvíz elvezetéssel részben ellátott és ellátatlan területek
Fejlesztési lehetőségek	zöldfelületi fejlesztés hálózatok kialakításával: a víztorony környezetében lévő zöldterület (36 000 m2) multifunkcionális közösségi térré, intenzív parkká fejlesztése Szent György Otthon melletti terület zöldfelületi fejlesztése Római úti lakóterület mellett park kialakítása pincesor felé zöldhálózati kapcsolat kialakítása lakóterületi fejlesztési potenciál Bajnai út mentén kerékpáros közlekedés feltételeinek biztonságos kialakítása zöldfelület fejlesztéssel egybekötve
kezelést igénylő területek	új lakók, beköltözők identitásának erősítése, bevonásuk a helyi közösségi életbe Víztorony melletti területen található pavilon (jelenleg élelmiszerbolt) fennmaradása, fejlesztés esetén arculatot zavaró megjelenése

Újtelep

Területhasználat, funkciók	rendezett lakóterületek ipari, kereskedelmi funkció (Bécsi út mentén kialakult kiskereskedelmi sáv) benzinkút kapcsolódó sportterületek
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	rendezett iparterület bővítési lehetőséggel, jó megközelíthetőséggel csapadékvíz elvezetést támogató fejlesztések rendezett lakóterületek
Problémák, konfliktusok	lakóterületeket zavaró tehergépjármű forgalom, szennyezés forgalmas csomópont rossz áteresztőképességgel, biztonságtechnikailag is indokolt fejlesztési igénnyel (10. sz. – 1011. sz.) Tokod közigazgatási határa mellett – iparterület szomszédságában burkolt út hiánya – porszennyezés (közeli tokodi általános iskola és táti lakóterületek) gyógyszertár, orvosi rendelő hiánya – idős korú lakosság számára probléma
Fejlesztési lehetőségek	iparterület bővítése
kezelést igénylő területek	gazdasági és lakófunkció közötti problémák csökkentése (kommunikáció)

Tát-Depo

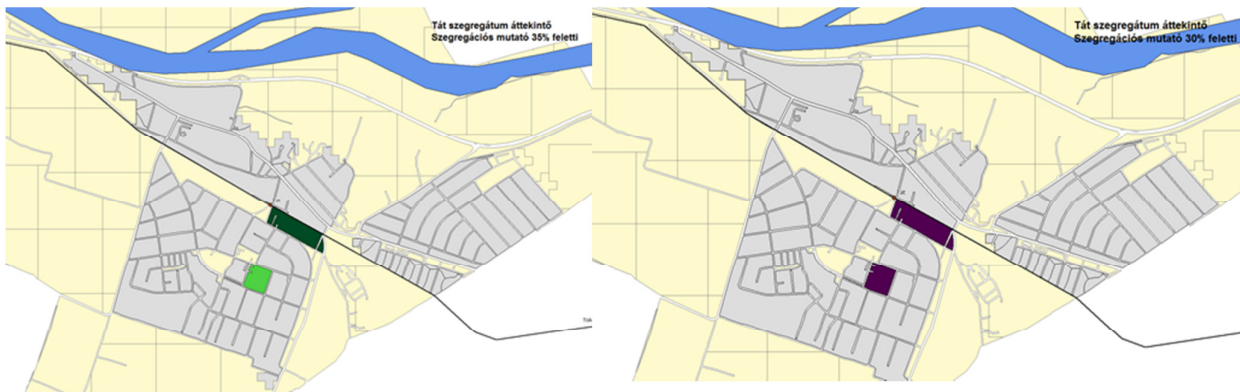
Területhasználat, funkciók	temető ipari, építőipari tevékenység lakófunkció Duna-part – rekreációs funkció, horgászat
Értékek, adottságok, megvalósult fejlesztések	értékes Duna-parti fővenyes terület, megfelelő víztisztaság kerékpárút (EuroVelo)
Problémák, konfliktusok	ipari funkció erodálja a Duna-part rekreációs funkcióinak kihasználását (teherforgalom zaj- és levegőszennyezése) ingatlanok rossz fizikai állapota önkormányzati bérlakások – tömbház rossz műszaki állapota
Fejlesztési lehetőségek	rekreációs fejlesztések, terület gazdasági funkcióinak hosszú távon történő csökkentése
kezelést igénylő területek	a Duna-parti rekreációs célra használható partszakaszhoz vezető út mentén rendezettebb településkép kialakításának támogatása

A szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

2011-es népszámlálás adatai alapján a KSH elvégezte a településen található szegregátumok lehatárolását. A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A szegregációs mutató a 2011-es népszámlálási adatokból állítható elő. A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket.

Az egyik áttekintő kartogramon a szegregációs mutató 35%, illetve afeletti értéket vesz fel. Ez a térkép azt is mutatja elméletileg hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 30–34%, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0–29% = szürke, 30–34% = világoszöld, 35–100% = sötétzöld)

A másik áttekintő kartogram a szegregációs mutató 30%-os határértéke mellett együttesen mutatja a szegregátumokat és a szegregációval veszélyeztetett területeket. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0–29% = szürke, 30–100% = lila)

Forrás: KSH

A térképek a település belterületén található szegregátumokat jelenítik meg. A külterületen található szegregátumokat a KSH nem jeleníti meg.

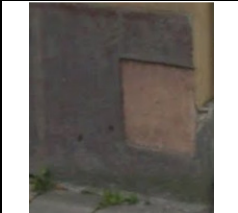
A kijelölt helyszínek esetében olyan területek jelennek meg, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de alacsony népességszámuk, vagy intézeti háztartásban élők (jelen esetben idősek otthona) miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

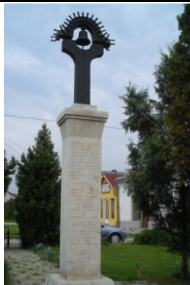
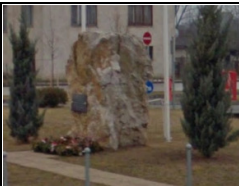
A térképen jelölt Móricz Zs. utca – Tamási Á. utca – Székely köz utca – Szent István út által határolt tömb a helyszín vizsgálatok alapján nem mutatja a szegregálódás jeleit, az utcakép, lakókerterek a szomszédos tömbökhöz hasonlóan általában rendezett képet mutat.

Az adatok alapján megállapítható, hogy Táton nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum vagy a szegregációval veszélyeztetett terület feltételeinek.

MELLÉKLET:

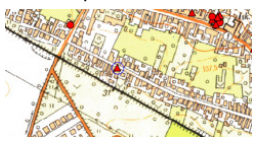
Corvinus Egyetem (volt) Tájépítész Karának diákjai által összegyűjtött értékek, amelyek kiegészíthetők újabbakkal a település számára fontos, megtartandó elemekkel. Az egyedi tájértékek részét képezhetik a települési értéktárnak is.

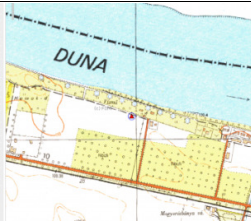
kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Csordás Csaba sétány Fő út út, 10-es út kereszteződés	Ister-pár	Köztéri szobor	Gyepes területen fekszik, térkő burkolattal. Alkotója Szervátiusz Tibor. A Tái Ister-párja mint egy történelmi kilométer mutatja az időt és az utat az ott élő, s az arra haladó embereknek. Az utat, hogy ragaszkodjunk múltunkhoz, hagyományainkhoz, tegyünk meg mindent megmaradásunkért
	Csordás Csaba sétány	Emléktábla	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	10. sz. főút Tát elkerülő szakaszát és a dunai árvízvédelmi fővédvonalat jelölő emléktábla. 2003
	Fő út 79.	Emléktábla	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	Emléktábla Molnár János esztergomi prelátus kanonok emlékére, aki ebben a házban születet
	Fő út 79.	Emléktábla	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	Emléktábla a Duna vízállásának magasságáról, mely 1838. március 12-én elérte a táblán jelölt szintet. A tábla kissé töredezett, egy része nem olvasható.
	Csordás Csaba sétány	Csordás Csaba emléktábla	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	Csordás Csaba okleveles közlekedési mérnök számára állított emléktábla, a róla elnevezett sétány táblájával. Alacsony, faragott mészkő-tömb, rajta az emléktábla
	10-es út mellett, a Fő út út nyugati végénél Csordás Csaba sétány	versenypálya emlékmű	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	5 nagyobb és 8 kisebb kőoszlop együtteséből álló emlékmű, mely az 1927-ben épült első magyarországi 1 km-es beton Tái Lansze autó-motor versenypálya küzdelmes, nemes versenyek, kimagasló eredmények, vakmerő versenyzők emlékhelye. Gyepes területen

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
				található. (2008)
	Fő út-, Mogorósbányai út kereszteződése, Hősök tere 	I.világháborús emlékmű	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla I.; II.; Világháborús emlékmű	I. világháborús katonát ábrázoló kő alapzaton álló kőszobor. Körbekerített téglalap alakú gyeper területen fekszik, melynek négy sarkában egy-egy Tilia cordata áll. az I. világháborúban elesettek emlékére
	Fő út-Május 1. út kereszteződése 	II. világháborús emlékmű	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla I.; II.; Világháborús emlékmű	A világháború polgári áldozatainak állított emlékmű, mészkő oszlopon álló haranggal. Környezete rendezett, gondozott, dísznövényekkel kialakított, elkerített terület. (1995)
	Bécsi út-Tompa M. út kereszteződés, (Benzinkútnál)	emlékmű	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	Durván faragott kőtömbből lévő emléktábla
	temető területén 	Német hősök emlékműve - Kopjafák	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	A baloldali kopjafát, a jobb oldali fejfát formál. A kopjafán magyarul, a fejfán németül olvashatjuk a feliratot: Német hősök emlékére 1945. Az oszlopok beton alapzaton állnak, műkö virágtartókkal és mécsesartóval A sírok között helyezkednek el. (1990-95) ~1.5 méter magas
	temető területén 	Orosz hősök emlékműve	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	Egy magasabb és mögötte lévő alacsonyabb műkö oszlopból álló emlékmű, melyet fém rúdkerítéssel kerítettek körbe, belül gyöngyvirág (Convallaria majalis) ültetés
	Fő útról nyíló János lovagok tere mellett haladó út mentén. 	Emlékmű	Emlékmű; emlékszobor; emlékoszlop; emléktábla	A meggyilkolt magzatok emlékére állított, kőből és összehegesztett fémcsövekből készült emlékmű. A fémcsövek több szögben is keresztet formáznak. (2006)

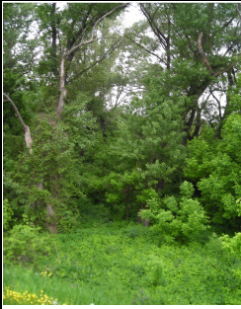
kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Bajnai út-Fő út kereszteződése 	Elágazás kereszt	Feszület	Kő alapzaton álló feszület, kerítéssel határolva. Gyepes területen helyezkedik el. Felirata nem olvasható. ~2.5 méter mag, közepes állapotú, a gyepes terület enyhén gazos, (1780-1820 között)
	Temető 	Kereszt 2.	Feszület	Kő alapzatú vas kereszt, feszület a sírkövek között. Felirata nem olvasható. 1809
	Fő út-János lovagok tere Katolikus templom előtt 	kereszt 1- Táti plébániakereszt	Feszület	Kb. 1 méter magas kő alapzaton elhelyezett feszület. Kovácsolt vas láncsal körbekerítve. Isten dicsőségére emelte Mészáros János és neje Cziczmann Teréz 1883. felirattal.
	Fő út-János lovagok tere 	Római katolikus templom Háromszögelt templomtorony, a templom jelkulccsal	Templom	Települési karaktert meghatározó épület A főbejárat fölött elhelyezett márványtábla felirata: Felirat: Isten dicsőségére s mindenszentek tiszteletére a Szent István királyról nevezett esztergomi ösréci papnövelde 1860
	Tátról Mogorósbányára vezető út bal (Mogorósbányai út keleti) oldalán található 	(Vas)kereszt 3.	Feszület	Kő alapzaton álló vas feszület, a kápolna melletti gyepes területen áll. ~2.5 méter magas (1720)
		Táti faluvégi kereszt	Feszület	

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Temető kerítésének külső oldalán 	Kegyhely	Kegyhely	3 festett képpel és feszülettel kialakított vegyes anyaghasználatú kegyhely 1945-50
	Tátról Mogorósbányára vezető út bal (Mogorósbányai út keleti) oldalán található 	Mogorósbányai úti kápolna	Kápolna	Műemléki védelem alatt álló nyeregtetős, bádoglemezes tornyú kápolna. Szabadon álló, téglalap alaprajzú, É-i homlokzata felett huszártoronnyal, D-i homlokzata felé kontyolt nyeregtetővel. Síkmennyezetes belső. Épült 1818-ban.
	táti temető 	ravatalozó kápolna	Ravatalozó	egy szintes, fehérre vakolt építmény, téglá és fa anyaghasználatával, hozzá kapcsolódó terméskő burkolattal
	János lovagok tere 	Mária-kőszobor.	Szettek szobra	Kő alapzaton álló kőszobor, mely a Jézust kezében tartó Máriát ábrázolja. ~3 méter magas
	Temető felé vezető út és a 10-es út közötti gyeptes területen 	Nepomuki Szent János	Szettek szobra	A táti temető a belterületen kívül van, a temető előtt az út szélén, füves területen áll a szobor. A talapzata felújított. Kovácsoltvas lábakon álló hajlított esővédő alatt, festett szoboralak. Talapzata négyzethasáb alakú homokkő, lépcsőzetes párkánnyal.
	János lovagok tere 	Sírjelek	Sírkő	Tát első sírkertjéből származó 3db sírkő. A sírköveken feltüntetett német nevek utalnak a németajkúságra. ~1900
	Fő út 8 	Parasztház 1.	Lakóépület; épületrész; udvar	Településképet meghatározó, felújított parasztház fehérre meszelve, zöld ablakokkal, zöld kapuval. 1900-as évek eleje

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
				
	Árpád utca 41. 	Parasztház 2.	Lakóépület; épületrész; udvar	Felújított parasztház, mely megőrizte eredeti szerkezetét. Fehérre meszelt falakkal, fa keretes ablakokkal és kapukkal. 1910-20
	Fő u. 116. 	Parasztház 3.	Lakóépület; épületrész; udvar	Felújított parasztház, mely megőrizte eredeti tornácos szerkezetét. Vakolata fehér, szőlővel futtatott. 1910-20
	Petőfi utca	Utcakép	Kilátópont egyedi vagy jellegzetes látványképpel	Rendezett, egységes utcakép, mely a település egyéb utcái közül kiemelkedik. Kettes, hármas csoportokban hagyományos szerkezetű épületek láthatók 1910-20 kb 300 m
	Fő út 118-120 mögött, Csokonai Vitéz Mihály utca eleje, Magtár tér 	Magtár	Magtár	Szabadon álló, téglalap alaprajzú, négyszintes, nyeregtetős épület. Főhomlokzatán pilaszterekkel tagolt timpanonnal lezárt középrizalit, a bejárat feletti márványtáblán építési felirat. Fafödémekkel négy szintre osztott belső tér, eredeti tartószerkezetekkel és lépcsőkkel. Épült Andrássy József, a megye főispánja kezdeményezésére, közadakozásból, 1846-ban. renoválás szükséges
	10. sz. főút és a Duna közötti terület 	Major	Majorság	Régi majorság 3 épületéből álló együttes. Kor/keletkezés időpontja: Állapot: elhagyatott, rossz állapotú Veszélyeztetettség: az épületek állapota miatt veszélyeztetett az épületek renoválása szükséges

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Szent István út és Móricz Zs. út kereszteződés 	Víztorony	Víztorony	Sík területen található, betonból épült víztorony. A víztorony körül 1 sorban fásítást végeztek. 1970-es évek
	táti temető felé vezető út jobb oldalán, a Duna partján 	zsilip és vízmérce	Zsilip	mesterségesen kialakított zsilip vízmércéve
	Alsó-Körtvélyesi-dűlő 	Erődítmény	Római kori erődítés	erőd fal, sánc
		Római kori őrtorony Papírgyári-földek	Őrtorony	őrtorony; római kor
	10-es főút mentén 	Fásor 1.	Facsoport; fasor	Fekete nyár (Populus nigra) és azt követő tövises lepényfából (Gleditsia triacanthos) álló fasor, 4-5 méteres távolságra ültetett egyedekből. Egységes képet mutat a viszonylag sűrű telepítésnek köszönhetően annak ellenére, hogy számos egyed elmaradt. ~1000 méter hosszú. A kivágott egyedek pótlása/ a fasor megújítása szükséges
	10-es főút mentén ~150 méterrel szakad le a Fásor 1-től. 	Fásor 2. Fásor 1. folytatása	Facsoport; fasor	Fekete nyár (Populus nigra) egyedekből álló, sűrű (4 méter) ültetési távolságú, ugyanakkor hiányos fasor mely ~150 méterrel szakad le a Tát, Fásor 1-től.
	Csokonai utca, keleti oldala 	Fásor 3.	Facsoport; fasor	Gömb juhar (Acer platanoides Globosum) fasor 5 méteres távolságban ültetett egyedekkel. Az utcakép meghatározó, karakteres eleme. ~100 méter

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Csokonai utca, keleti oldala 	Fasor 4.	Facsoport; fasor	Zöld juhar (Acer negundo) fasor, 4 méteres tőtávolságban ültetve. Az utcakép meghatározó eleme. ~ 50 méter
	Tokodi út keleti oldala 	Fasor 5.	Facsoport; fasor	Oszlopos kínai nyár (Populus simonii Fastigiata) egységes fasor. Takarást biztosít a Tokodi út felől a gazdasági épületeknek, ezen túlmenően meghatározó tájképi elem. 1975-80
	Mogyorósbányai út keleti oldalán 	Fasor maradvány	Facsoport; fasor	5 db fekete nyár (Populus nigra) egyedből álló maradvány jellegű fasor, települési külterület karakterét meghatározó érték. ~50 méter
		Fasor 6.		7 db fehér nyárból (Populus alba) álló facsoport a földút mellett. A mezőgazdasági területek kiemelkedő tájképi értéke
	János lovagok tere 	magányos hársfa	Fa; jellegfa	Magányosan álló kislevelű hárs (Tilia cordata), településkaraktert meghatározó fa. ~80 cm törzsátmérő növényvédelmi kezelés szüksége
		Magányos gesztenyefa	Fa; jellegfa	80 cm törzsátmérőjű magányosan álló vadgesztenye (Aesculus hippocastanum), mely az utcakép jelentősen meghatározó eleme 1930-40

kép	helyszín	megnevezés	típus	megjegyzés
	Bajnai út, Felszabadulás út kereszteződése 	Magányos tölgyfa	Fa; jellegfa	Magányosan álló kocsányos tölgy (Quercus robur) 100 cm-es törzsátmérővel. A településkép meghatározó eleme. 1910-20
	Csokonai utca nyudati oldalán 	Szánkózódomb és kilátóhely	Ideiglenes jelleggel létesített; kulturális eseménnyel kapcsolatos építmény vagy terepalakulat	Szánkózódomb és egyben kilátóhely, melyhez a helyiek szorosan kötődnek. 1980
	Tát és Mogorósbánya határán 	Mezősgye	Mezősgye	1900-as évek eleje A két település mezőgazdasági területeit elválasztó fás, cserjés, gyeperes mezősgye. Természetvédelmi és tájképi jelentőséggel egyaránt bír. A települések külterületének meghatározó eleme.
	A Duna Tati-szigettől délre lévő ágának déli partja 	Duna-part	Láp- és ligeterdők	Duna menti természetközeli élővilág, természetvédelmi jelentőséggel bír. ~1000 méter hosszú,
 https://www.google.hu/search?q=Únyi+patak&biw	Únyi-patak mente	Únyi-patak menti vizes élőhely	Galériaerdők	vízfolyás menti természetközeli élővilág, természetvédelmi jelentőséggel